

379.157

8456๑

5.3

ความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอน

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดตราด

ปริญญานิพนธ์ของ

ของ

มานิชย์ เขียวขจี

- 7 เม.ย. 2537

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกสุขภาพศึกษา

กันยายน 2536

ลิขสิทธิ์นี้เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

188264

คณะกรรมการควบคุมและกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกสุศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน

(ผศ. ทวีสิทธิ์ ลิทธิกร)

..... กรรมการ

(อาจารย์ เสถียร สภาพงศ์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(ผศ. ทวีสิทธิ์ ลิทธิกร)

..... กรรมการ

(อาจารย์ เสถียร สภาพงศ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รศ. สุจินต์ ปรัชามารณ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกสุศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร. สมพร บัวทอง)

วันที่ 30 เดือน กันยายน พ.ศ.2536

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความรู้ความกรุณาอย่างสูงยิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์
ทวีสิทธิ์ ลิทธิกร ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์เสถียร สภาพงศ์ ผู้อำนวยการกอง
สารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษา กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ สุจินต์
ปรีชาमारถ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม และท่านอาจารย์ดร. กาญจนา รุ่งทรานนท์ ที่ทำให้
คำปรึกษาชี้แนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่าง
ยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ชนินท์ ยุคตะนันท์ ศึกษาานิเทศก์ กรมพลศึกษา คุณชวนันท์
โฆษิต หัวหน้างานสุขศึกษา กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ กรมพลศึกษา คุณวราภรณ์ เทพ
สุนทร ศึกษาานิเทศก์ กรมพลศึกษา คุณเพ็ญจันทร์ เทพบุรณะ ศึกษาานิเทศก์ กรมพลศึกษา คุณ
มณฑิรา โลหพันธ์วงศ์ หัวหน้างานสวัสดิศึกษา กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ กรมพลศึกษา
ที่ให้ความกรุณา เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดตราด หัวหน้าการประถมศึกษา
อำเภอทุกอำเภอ ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาทุกอำเภอ เจ้าหน้าที่ในสำนักงานการประถมศึกษา
ศึกษาจังหวัด เจ้าหน้าที่ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอผู้ดำเนินเรื่องของผู้วิจัย ผู้บริหาร
และครูผู้สอนในสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ที่ให้ความกรุณาอำนวยความสะดวก
สะดวกและร่วมมือในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นอย่างดียิ่ง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่สนับสนุน ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย จน
กระทั่งสำเร็จการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มารดาและน้อง ๆ ของผู้วิจัย ตลอดจนขอขอบ
คุณเพื่อนนิสิตปริญญาโทสาขาวิชาเอกสุขศึกษา รุ่นที่ 10 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประ
สานมิตรทุกคน

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบ เป็น เครื่องบูชาแด่คุณ
บิดาที่ล่วงลับ คุณมารดา และครูอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาวางรากฐานให้ผู้วิจัย
ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
คำนำ.....	1
ความมุ่งหมายของการค้นคว้า.....	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
นิยามศัพท์ เฉพาะ.....	7
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า.....	9
การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า.....	38
การวิจัยต่างประเทศ.....	38
การวิจัยในประเทศ.....	40
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	44
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	46
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง.....	46
ประชากร.....	46
กลุ่มตัวอย่าง.....	46
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
ลักษณะของ เครื่องมือ.....	51
ขั้นตอนในการสร้าง เครื่องมือ.....	51
การหาค่าคุณภาพของ เครื่องมือ.....	52

บทที่	หน้า
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
วิธีจัดกระทำกับข้อมูล.....	53
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า.....	59
ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล.....	59
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
ผลการศึกษาค้นคว้า.....	62
5 บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	87
บทย่อ.....	87
ความมุ่งหมายในการค้นคว้า.....	87
วิธีดำเนินการวิจัย.....	87
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	88
สรุปผลการค้นคว้า.....	89
อภิปรายผล.....	89
ข้อเสนอแนะ.....	108
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	109
บรรณานุกรม.....	110
ภาคผนวก.....	119
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	137

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดตราด.....	47
2	กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสังกัดสำนักงาน การศึกษาจังหวัดตราด.....	49
3	จำนวนและคำร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา สาขาวิชาเอก ประสบการณ์ในการทำงาน แหล่งที่ได้ รับประสบการณ์งานโครงการสุขภาพในโรงเรียน.....	62
4	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการการนิเทศงาน โครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกด้าน การบริหารงาน โครงการสุขภาพในโรงเรียน.....	64
5	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการการนิเทศงาน โครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกด้าน การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน.....	66
6	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการการนิเทศงาน โครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกด้าน การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน.....	68
7	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการการนิเทศงาน โครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกด้าน การสอนสุขศึกษาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต.....	70
8	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการการนิเทศงาน โครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนก ตามรายด้าน.....	72

ตาราง	หน้า
9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความต้องการการนิเทศงานโครงการ คุณภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาดำเนินการ.....	73
10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความต้องการการนิเทศงานโครงการ คุณภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนที่ศึกษาวิชาเอกต่างกัน.....	75
11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความต้องการการนิเทศงานโครงการ คุณภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการ ทำงานต่างกัน.....	76
12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความต้องการการนิเทศงานโครงการ คุณภาพในโรงเรียนของครูผู้สอนที่มีวุฒิทางการศึกษาดำเนินการ.....	78
13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความต้องการการนิเทศงานโครงการ คุณภาพในโรงเรียนของครูผู้สอนที่ศึกษาวิชาเอกต่างกัน.....	79
14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความต้องการการนิเทศงานโครงการ คุณภาพในโรงเรียนของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน.....	81
15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความต้องการการนิเทศงานโครงการ คุณภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีวุฒิการ ศึกษาดำเนินการ.....	82
16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความต้องการการนิเทศงานโครงการ คุณภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่ศึกษาวิชา เอกต่างกัน.....	84
17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความต้องการการนิเทศงานโครงการ คุณภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ ในการทำงานต่างกัน.....	85

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงขั้นตอนการวางแผนนิเทศ.....	25

บทที่ 1

บทนำ

คำนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เมื่อคนมีคุณภาพก็จะสามารถพัฒนาอาชีพ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคม นำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองในที่สุด ในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพนั้น ต้องให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาสุขภาพไม่น้อยไปกว่า การพัฒนาด้านอื่น ๆ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ จึงจำเป็นต้องมีเรื่องสุขภาพเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย สุขภาพกับการศึกษานั้นเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันดังที่ อริสโตเติล (ARISTOTLE) และพลาโต (PLATO) นักปรัชญาเมธีชาวกรีกกล่าวว่า "ก่อนที่จะให้การศึกษาด้านอื่น ๆ นั้น สมควรให้เด็กมีสุขภาพดีเสียก่อน" (สุชาติ โสมประยูร. 2526 : 7) แผนการพัฒนการศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาทางด้านสุขภาพ ว่า "บุคคลที่ได้รับการศึกษา พึงมีร่างกายที่เจริญเติบโตเหมาะสมกับวัย รู้จักดูแลสุขภาพอนามัยของ ร่างกาย ทั้งของตนเองและสมาชิกในครอบครัว และสามารถพัฒนาสมรรถภาพของร่างกายให้ เหมาะสมกับการงานและอาชีพ" (พรสวัสด์และนิติพร เพิ่มพูนศิลป์. 2535 : 3) คนที่มีคุณภาพ ในด้านสุขภาพ จะต้องเป็นผู้ที่มีความตระหนักในความสำคัญของสุขภาพของตนเอง และผู้อื่น รู้จัก ปฏิบัติตามหลักของสุขวิทยาจนเป็นนิสัย ช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือผู้อื่นให้ปราศจากโรคภัย มีร่างกาย กำลังกายและจิตใจเข้มแข็ง และมีอายุยืนยาว การที่จะเสริมสร้างให้คนมีสุขภาพดี จำเป็นต้องฝึกฝนตั้งแต่เด็กในวัยเรียน เพราะสุขภาพของเด็กในวัยเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติ ทั้งในปัจจุบันและอนาคตเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น ใม่ว่า รัฐบาลยุคใดสมัยใด จึงมีนโยบายสำคัญ ที่จะปูพื้นฐานทางสุขภาพของประชาชนให้เป็นผู้มีสุขภาพ สมบูรณ์ ปราศจากโรคภัย มีนิสัยที่ดี มีความเจริญเติบโตตั้งแต่เยาว์วัย เพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่มี คุณภาพและมีประสิทธิภาพในการพัฒนาประเทศ (ทวีสิทธิ์ ลิทธิกร. 2521: 2)

ความสำคัญของการพัฒนาสุขภาพเด็กในวัยเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับประถมศึกษา เห็นได้จากจุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ระบุว่า "การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาผู้เรียน ให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้พร้อมที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตนเองในฐานะพลเมืองดี ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต ทนต่อการเปลี่ยนแปลง มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ทำงานเป็นและครองชีวิตอย่างสงบสุข โดยมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียน มีคุณลักษณะที่สามารถปฏิบัติตนในการรักษาสุขภาพอนามัยของตนเองและครอบครัว (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. ม.ป.ป. : 1) จึงนับว่าเป็นหน้าที่โดยตรงของโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งเป็นสถาบันทางการศึกษาของรัฐ ครอบคลุมประชากรที่เป็นเด็ก อายุระหว่าง 7-12 ปีทั่วประเทศ จะต้องดำเนินการในเรื่องสุขภาพ เพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร และแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน โดยจัดดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน เพื่อให้เด็ก เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านสุขภาพ ทั้งทางด้านความรู้ ทักษะและการปฏิบัติ กิจกรรมที่ได้แก่ การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ การจัดบริการสุขภาพและการสอนสุขศึกษาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เมื่อเด็กหรือนักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง ได้ลงมือปฏิบัติอย่างถูกต้องตามหลักอนามัยอยู่เสมอจนเกิดความเคยชิน ปฏิบัติเป็นประจำจนเกิดเป็นนิสัย นอกจากจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่เด็กเองแล้ว เด็กจะเป็นสื่อหลัก ปฏิบัติที่ถูกต้องไป เผยแพร่แก่บุคคลในครอบครัวและชุมชนต่อไปอีกด้วย

จากการศึกษาสภาวะสุขภาพของนักเรียนทั่วประเทศ ปีการศึกษา 2533 - 2534 โดย กองอนามัยโรงเรียน กระทรวงสาธารณสุข ในเรื่อง ภาวะการเจริญเติบโต ภาวะสาวยตา โรค และความผิดปกติที่ตรวจพบ โรคหนองปอดและภาวะโลหิตจาง ประชากรที่ศึกษาเป็นนักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 6,993,486 คน นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1,774,003 คน (กองอนามัยโรงเรียน. 2534 : ก) พบว่า

1. มีนักเรียนที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ร้อยละ 14.6 ภาคใต้ ภาคตะวันออก เชียงเหนือ และภาคเหนือ เป็นภาคที่มีอัตราการตรวจพบสูงกว่าอัตราการตรวจพบของประเทศ

2. มีนักเรียนสายตาผิดปกติ ร้อยละ 2.3 กรุงเทพมหานครและภาคกลาง เป็นพื้นที่ที่มีนักเรียนสายตาผิดปกติในอัตราสูงกว่าอัตราการตรวจพบของประเทศ

3. อัตราการตรวจพบโรค และความผิดปกติ ร้อยละ 76.4 โรคที่พบมากเป็นอันดับ 1 ของประเทศ ได้แก่ โรคพันธุกรรมเป็นร้อยละ 47.2 อันดับ 2 คือ พันมีหินปูนคิดเป็นร้อยละ 26.2 และอันดับ 3 คือ น้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 14.6

4. อัตราการตรวจพบโรคหนองตาในนักเรียน ร้อยละ 13.8 ภาคใต้และภาคตะวันออก เหนือ ตรวจพบโรคหนองตาในอัตราสูงกว่าอัตราการตรวจพบของประเทศ

5. อัตราการตรวจพบนักเรียน ที่มีค่าความเข้มข้นของโลหิตต่ำกว่าร้อยละ 36 คือ ร้อยละ 14.8 กรุงเทพมหานคร ภาคใต้และภาคตะวันออก เหนือ เป็นพื้นที่ที่ตรวจพบนักเรียนมีความเข้มข้นของโลหิตต่ำกว่าร้อยละ 36 สูงกว่าการตรวจพบของประเทศ

ข้อมูลภาวะสุขภาพของนักเรียนดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นเรื่องที่บุคลากรในโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ เจ้าหน้าที่อนามัย ผู้ปกครองนักเรียนจะต้องร่วมกันแก้ปัญหา ป้องกันและส่งเสริมภาวะสุขภาพของนักเรียน โดยดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และจากผลการวิจัยโครงการสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออก ซึ่งประกอบด้วย พื้นที่ 7 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี นครนายก ปราจีนบุรี และจังหวัดตราด ของอุบล สุขสบาย (2533 : 87-89) พบว่า นักเรียนทั้งในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล ต้องดื่มน้ำตามแม่ น้ำลำคลอง ร้อยละ 10.40 และ 10.50 ตามลำดับ โรงเรียนที่จัดให้มีการทดสอบสายตาให้นักเรียนปีละครั้ง เพียงร้อยละ 37.18 โรงเรียนที่ไม่เคยทดสอบสายตาให้แก่นักเรียน ร้อยละ 17.6 โรงเรียนที่ไม่มีวัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอนสุขศึกษาเลย ร้อยละ 3.91 และระบุว่าไม่เพียงพอ ร้อยละ 75.31 จึงมีผลตามมาคือ การสอนสุขศึกษาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเกี่ยวกับสุขภาพ ครูส่วนใหญ่จึงมักสอนโดยวิธีบรรยายมากที่สุดถึง ร้อยละ 38.73 สำหรับจังหวัดตราดนั้น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด มีโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด จำนวน 129 โรงเรียน จำนวนข้าราชการครู 1513 คน จำนวนนักเรียน 25,142 คน (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด.2535 :7) ปีการศึกษา 2534 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด (2535 : 11 -18) สรุปรวภาวะ

สุขภาพนักเรียน อายุระหว่าง 3 - 15 ปี เป็นชาย 12,663 คน เป็นหญิง 11,749 คน นักเรียนชายมีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ 1389 คน คิดเป็นร้อยละ 10.96 นักเรียนหญิงมีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ 1204 คน คิดเป็นร้อยละ 10.24 นักเรียนมีภาวะทุพโภชนาการสูงกว่าเป้าหมาย เพราะได้รับสารอาหารไม่ครบถ้วนและเพียงพอแก่ความต้องการของร่างกาย และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตราด สรุปผลการตรวจสุขภาพนักเรียนระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2534 พบโรค 11727/15539 คน/รายของโรค โรคที่พบบ่อย มีดังนี้ หิด 72 ราย เหา 2930 ราย กลาก 134 ราย เกื้อื้อน 1451 ราย ฟันผุ 8468 ราย หวัดทอนซิลอักเสบ 1273 ราย เหวือกอักเสบ 637 ราย ขาดสารอาหาร 237 ราย หูด 18 ราย แผลอักเสบ 19 ราย หูดหงอน 171 ราย ผื่นคัน 60 ราย หูดอักเสบ 19 ราย ตาอักเสบ 20 ราย จี๊ดจีดจาง 3 ราย เหวือนโหว่ 1 ราย ปัญหาด้านสุขภาพจิต 1 ราย สายตาคิดปกติ 25 ราย (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตราด. 2534 : ไม่มีเลขหน้า) สาเหตุสำคัญของปัญหาสุขภาพนักเรียนก็คงเนื่องมาจาก การจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนยังไม่อยู่ในเกณฑ์ที่ดีนั่นเอง เพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องที่จะต้องจัดให้มีการนิเทศ เกี่ยวกับงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ซึ่งต้องใช้หลักการ วิธีการนิเทศการศึกษา ทั้งนี้เพราะการนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียน (สงัด อุทรานันท์. 2530 : 12) วิธีการนิเทศที่ถูกต้องเหมาะสม จะช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงแก้ไขส่งเสริมการเรียนการสอน เกี่ยวกับสุขภาพในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วขึ้น ซึ่งในการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพนั้น ควรทราบถึงความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในความต้องการนิเทศด้านต่าง ๆ อย่างแท้จริงด้วย งานนิเทศศึกษานี้ กรมพลศึกษา ได้กำหนดหน้าที่ของศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษา ประจำจังหวัดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ ดังนี้ คือ นิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรวิชาสุขภาพภายในจังหวัด ให้ได้มาตรฐาน จัดประชุม อบรม สัมมนาวิชาสุขภาพในสถานศึกษาทุกสังกัด ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย การเรียนการสอนวิชาสุขภาพ และนำไปพัฒนาให้มีความมาตรฐานสูงขึ้น จัดทำเอกสาร คู่มือ ตำรา นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิชาสุขภาพ เผยแพร่ให้กับครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปพัฒนาการเรียนการสอน (กรมพลศึกษา หนวยศึกษานิเทศก์. 2531 : 28) ในฐานะที่

ผู้วิจัยดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษา ประจำสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตราด มีหน้าที่รับผิดชอบงานสุขศึกษาต่าง ๆ ในโรงเรียน ดังกล่าวมา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด เพื่อนำไปเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนนิเทศ ให้ตรงกับความต้องการของผู้รับการนิเทศ อันจะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพนักเรียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาระดับความต้องการ การนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการ การนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ตามตัวแปร ดังนี้ คือ วุฒิทางการศึกษา วิชาเอก ประสบการณ์ในการทำงาน
3. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการ การนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ตามตัวแปรดังนี้ คือ วุฒิทางการศึกษา วิชาเอก ประสบการณ์ในการทำงาน
4. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการ การนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ของผู้บริหารและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ตามตัวแปรดังนี้ คือ วุฒิทางการศึกษา วิชาเอก ประสบการณ์ในการทำงาน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้มีหน้าที่นิเทศการศึกษาในการวางแผนนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนให้เหมาะสม

2. เป็นประโยชน์แก่ครู ผู้บริหารโรงเรียน เจ้าหน้าที่สาธิตและบุคคลที่เกี่ยวข้องในงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน เพื่อจะได้ปรับปรุง ส่งเสริมงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ศึกษาเฉพาะความต้องการการนิเทศในเรื่องที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนในเนื้อหา ดังนี้

- 1.1 ความต้องการการนิเทศด้านการบริหารงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน
- 1.2 ความต้องการการนิเทศด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
- 1.3 ความต้องการการนิเทศด้านการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน
- 1.4 ความต้องการการนิเทศด้านการสอนสุขศึกษาในกลุ่มสร้างเสริม

ประสบการณ์ชีวิต

2. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ในปีการศึกษา 2535 มีผู้บริหาร จำนวน 159 คน ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จำนวน 1354 คน

3. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด จำนวน 111 คน และจำนวน 309 คนตามลำดับ

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

4.1.1 รูปแบบการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริม

ประสบการณ์ชีวิต โดยแบ่งเป็น

4.1.1.1 คำกว่าปริญญาดริ

4.1.1.2 ปริญญาดริ

4.1.1.3 สูงกว่าปริญญาตรี

4.1.2 วิชาเอกของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยแบ่งเป็น

4.1.2.1 สุขศึกษา

4.1.2.2 พลศึกษา

4.1.2.3 อื่น ๆ

4.1.3 ประสบการณ์ในการทำงานในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

4.1.3.1 ต่ำกว่า 5 ปี

4.1.3.2 5 - 10 ปี

4.1.3.3 มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป

4.2 ตัวแปรตาม คือ ความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน ด้านการสอนสุขภาพในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน หมายถึง ความประสงค์ที่ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ต้องการให้มีการนิเทศการจัดดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน
2. โครงการสุขภาพในโรงเรียน หมายถึง การจัดและดำเนินงานในด้านการบริหารโครงการสุขภาพในโรงเรียน การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน การสอนสุขภาพในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
3. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

ตราด ปีการศึกษา 2535 ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร คือ ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ หรือครูที่รักษาการแทน

4. ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หมายถึง ครูประจำชั้น ครูประจำกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ปีการศึกษา 2535 ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหาร ทำหน้าที่สอนหรือรับผิดชอบกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

5. วุฒทางการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ปีการศึกษา 2535

6. วิชาเอก หมายถึง สาขาวิชาที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราดได้สำเร็จมา

7. ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ได้ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด

บทที่ 2

^{*)} เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับ ความหมายของการนิเทศการศึกษา จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา ความจำเป็นและความสำคัญในการนิเทศการศึกษา รูปแบบหรือประเภทของการนิเทศการศึกษา วิธีการนิเทศการศึกษา หลักการนิเทศการศึกษา ความหมาย ความจำเป็น และความสำคัญของโครงการสุขภาพในโรงเรียน บทบาทและหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ในงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

ความหมายของการนิเทศการศึกษา

มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความหมายของการนิเทศการศึกษา ไว้ดังนี้

วินัย เกษมเศรษฐ (2521 : 5) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า การนิเทศการศึกษา คือ บริการเทคนิคที่เชี่ยวชาญ ซึ่งจัดไว้เพื่อการศึกษาและปรับปรุงสภาวะต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนและความงอกงามของนักเรียน และการนิเทศการศึกษา หมายถึงระบบพฤติกรรมองค์การ ซึ่งต้องไม่มีกิริยาสัมพันธ์กับระบบพฤติกรรมการสอน เพื่อปรับปรุงสถานการณ์การเรียนการสอนในโรงเรียน และ เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตในชุมชนให้ดีขึ้น

รุ่ง พูลสวัสดิ์ (2528 : 5) กล่าวถึงความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า เป็นกิจกรรมในการให้บริการอย่างหนึ่ง เพื่อช่วยปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนและส่งเสริมบรรยากาศการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูงขึ้นอีกด้วย

ชาญชัย อาจีนสมาจาร (ม.ป.ป. : 8) ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่าเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำ และชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครู และนักเรียน เพื่อการปรับปรุงตัวของเขาและสภาพการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายทางการ

ศึกษาที่พึงประสงค์

ซารี มณีศรี (ม.ป.ป. : 4-5) ได้สรุปความหมายของการนิเทศการศึกษาแบบใหม่ออกมาเป็นหลักการ และจำแนกเป็นข้อ ๆ ดังนี้คือ

1. กระตุ้นครูให้ใช้เทคนิควิธีการใหม่ ๆ ทางการสอน (Dynamic Super-vision) ให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
2. ปรับปรุงส่งเสริมลักษณะความเป็นผู้นำทางการศึกษา
3. ลักษณะการทำงานจะต้องมาจากกลุ่มคณะ (Group) มิใช่เกิดจากบุคคลใด คือ อำนาจในการตัดสินใจหาควมมาจากคณะบุคคล
4. ความเป็นผู้นำทางด้านบริหาร และด้านวิชาการที่ได้รับมอบหมาย หมดจะให้ความเชื่อถือ เชื่อมั่นในความสามารถ
5. จุดหมายอันสำคัญในการนิเทศสมัยใหม่ คือ มุ่งฝึกความเป็นผู้นำให้เกิดขึ้นในบุคคลอื่น ๆ ด้วย

ซารี มณีศรี (ม.ป.ป. : 1) ได้ให้ความหมายในเชิงสรุปว่า การนิเทศการศึกษา คือ ความพยายามอย่างหนึ่งในหลาย ๆ อย่าง ที่จะช่วยให้การศึกษามีคุณภาพทั้งทางด้านการเรียนการสอน

สเปียร์ (Spears. 1967 : 16) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะทำให้เกิดการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครู โดยการทำงานร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้

กู๊ด (Good. 1973 : 374) ให้ความหมายไว้ว่า การนิเทศการศึกษา คือ ความพยายามทุกชนิดของเจ้าหน้าที่ ผู้จัดการศึกษาในการแนะนำครูหรือบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวกับการศึกษา ให้รู้จักวิธีปรับปรุงงานสอน ช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามทางวิชาชีพ ทางการศึกษา ในการพัฒนาครู ช่วยในการเลือก และปรับปรุงวัตถุประสงค์ของการศึกษา ช่วยปรับปรุงวัสดุและ เนื้อหาการสอน ปรับปรุงวิธีสอนและช่วยปรับปรุงการประเมินผลการสอน

แฮร์ริส (Harris. 1985 : 10) ได้ให้ความหมายการนิเทศการศึกษาว่า คือ การที่บุคลากรในโรงเรียนได้กระทำกับบุคคล หรือสิ่งอื่นใด เพื่อคงไว้ หรือเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงาน

ของโรงเรียน ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการบรรลุเป้าหมายทางการสอนของโรงเรียน

อย่างไรก็ดีในอดีต การนิเทศการศึกษามีขอบเขตหรือความหมายเพียงแต่การ เยี่ยม เยียน
ชั้นเรียนของครูและการประเมินผลในตัวครูเท่านั้น แต่ปัจจุบันขอบข่ายของการนิเทศการศึกษามี
ใหม่ได้ขยายวงกว้างออกไปถึงการปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนทั้งหมด การนิเทศการศึกษาจึง
เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน ตัวครู ผู้บริหาร หลักสูตรและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ซึ่งมี
ผลทั้งโดยตรงและทางอ้อมต่อการเรียนการสอนด้วย

จากแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการนิเทศการศึกษา ของนักการศึกษาดังกล่าวมา พอ
สรุปได้ว่า

การนิเทศการศึกษา หมายถึง การบริหารงานทางวิชาการเพื่อปรับปรุงและพัฒนาสภาพ
ต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษาอันจะส่งผลให้การเรียนการสอนได้มาตรฐานและมีคุณภาพ ซึ่งจะทำให้
ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดความเจริญงอกงามสมตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรต่อไป

จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

กรมพลศึกษา (2519 : 21) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. จัดทำพิจารณาและพัฒนาหลักสูตรแบบเรียน หนังสือประกอบการเรียน แผนการสอน
หรือแนวการสอนให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน
2. จัดทำคู่มือ เอกสาร วิชาการ และวัสดุอุปกรณ์ ประกอบการเรียนการสอน
3. นิเทศการสอนและการบริหารงานวิชาการ หรือเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการในสถาน
ศึกษาที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบ
4. ตรวจสอบและควบคุมสถานศึกษาในฐานะเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายระบุไว้
5. ศึกษา ทดลอง วิจัย ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน งานด้านวิชาการ ตลอด
จนการบริหารการศึกษา
6. จัดประชุม อบรม สัมมนา ครูอาจารย์หรือผู้บริหารการศึกษา เพื่อส่งเสริมงานทาง
วิชาการ
7. ปรับปรุง ส่งเสริมคุณภาพของการเรียนการสอน และการบริหารการศึกษาโดยทั่วไป

นวัตกรรมทางการศึกษา

8. ประเมินหลักสูตร ตามระดับการศึกษาที่เกี่ยวข้องในแต่ละสังกัด

9. ประเมินผลงานด้านวิชาการของกรม เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงงานต่อไป
กรมสามัญศึกษา (2519 : 3-4) ได้ระบุจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้ครูดำเนินการสอนตามหลักสูตรและให้ได้ผลตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
2. เพื่อให้ครูได้ตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการจัดการศึกษา ทั้งให้

สามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้ เพื่อให้เกิดผลดีต่อการศึกษาของนักเรียน

3. เพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการ
และความจำเป็น

4. เพื่อศึกษา ทดสอบ ส่งเสริม ควบคุมคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับ

5. เพื่อให้ความช่วยเหลือและประสานงานในทางวิชาการ แก่กรมเจ้าสังกัดกระทรวง
และสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนงานขององค์การระหว่างประเทศ

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศก์ พ.ศ.2524 (สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ. 2524 : 4-42) มีจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา พอสรุปได้ ดังนี้

1. เพื่อติดตามประเมินผลการจัดการประถมศึกษา
2. เพื่อส่งเสริม รวบรวมและเผยแพร่การวิจัย
3. เพื่อสนับสนุน พัฒนางานวิชาการ โรงเรียนในสังกัดให้ก้าวหน้าและมีคุณภาพ
4. เพื่อส่งเสริมการจัดและการแก้ปัญหาการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัด ให้ได้

มาตรฐาน

5. เพื่อให้โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน สามารถนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนและกลุ่ม
โรงเรียนได้

6. เพื่อส่งเสริมให้มีเอกสาร และนวัตกรรมทางการศึกษาค้นคว้าแก่โรงเรียนในสังกัด

7. เพื่อให้เกิดการพัฒนาการศึกษาของอำเภอหรือกิ่งอำเภอเป้าหมาย วิจัยดำเนินการ และ
งบประมาณที่แน่นอน

กิตติมา บริดีติลล (2529 : 391-392) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการนิเทศการ

ศึกษา ไว้ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้ครูค้นหาวิธีการทำงานด้วยตนเอง
2. เพื่อช่วยให้ครูรู้จักแยกแยะ วิเคราะห์ปัญหาของตนโดยช่วยให้ครูรู้ว่าอะไรที่เป็น

ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่และจะแก้ปัญหานั้นได้อย่างไร

3. เพื่อช่วยให้ครูรู้สึกมั่นคงในอาชีพ และมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตน
4. เพื่อช่วยให้ครูคุ้นเคยกับแหล่งวิทยาการ และสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอน

ได้

5. ช่วยเผยแพร่ให้ชุมชนเข้าใจถึงแผนการศึกษาของโรงเรียน และให้การสนับสนุนโรงเรียน
6. ช่วยให้ครูเข้าใจถึงปรัชญา และความต้องการทางการศึกษา

สงัด อุทรานันท์ (2530 : 12) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายสำคัญอยู่

4 ประการ คือ

1. เพื่อพัฒนาคน
2. เพื่อพัฒนางาน
3. เพื่อสร้างการประสานสัมพันธ์
4. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ

บริกส์และจัสต์แมน (Brigs and Justman. 1952 : 5-21) ให้ความเห็นว่าจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา คือ การส่งเสริมและปรับปรุงคุณภาพของครูในด้านต่าง ๆ เช่น การส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางอาชีพ ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ทางการศึกษา ส่งเสริมให้ครูมีความรับผิดชอบ การปรับปรุงคุณภาพของครู ให้มีประสิทธิภาพ โดยการสังเกตการสอนของครู ประชุม อบรม สาธิตการสอนที่ดี และจัดมอบงานให้ตรงกับความสามารถของครู สำหรับกวินท์ (Gwynn. 1961 : 27-31) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา คือ การช่วยเหลือครูในด้านต่าง ๆ เช่น ช่วยจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ช่วยสร้างลักษณะความเป็นผู้นำให้แก่ครู ช่วยเหลือครูให้เข้าใจเด็กได้ดียิ่งขึ้น ช่วยเหลือครูให้รู้จักวิธีการประเมินผลงานของตนเอง

จากแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่านข้างต้น สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยเหลือครู ให้มีความสามารถในการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไข สภาพการเรียนรู้ การสอน ให้มีประสิทธิภาพ โดยพัฒนาวิธีสอน อุปกรณ์ การประเมินผล ตลอดจนการปรับปรุงหลักสูตร แผนการเรียน ให้เจริญก้าวหน้าได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตามความมุ่งหมายของการศึกษา

ความจำเป็นและความสำคัญในการนิเทศการศึกษา

สุพิชญา อีระกุลและคนอื่น ๆ (2524 : 10-12) กล่าวว่า การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ แต่ความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง ตลอดจนความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่าง ๆ มีผลกระทบต่อระบบการศึกษาทั้งด้านการสร้างความเจริญ และก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับระบบการศึกษา ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นย่อมต้องได้รับการแก้ไขหรือปรับปรุงในทุกด้าน และการแก้ปัญหาทางการศึกษานั้น สามารถทำได้หลายวิธีการ นับตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพสังคม การปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาให้ดีขึ้น ทั้งด้านบุคลากรและวิชาการการแก้ไขข้อผิดพลาด หรือบกพร่องที่เกี่ยวกับการศึกษา ตลอดจนการพัฒนากระบวนการศึกษา เป็นต้น จึงอาจกล่าวได้ว่า การนิเทศการศึกษา ก็คือ การปรับปรุงคุณภาพของการศึกษา และจุดประสงค์ของการปรับปรุงคุณภาพของการศึกษา ก็คือ ต้องการลดความสูญเสียทางการศึกษาและส่งเสริมให้เด็กได้รับการศึกษาที่ดีกว่าเดิม เหมาะสมกับความต้องการในอนาคต และสภาพความเป็นอยู่

ในวงการศึกษานั้น การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการศึกษาเป็นอย่างมาก ซึ่งอาจแยกกล่าวได้เป็น 2 นัย นัยแรกเป็นความจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาโดยตรง อีกนัยหนึ่งเป็นความจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับระบบโรงเรียนโดยตรง รายละเอียดดังนี้

1. ความจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศการศึกษาในระบบการศึกษา เนื่องจาก

1.1 สภาพสังคมเปลี่ยนแปลง การศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลง ให้สอดคล้องกับสภาพสังคม

1.2 ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นโดยไม่หยุดยั้ง จำเป็นที่ครูต้องติดตามศึกษาให้มีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ

1.3 การแก้ไขข้อผิดพลาดและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนการสอนพัฒนาขึ้น

1.4 การศึกษาของประเทศไม่อาจรักษามาตรฐานไว้ได้ ถ้าไม่มีศึกษานิเทศก์ทำหน้าที่ควบคุมดูแลระบบการเรียนการสอนในโรงเรียนต่าง ๆ ไว้

2. ความจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศการศึกษาในระบบโรงเรียน เนื่องมาจาก

2.1 โรงเรียนยังไม่พร้อม ทางด้านบุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนกระบวนการให้การศึกษทั้งหมด

2.2 ครูต้องการทราบเทคนิคใหม่ ๆ ทางการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงให้การเรียนการสอน มีคุณภาพยิ่งขึ้น ลดความสูญเสียทางการศึกษา ให้เด็กได้รับการศึกษาที่ดีกว่าเดิมซึ่งเหมาะสมกับความต้องการในอนาคตและสภาพความเป็นอยู่

2.3 หลักสูตรไม่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมเสมอไป

2.4 โรงเรียนยังไม่พร้อมที่จะบริการและอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน

2.5 นักเรียนยังมีปัญหาในเรื่องการเรียนอยู่มาก

การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อกระบวนการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก กิตติมาปริทีติลล (2529 : 390) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศการศึกษาว่า เนื่องมาจากเหตุผลดังนี้

1. สภาพสังคม เปลี่ยนไปทุกขณะ การศึกษาจึงจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้อง กับการเปลี่ยนแปลงของสังคมด้วย การนิเทศการศึกษาจะช่วยทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นในองค์การที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

2. ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นโดยไม่หยุดยั้ง แม้แนวคิดในเรื่องการเรียนการสอนมีเกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา ผู้นิเทศการศึกษาจึงจำเป็นต้องช่วยทำให้ครูมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ

3. การศึกษาของประเทศไม่อาจรักษามาตรฐานไว้ได้ ถ้าไม่มีการควบคุมดูแลด้วยระบบการนิเทศการศึกษา

ภิญโญ สาร (25323 : 46-47) ได้กล่าวถึงการนิเทศการศึกษาว่า เป็นเรื่องที่มี

ความจำเป็นและมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา โดยให้เหตุผลไว้ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษา ทำให้วิชาชีพทางการศึกษาเจริญงอกงาม ทำให้ครูอาจารย์ได้พัฒนาตนเองดียิ่งขึ้น มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์และมีประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น

2. การนิเทศการศึกษาทำให้เกิดการปรับปรุงและเกิดการเลือกเอาสิ่งที่ดีที่สุด มาเป็นวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพราะศึกษานิเทศก์คลุกคลีอยู่กับงานการศึกษาและประชาชน มีความรู้และประสบการณ์เพียงพอที่จะบอกได้ว่า สิ่งใด คือ สิ่งที่ประชาชนในแต่ละชุมชนต้องการ และสิ่งนั้นควรจะเป็น วัตถุประสงค์ของการศึกษา เพราะการศึกษา จะต้องตอบสนองความต้องการ ของประชาชน

3. การนิเทศการศึกษา ทำให้มีการปรับปรุงวิธีสอน และวิธีสอนทำให้การศึกษาดียิ่งขึ้น เพราะศึกษานิเทศก์เข้าไปทำหน้าที่ให้คำแนะนำ ประเมินและวิเคราะห์ วิจัยงานต่าง ๆ ของการให้การศึกษาอยู่เสมอ ทั้งนี้ ศึกษานิเทศก์อาศัยประสบการณ์ และผลการวิจัยทางการศึกษา และการวิจัยอื่น ๆ ทั้งที่ศึกษานิเทศก์ทำเองและที่ผู้อื่นทำมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์วิจารณ์ ผลงานของศึกษานิเทศก์จึงเที่ยงตรง ไม่ลำเอียง

4. การนิเทศการศึกษา ช่วยให้มีการวัดและประเมินผลการศึกษาดีขึ้น เพราะศึกษานิเทศก์เป็นคนนอก มีวิชาครูที่สอนอยู่เอง ย่อมมองเห็นข้อบกพร่องในการเรียนการสอนได้ดีกว่า

วิไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2527 : 7) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการนิเทศการศึกษาว่า

1. ในกระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคมนั้น ศึกษานิเทศก์ต้องทำตัวเป็นตัวแทนการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ในสถานศึกษา โดยทำงานร่วมกับครูอาจารย์ เช่น การช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรในระดับต่าง ๆ

2. การผลิตครูในสถาบันผลิตครู ปรากฏว่ามีการผลิตครูที่ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ดังนั้น เมื่อครูทำงานในสถานศึกษาจึงต้องมีการฝึกอบรมประจำการ (Inservice Education) อยู่ตลอดเวลา เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ในการรักษามาตรฐานของการศึกษานั้น ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญ โดยเลือกจากผู้ที่มีความรู้มาทำงาน และช่วยนิเทศความรู้ใหม่ ๆ ให้แก่ครูที่ทำการสอนประจำให้มีความคิดกว้างไกล

ก้าวหน้าทันเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

ชาญชัย อาจีนสมาจาร (ม.ป.ป. : 8-9) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศการศึกษา แยกเป็นข้อ ๆ ไว้ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นในการให้บริการทางวิชาการแก่ครูจำนวนมากที่มีความสามารถต่าง ๆ กัน เพราะการศึกษาเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนและยุ่งยากที่ต้องเกี่ยวข้องกับบุคคล รวมทั้งการศึกษาได้ขยายตัวไปอย่างมากด้วย
2. การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อการเจริญงอกงามของครู แม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีแล้วก็ตาม ก็ยังจะต้องมีการปรับปรุง การฝึกฝนอยู่เสมอ ในขณะที่ทำงานตามสถานการณ์ที่เป็นจริง
3. การนิเทศการศึกษาสามารถลดภาระของครูในการช่วยเหลือครูในการเตรียมการสอน
4. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ ทำให้เกิดพัฒนาการทางการศึกษาทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ
5. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาชีพแบบประชาธิปไตย สามารถสร้างประโยชน์ทางสร้างสรรค์และสามารถรวมพลังของทุกคนที่ร่วมอยู่ในกระบวนการทางการศึกษาด้วย

ฟรานเซท (Franset. 1961 : 23) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา จะมีประโยชน์สำหรับครูก็ต่อเมื่อการนิเทศนั้น แสดงให้เห็นว่า ครูกับศึกษานิเทศก์ได้พิจารณาร่วมกันว่าจะให้ศึกษานิเทศก์ช่วยเหลือในเรื่องใดจึงจะเป็นที่ต้องการของครู

ตามที่หลายท่านได้ชี้ให้เห็นผลของความสำคัญและความจำเป็น ในการนิเทศการศึกษานั้น จะเห็นได้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นการช่วยพัฒนา คุณภาพการศึกษา โดยพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินงานทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ บังเกิดประสิทธิผลตามจุดหมายของการศึกษา

รูปแบบหรือประเภทของการนิเทศการศึกษา

ในการดำเนินงานต้องอาศัยรูปแบบในการทำงาน เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่แน่นอน การดำเนิน

งานให้ เป็นไปตามขั้นตอน มีระบบระเบียบและบรรลุถึงจุดหมายปลายทางได้สะดวก ดังนั้น การกำหนดให้ มีรูปแบบในการทำงานจึง เป็นการง่ายต่อการดำเนินงานนั้น ๆ ในงานด้านการนิเทศการศึกษา มีรูปแบบของการนิเทศการศึกษาหลายรูปแบบ ให้เลือกพิจารณานำไปใช้ตามความเหมาะสม เช่น

สุพิชญา ธีระกุลและคนอื่น ๆ (2524 : 33-35) ได้แบ่งรูปแบบการนิเทศการศึกษาออกเป็น 4 ลักษณะ ซึ่งตรงกับรูปแบบนิเทศการสอนของ สันต์ ธรรมบำรุง (2526 : 77-78) ดังนี้

1. การนิเทศเพื่อการแก้ไข (Corrective Supervision) เป็นการนิเทศเพื่อมุ่งแก้ไขสิ่งที่บกพร่องหรือผิดพลาด ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนของครู เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางด้านการศึกษา โดยมีเทคนิคที่สำคัญ 4 ประการคือ

1.1 ถ้าสิ่งบกพร่องนั้นเป็นสิ่งที่เล็กน้อยให้ผ่านไป

1.2 ถ้าสิ่งบกพร่องนั้นพอประมาณ แต่ไม่ทำให้เกิดความเสียหาย ให้บันทึกไว้เพื่อหาโอกาสแก้ไข

1.3 ถ้าสิ่งบกพร่องนั้นเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความเสียหายบ้าง ให้หาทางบอกกล่าวให้รู้ตัว และช่วยแก้ไขในบางกรณี

1.4 ถ้าสิ่งบกพร่องนั้นเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง ต้องช่วยแก้ไขอย่างจริงจัง

2. การนิเทศเพื่อการป้องกัน (Preventive Supervision) เป็นการนิเทศเพื่อป้องกันสิ่งผิดพลาดต่าง ๆ ไม่ให้เกิดขึ้น การเตรียมป้องกันนั้น จะต้องใช้เวลาอธิบายและชี้แจงให้ครูได้เห็นและเข้าใจจริง ๆ ในหลักการและมีความเชื่อมั่นในใจจริง ๆ ว่า เมื่อนำหลักการนี้ออกปฏิบัติแล้วจะสามารถป้องกันสิ่งผิดพลาด หรือปัญหาที่เกิดขึ้นได้ การนิเทศเพื่อป้องกันมีหลักใหญ่ ๆ อยู่ 3 ประการ คือ

2.1 ช่วยให้ผู้ครูคงระดับความเชื่อมั่นในตนเองไว้อย่างแน่นแฟ้น

2.2 ช่วยให้ผู้ครูกล้าที่จะต่อสู้กับอุปสรรค

2.3 ช่วยให้ผู้ครูมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนอันเป็นอาชีพของตนเองให้สูงส่ง

3. การนิเทศเพื่อการก่อให้เกิด (Constructive Supervision) การนิเทศในลักษณะนี้เพ่งเล็งสิ่งที่เกิดขึ้น ในอนาคตมากกว่าในอดีต มุ่งหวังที่จะให้ครูพัฒนาทางด้านการเรียนการสอน ส่งเสริมให้กำลังใจครู เพื่อให้เกิดความรู้สึกลสบายและเต็มใจที่จะทำงาน ช่วยแสวงหาสู่ทางปรับปรุง ปรับแต่งระเบียบวิธีสอน และวิธีการทำงานให้ทันสมัยอยู่เสมอ ผู้นิเทศจะไม่เอ่ยปากว่าอะไรผิดจนกว่าจะมีข้อเสนอแนะ และวิธีการแก้ไขไว้เรียบร้อยแล้ว โดยเล็งจุดที่จะเจริญเติบโตในอนาคต

4. การนิเทศเพื่อการสร้างสรรค์ (Creative Supervision) เป็นการนิเทศที่เพ่งเล็งในด้านพลังความรู้ สติปัญญา พลังกายและพลังใจของครู โดยช่วยให้ครูได้ใช้ให้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานให้เจริญก้าวหน้า ทั้งด้านหน้าที่การงานและตัวเองต่อไป ครูจึงควรได้รับกำลังใจ และการสนับสนุนให้มีความคิดในทางการประดิษฐ์คิดค้น ประดิษฐ์สิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ หรือความคิดสร้างสรรค์ในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่นคิดวิธีการสอนที่แปลก ๆ ใหม่ ๆ มาทดลองสอนเหล่านี้เป็นต้น

นอกจากรูปแบบการนิเทศ 4 ลักษณะนี้แล้ว สันต์ ธรรมบำรุง (2526 : 77-78) ได้เสนอแนะ รูปแบบการนิเทศการสอน ซึ่งถือว่าเป็นหน่วยย่อยของการนิเทศการศึกษา และเป็นจุดที่สำคัญอย่างยิ่ง ในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนในปัจจุบัน โดยได้นำเอาแนวคิดของนักบริหารและนักการศึกษาหลาย ท่าน มาเสนอแนะไว้หลายรูปแบบ เช่น

1. การนิเทศที่ยึดตัวผู้นิเทศการสอนเป็นเกณฑ์ มี 4 รูปแบบคือ
 - 1.1 นิเทศโดยศึกษานิเทศก์
 - 1.2 นิเทศโดยผู้บริหารการศึกษา
 - 1.3 นิเทศโดยครูด้วยกันเอง
 - 1.4 นิเทศโดยบุคคลอื่น ๆ
2. นิเทศแบ่งตามกระบวนการ (Process) และกรรมวิธีในการนิเทศ มี 2 รูปแบบ คือ
 - 2.1 นิเทศโดยตรงจากบุคคลภายนอก
 - 2.2 นิเทศโดยทางอ้อมจากบุคคลภายใน
3. การนิเทศแบ่งโดยคุณลักษณะเด่นของลักษณะการนิเทศ แบ่งออกได้ เป็น 3 แบบ คือ

3.1 ผู้มีเทศมิตความเป็นกันเองและเป็นเพื่อนร่วมงานของครู ซึ่งแสดงออกโดยมีความเป็นประชาธิปไตย เข้าใจความต้องการของครู มีใจเมตตากรุณา มองโลกในแง่ดี

3.2 เน้นความเอาใจใส่ในหน้าที่ ทำงานมีระบบหลักเกณฑ์ เช่น ความรับผิดชอบ ความยุติธรรม ปราศจากอคติ และมีหลักการ กฎ ระเบียบในการปฏิบัติงาน

3.3 เป็นการกระตุ้น เร่งเร้า ส่งเสริมให้ครูเกิดความคิดสร้างสรรค์ ค้นคว้า ทดลอง ปรับปรุงการเรียนการสอนอยู่เสมอ จัดเป็นการนิเทศ ที่มีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา (Dynamic Supervision) อีกประการหนึ่ง

4. รูปแบบการนิเทศที่ยึดหน้าที่ บทบาท ความรับผิดชอบและฐานะตำแหน่งเป็นเกณฑ์ แบ่งได้เป็น 4 รูปแบบ คือ

4.1 แบบกิริยาสัมพันธ์ คือ นิเทศครูเป็นรายบุคคล กลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่หรือจัด สัมมนา อบรม ประชุมปฏิบัติการ และนิเทศตามโอกาสอันควรแก่กรณี เช่น ไปสังเกตการสอน การไปเยี่ยมเยียน โต้ตอบทางโทรศัพท์ ตามร้องขอ

4.2 แบบบริการ คือ นิเทศครูโดยใช้เอกสาร สื่อการเรียนการสอน สิ่งตีพิมพ์ เป็นต้น

4.3 แบบประสานงาน เป็นสื่อกลางในการแสวงหาความช่วยเหลือจากบุคลากร ของคณะบุคคล หรือองค์การอื่น ๆ ที่จะสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนหรือการปฏิบัติงานใน ลักษณะของคณะกรรมการต่าง ๆ

4.4 แบบผสมผสาน คือ การใช้หลักการและเทคนิคต่าง ๆ ดังกล่าวทั้งหมด เพื่อให้เกิดขบวนการทางสังคมอย่างต่อเนื่อง และมีผลให้คุณภาพการเรียนการสอนดีขึ้น ตัวอย่าง โรงเรียนชุมชน ผู้นิเทศการสอน ครู ศึกษานิเทศก์ ผู้นำชุมชนและบุคคลอื่น ๆ ในชุมชนนั้นจะต้อง ร่วมมือกันปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้โรงเรียนช่วยชุมชน และชุมชนช่วยโรงเรียน

ประเภทของการนิเทศการศึกษา มีวิวัฒนาการมาตามความเชื่อถือนักการศึกษาซึ่ง แตกต่างกันไปตามที่สเนและหลักการของแต่ละบุคคล แต่อย่างไรก็ตามถ้าจะแยกออกตามลักษณะ ความแตกต่างของวิธีการแล้ว สุทธิยา วีระกุลและคณะ (2524 : 38-39) ได้แบ่งออกเป็น 5 แบบ ดังนี้

1. การนิเทศแบบตรวจการ (Inspection Supervision) วิธีนี้ศึกษานิเทศก์จะตรวจผลงานของครูว่า การสอนเป็นอย่างไร สอนอะไรบ้าง ไม่สอนอะไรบ้าง ดีหรือไม่ดี ถ้าไม่ดีจะบอกว่าจะต้องอย่างไร วิธีการนิเทศการศึกษาแบบนี้มิได้ช่วยในการปรับปรุงการเรียนการสอน กลับสร้างความรู้สึกลับแค้นใจให้แก่ครู

2. การนิเทศแบบเสรีนิยม (Laissez Supervision) ใช้วิธีตรวจและประมาณค่าว่า ดีเลวเพียงไร ไม่มีการแนะนำให้ปรับปรุงการเรียนการสอน ปล่อยให้ครูสอนไปตามความถนัด และความสนใจ เมื่อเกิดเหตุร้ายหรือผลเสียหายก็สายเกินไป

3. การนิเทศแบบบังคับ (Corecive Supervision) วิธีการนี้มุ่งเปลี่ยนแปลงการสอนและตัวครู จะมีกฎเกณฑ์ตายตัวกำหนดไว้ เพื่อให้ครูปฏิบัติตาม ผู้นิเทศจะทำการตรวจสอบตลอด เวลาว่า ได้ดำเนินการไปตามกฎเกณฑ์ดังกล่าวหรือไม่ วิธีการนี้ทำให้ครูเสียกำลังใจ ยึดอัตวิสัยและ หมกขังความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

4. การนิเทศแบบฝึกอบรมและแนะแนวทาง (Supervision as Training and Guidance) ในระยะหลังนี้ศึกษานิเทศก์เชื่อว่า การนิเทศคือ การแนะนำให้เกิดการเจริญเติบโต ถือว่า เทคนิคการสอนและความพร้อมของผู้เรียนเป็นส่วนช่วยให้เกิดการเรียนการสอนที่ดี ดังนั้นศึกษานิเทศก์จึงรับหน้าที่เป็นผู้แนะนำฝึกฝนเทคนิคการสอนวิชาการแนวใหม่ ๆ และให้การอบรมสั่งให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษาโดยวิธีนี้ยังมีอยู่แต่ก็มีจุดอ่อนที่หรือครูใหญ่ เป็นผู้ตัดสินใจคิดค้นการสอนว่า เป็นวิธีการที่ดีแล้วนำมาฝึกอบรม โดยที่ครูต้องทำตามผู้นำเหล่านี้ ตลอดเวลา

5. การนิเทศแบบระบบผู้นำทางประชาธิปไตย (Supervision as Democratic Professional Leadership) เป็นการนิเทศโดยนำเอาวิธีการประชาธิปไตยมาใช้ โดยมุ่งหมายให้มีการทำงานเป็นกลุ่ม เน้นความร่วมมือร่วมใจ ส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ และการฝึกฝนการเป็นผู้นำ

นอกจากนี้ ยังได้สรุปถึงความแตกต่าง ของการนิเทศการศึกษา โดยวิธีการนิเทศแบบระบบผู้นำทางประชาธิปไตยอีก 4 แบบ ที่กล่าวมาข้างต้น จะได้ดังนี้

5.1 ความมุ่งหมาย มิได้มุ่งพัฒนาตัวครูอย่างเดียว ยังเป็นเรื่องการปรับปรุงสภาพ

การเรียนการสอนทั้งหมด โดยใช่วิธีการทำให้ครูได้ปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนและเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ ศึกษานิเทศก์จะร่วมทำงานกับครูเพื่อให้ค้นพบวิธีสอนที่ดี ร่วมกันสร้างสรรค์วิจัย และทดลองเพื่อผลดีทางการศึกษา

5.2 ขอบเขตของการนิเทศการศึกษา แต่ก่อนการนิเทศ เป็นเพียงไปเยี่ยมครูพบปะหารือเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับเรื่องหนังสือใหม่ ๆ ที่น่าสนใจ การใช้และการทำอุปกรณ์การสอนและการยกระดับการทำงานของครูเป็นเรื่องสำคัญ แต่การนิเทศการสอนแบบนี้ยังรวมไปถึงการช่วยครูและนักเรียนแก้ปัญหา ปรับปรุงหลักสูตร วิธีสอน ข้อหาจัดทำและใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน นอกจากนี้ ยังช่วยงานบริหาร เช่น การทำตารางสอนตารางสอบ การวัดผล การรายงานพัฒนาการของนักเรียน การจัดประชุมอบรมครู การคัดเลือกครูใหม่ การปฐมนิเทศ การบำรุงขวัญและกำลังใจของครูด้วย

5.3 ธรรมชาติและลักษณะงาน จะเป็นไปในรูปแบบของการประสานงาน และให้ความร่วมมือแก่คณะครู โดยมีความสัมพันธ์กับกลุ่มเลี้ยงเพื่อน หรือสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มเท่านั้น การปฏิบัติงานจะเป็นไปในเรื่องของการทดลอง วิจัย ศึกษา ค้นคว้าร่วมแก่คณะครู นอกจากนี้ ศึกษานิเทศก์ก็ยังมีบทบาท ในการบริหารมากกว่าที่แล้มา และสันต์ ธรรมบำรุง (2526 :82) ได้เพิ่มเติมในลักษณะงานของการนิเทศแบบระบบผู้นำทางประชาธิปไตยว่า มี 4 ประการ คือ

5.3.1 ความร่วมมือ (Cooperation) ผู้นิเทศต้องทำงานร่วมกับครูทุกคน และช่วยกันออกความคิดโดยร่วมมือกันหลาย ๆ คน

5.3.2 ขอบเขตงานกว้างครอบคลุมตัวการทุกชนิด ที่มีผลกระทบกระเทือนต่อการเรียนการสอน (Broad Scope)

5.3.3 ความสัมพันธ์ฉันมิตร และในฐานะเพื่อนร่วมงานระหว่างครูใหญ่หรือศึกษานิเทศก์กับครู (Peer Relationship)

5.3.4 สภาพการนิเทศเป็นเพียงงานทดลอง (Experiment) เท่านั้น ทุกสิ่งทุกอย่างจึงเปลี่ยนแปลงได้ (Flexible) ไม่มีอะไรตายตัว เมื่อประชุมร่วมมีความคิดเห็นเป็นอย่างใดก็ลองนำไปทำ ไม่ว่าในด้านหลักสูตร แบบเรียนหรือวิธีสอน

วิธีการนิเทศการศึกษา

การวางแผนการนิเทศ

การทำงานใด ๆ จะให้ได้ผลดีนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวางแผนเพื่อสะดวกในการดำเนินงาน ปฏิบัติการติดตามผลความก้าวหน้า การประสานงานและการประเมินผลงาน เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดี

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530 : 5) ให้ความหมายคำว่า การวางแผน คือ การคิดหาทางเลือกที่ดีที่สุด ในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัด ให้ได้ผลคุ้มค่าที่สุดในการทำงาน ด้วยการดำเนินการตามขั้นตอน อย่างเป็นระบบ เพื่อให้งานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การวางแผน จึงมีความสำคัญคือ

1. ช่วยให้เกิดการประหยัดในการบริหาร เช่น คน เงิน วัสดุ
2. ช่วยให้การปฏิบัติงานสำเร็จลุล่วงไปโดยรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
3. เป็นการแบ่งงานกันปฏิบัติ ซึ่งช่วยแบ่งเบาภาระของหัวหน้างาน
4. การมีแผนปฏิบัติการชัดเจน จะช่วยให้การประสานการดำเนินการเป็นไปอย่างมี

ประสิทธิภาพ

สุจิตา อีระกุลและคนอื่น ๆ (2524 : 24) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวางแผนไว้ดังนี้คือ

1. เพื่ออธิบายวัตถุประสงค์โครงการทั่ว ๆ และกำหนดการต่าง ๆ ให้ผู้เกี่ยวข้องได้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้งและชัดเจน
2. เพื่อกำหนดขอบข่ายและงานที่จะต้องทำ เพื่อไม่ให้งานซ้ำซ้อนกัน
3. เพื่อเตรียมการดำเนินงานต่าง ๆ ไว้อย่างละเอียดและรอบคอบ เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงาน
4. เพื่อคาดการณ์ล่วงหน้าว่าจะมีปัญหา หรืออุปสรรคอะไรเกิดขึ้นในการทำงานบ้าง จะได้หาทางแก้ไขปรับปรุงไว้ก่อนที่จะสายเกินไป

5. เพื่อเป็นหลักฐานในการดำเนินการและการติดต่อผลงาน เพื่อให้งานบรรลุไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

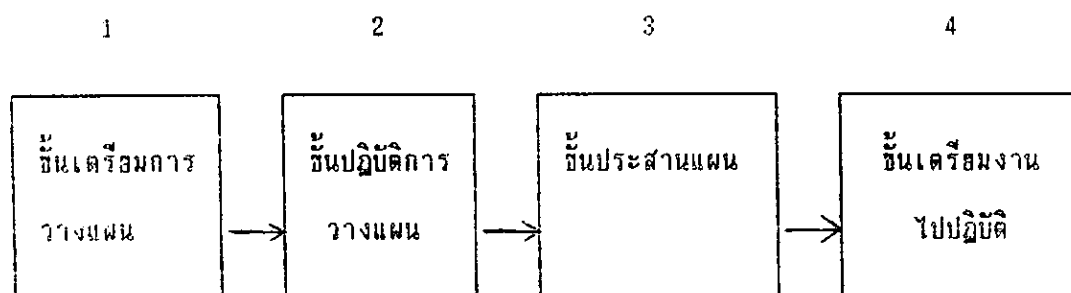
ความจำเป็นในการวางแผนการนิเทศ

กรมสามัญศึกษา (2512 : 17-18) ระบุว่า การวางแผนการนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งจะออกมาในรูปโครงการที่ศึกษานิเทศก์จะต้องจัดทำเป็นสิ่งแรก ก่อนการดำเนินงานใด ๆ ทั้งสิ้น โดยการกำหนดทุกสิ่งทุกอย่างของงานไว้ล่วงหน้า ซึ่งจะทำให้การนิเทศการศึกษาเป็นไปอย่างราบรื่น เพราะ

1. ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาถูกต้องตรงกัน
2. การวางแผนการนิเทศ จะกำหนดแนวปฏิบัติไว้อย่างละเอียด ทำให้รู้แนวทางในการดำเนินงานตามลำดับขั้น ให้ทุกคนรู้หน้าที่และความรับผิดชอบของตน
3. การวางแผนการนิเทศ ช่วยให้งานดำเนินไปอย่างเรียบร้อย ปราศจากอุปสรรค ใด ๆ เพราะการวางแผน คือ การเตรียมวิธีดำเนินการ โดยจะนึกถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นด้วย พร้อมกับเตรียมวิธีการแก้ปัญหาเหล่านั้นไว้
4. การวางแผนการนิเทศ ช่วยให้การทำงานเป็นไปอย่างประหยัด ทั้งกำลังคน กำลังเงิน และวัสดุอุปกรณ์ เพราะการวางแผนจะกำหนดการนำทรัพยากรไปใช้ให้มีประสิทธิภาพ
5. ผู้ร่วมงานมีความรู้สึกว่าจะต้องรับผิดชอบในโครงการนั้นร่วมกัน จึงทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ
6. การวางแผนการนิเทศ ช่วยให้การตัดสินใจดีขึ้น เพราะการวางแผนจะรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ไว้มากพอที่จะตัดสินใจสั่งการ หรือดำเนินการใด ๆ ดีขึ้น
7. การวางแผนการนิเทศ ช่วยให้ผู้ร่วมงานทราบจุดหมายปลายทางของการนิเทศการศึกษา รวมทั้งทราบผลงานต่าง ๆ ทั้งที่ได้ทำมาแล้วและกำลังจะทำต่อไป
8. การวางแผนการนิเทศ ช่วยให้งานบรรลุเป้าหมายสมบูรณ์ขึ้น เพราะการดำเนินการใด ๆ ถ้าได้เตรียมการไว้ล่วงหน้า ย่อมทำให้การปฏิบัติงานดำเนินไปได้อย่างสะดวกและบรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้

ขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

(2530 : 20-22) กำหนดขั้นตอนไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ภาพประกอบ 1 แสดงขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ

1. ขั้นเตรียมการวางแผน ควรปฏิบัติ ดังนี้

- 1.1 ทำความเข้าใจ ขอย้าย อ่านาจอหน้าที่และบทบาทของผู้นิเทศภายใน
โรงเรียนทำแผนและโครงการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษาของโรงเรียน
- 1.2 นำผลการศึกษา ข้อมูล จากสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของ
โรงเรียนมาจัดลำดับความสำคัญให้ทราบแน่ชัดว่า ปัญหาใดที่ต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขก่อนหลัง
- 1.3 ศึกษานโยบาย วัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติของหน่วยเหนือ เพื่อจัดทำแผนให้
สนองตอบส่วนที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของการนิเทศภายในโรงเรียน

2. ขั้นลงมือปฏิบัติการวางแผน

คณะกรรมการจัดประชุมครู โดยนำประเด็นปัญหาและความต้องการที่สำคัญจากการศึกษาของ
การจัดการประถมศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องพิจารณาตัดสินใจกำหนดขึ้นตามลำดับความ
สำคัญของงาน และเขียนไว้เป็นแนวปฏิบัติต่อไป

รูปแบบของการเขียนแผนและโครงการ มีดังนี้

- (1) ความเป็นมาของโครงการ
- (2) วัตถุประสงค์
- (3) เป้าหมาย
- (4) ผู้ดำเนินการ
- (5) วิธีดำเนินการ
- (6) ช่วงเวลา
- (7) สถานที่ดำเนินการ
- (8) งบประมาณ
- (9) ผลที่คาดว่าจะได้รับ
- (10) แนวทางการติดตามผล ประเมินผล

3. ขึ้นประสานงาน มีรายละเอียดเป็นขั้นตอน ได้แก่ การทบทวนเป้าหมายและวัตถุประสงค์ งบประมาณ เวลา ประสานคนและประสานงาน

4. ขึ้นเตรียมหน้าแผนไปปฏิบัติ โดยทำเป็นคู่มือปฏิบัติงาน

- (1) จัดทำแผน เป็นเล่ม
- (2) ทำปฏิทินปฏิบัติงาน

จากแนวคิดและแนวปฏิบัติดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การวางแผนการนิเทศการศึกษาเป็นภารกิจที่สำคัญของศึกษานิเทศก์ ที่จะต้องทำก่อนภารกิจอื่น ๆ การดำเนินงานที่มีการวางแผนการนิเทศการศึกษาไว้เป็นอย่างดีแล้ว ก็เท่ากับว่างานนั้นสำเร็จแล้วครึ่งหนึ่ง ดังนั้น การวางแผนการนิเทศการศึกษา จึงต้องกระทำอย่างรอบคอบและระมัดระวังอย่างยิ่ง

หลักการนิเทศการศึกษา

มีผู้เชี่ยวชาญหลายท่านได้เสนอหลักการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

ชาร์ มนัสศรี (2533 : 9-13) ได้กล่าวถึงหลักพื้นฐานของการนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาเป็นการกระตุ้นเตือน การประสานงาน และแนะนำให้เกิด
ความเจริญงอกงามแก่ครูโดยทั่วไป

2. การนิเทศตั้งอยู่บนรากฐานของประชาธิปไตย
3. การนิเทศเป็นกระบวนการส่งเสริมสร้างสรรค์
4. การนิเทศเป็นกระบวนการปรับปรุงหลักสูตร เป็นงานที่เกี่ยวพัน
5. การนิเทศมุ่งส่งเสริมบำรุงขวัญ
6. การนิเทศคือการสร้างมนุษยสัมพันธ์
7. การนิเทศมีจุดมุ่งหมายที่จะขจัดช่องว่างระหว่างโรงเรียนและชุมชน โดยเฉพาะ

ในเขตชนบท

ชาญชัย อาจีนสมาจาร (ม.ป.ป. : 27-33) ได้กล่าวถึงหลักการนิเทศการศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

1. การนิเทศการศึกษาต้องสัมพันธ์กับการบริหาร
2. การนิเทศการศึกษาควรตั้งอยู่บนรากฐานของปรัชญา
3. การนิเทศการศึกษาควรเป็นวิทยาศาสตร์
4. การนิเทศการศึกษาควรเป็นประชาธิปไตย
5. การนิเทศการศึกษาควรเป็นการสร้างสรรค์
6. การนิเทศการศึกษาควรส่งเสริมความเจริญก้าวหน้า
7. การนิเทศการศึกษาควรเป็นวิชาชีพ

สงัด อุทรานันท์ (2529 : 11-14) ได้เสนอหลักการที่ชัดเจน โดยสรุปไว้ ดังนี้

หลักการที่ 1 การนิเทศการศึกษาเป็น "กระบวนการ" ทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร

ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ

หลักการที่ 2 การนิเทศการศึกษามีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของนักเรียน แต่การดำเนินงานนั้น กระทำโดยผ่าน "ตัวกลาง" คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา

หลักการที่ 3 การนิเทศการศึกษา (ประเทศไทย) เน้นบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตย

สุทธิยา วีระกุลและคนอื่น ๆ (2524 : 36-38) ได้เสนอแนะหลักสำคัญในการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. หาทางให้ครูรู้จักช่วยและพึ่งตนเอง

2. ช่วยให้ครูมีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถที่จะวิเคราะห์และแยกแยะปัญหาต่าง ๆ

ด้วยตนเองได้

3. ต้องทราบความต้องการของครูแล้ววางแผนการนิเทศ เพื่อการตอบสนองความต้องการ
นั้น ๆ

4. ศึกษาปัญหาต่าง ๆ ของครูและทำความเข้าใจปัญหานั้น ๆ แล้วพิจารณาหาทางช่วย
แก้ไข

5. ชักชวนให้ครูช่วยกันแยกแยะและวิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน

6. การแก้ไขปัญหายุ่งเกี่ยวกับการเรียนการสอน ควรเปิดโอกาสให้ครูได้ใช้ความคิดและ
ลงมือกระทำเองให้มากที่สุด

7. รับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของครูแล้วนำมาพิจารณาาร่วมกัน

8. ช่วยจัดหาแหล่งวิทยากร อุปกรณ์การสอน ตลอดจนเครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ให้
แก่ครู

9. ช่วยจัดหาเอกสาร หนังสือและตำราต่าง ๆ ให้แก่ครู

10. ช่วยให้ครูรู้จักจัดหา หรือจัดทำวัสดุอุปกรณ์การสอนที่ขาดแคลนด้วยตนเอง โดยใช้วัสดุ
ในท้องถิ่นที่มีอยู่

11. หาทางให้โรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีความสัมพันธ์และช่วยเหลือ
ซึ่งกันและกัน

12. ต้องยอมรับนับถือบุคลากรที่ร่วมงานในโรงเรียนนั้น ๆ และแสดงให้เห็นว่าเขามี
ความสำคัญในสถานศึกษานั้น ๆ ด้วย

13. ช่วยให้ครูได้แสดงกิจกรรมและผลงานต่าง ๆ ของโรงเรียน ให้ชุมชนทราบอย่าง
สม่ำเสมอ

14. ต้องทำความเข้าใจกับผู้บริหารโรงเรียน ในส่วนที่เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของ
กันและกัน

15. ช่วยประสานงานระหว่างโรงเรียนกับองค์การ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

16. รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์มาทำการวิเคราะห์และวิจัย

17. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ของการศึกษาอย่างแจ่มแจ้ง เพื่อจะได้ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

รองรัตน์ อิศรภักดี (2521 : 6-7) มีความเห็นว่า หลักการสำคัญของการนิเทศประกอบด้วย

1. การแสวงหาช่องทางที่จะกระตุ้นให้เกิดความคิดและปฏิบัติการทางสร้างสรรค์
2. ควรให้โอกาสแก่ทุกคนได้บรรลุตามวิสัยภาวะของเขา โดยมีได้หักหาญเอาแต่ใจหรือถือหลักวิชาเป็น เกณฑ์จนบุคคลอื่นตามไม่ทัน
3. ให้แต่ละคนมีโอกาส เสนอผลงานตามความสามารถไม่ปล่อยให้คนใดหรือหมู่ใดผูกขาดความเป็นผู้นำในการทำงาน
4. สนับสนุนให้ทุกคนมีส่วนร่วมมีออกความคิดเห็น ตัดสินใจชี้ขาดในการแก้ปัญหาโดยเฉพาะการตัดสินใจชี้ขาดนั้นมีผลถึงผู้นั้นด้วย
5. ยอมรับนับถือความแตกต่างของแต่ละคน และให้ความแตกต่างนั้น เป็นสิ่งประกอบในการพิจารณาการปฏิบัติงาน หรือมอบหมายงานแก่บุคคลนั้น
6. ยอมรับความสำคัญของครู ในสภาพการเรียนของโรงเรียนและยอมรับให้ครูได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่ครูได้ประสบมา
7. พยายามทำให้ครูมีความสำนึกในความมั่นคงในหน้าที่อาชีพการงาน มีกำลังใจมีสถานะที่จะปฏิบัติหน้าที่ มีความพอใจในผลสำเร็จของงาน มีใจกล้าหาญและยุติธรรมในการสำรวจความสามารถและความบกพร่องของตนเอง เพื่อจะได้แก้ไขปรับปรุงงานให้ดีขึ้น
8. ทำให้มีการพัฒนา นโยบายการนิเทศการศึกษา และความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา
9. นำเอาความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของเด็ก กระบวนการเรียน ระเบียนสภาพของสังคมความสัมพันธ์ของมนุษย์และพัฒนาการของหลักสูตรวิชาชีพมาใช้อย่างให้เกิดประโยชน์แก่การเรียน
10. ส่งเสริม สนับสนุน และความร่วมมือในการทดลองค้นคว้าทางวิชาการที่เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาและผลที่ได้มาใช้อย่างให้เกิดผลดีแก่การเรียนของเด็ก

11. ยอมรับในความสำเร็จของการวางแผนระยะยาว การประเมินผลและสนับสนุนกระบวนการดังกล่าวด้วย

เจมส์ อาร์ มาร์คและคนอื่น ๆ (Mark, Stoop and King Stoops. 1978 : 5-6)

ได้เสนอหลักการนิเทศไว้ ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาเป็นโครงการทางการศึกษา ที่ต้องอาศัยความร่วมมือทุก ๆ ฝ่าย
2. ครูต้องการบริการทางด้านการนิเทศการศึกษา ครูใหญ่ควรเป็นผู้รับผิดชอบในการบริการด้านนี้

3. การนิเทศการศึกษาควรปรับให้สอดคล้องกับความต้องการส่วนบุคคลภายในโรงเรียน
4. การนิเทศการศึกษาช่วยชี้ให้เห็นความต้องการของบุคลากรในโรงเรียน
5. การนิเทศการศึกษาช่วยให้จุดมุ่งหมายการศึกษาเด่นชัดขึ้น
6. การนิเทศการศึกษาช่วยสร้างสรรค์เจตคติ และความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียนและชุมชน

7. การนิเทศการศึกษา ช่วยในการจัด และการบริหารกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียน

8. การนิเทศการศึกษายืนอยู่กับครูและผู้บริหารการศึกษา ทั้งในและนอกโรงเรียน

9. การนิเทศการศึกษาควรมีงบประมาณประจำปีสนับสนุน

10. โครงการนิเทศการศึกษาควรได้รับความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย

11. โครงการนิเทศการศึกษาควรได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร

12. การนิเทศการศึกษาควรเผยแพร่ผลการวิจัยทางการศึกษาใหม่ ๆ และสนับสนุนให้มี

การปฏิบัติ

13. ควรมีการประเมินผลโครงการนิเทศ โดยผู้ร่วมงานและผู้เกี่ยวข้องภายนอกโครงการ

นอกจากนี้ อาย (Eye. 1971 : 52) ได้เสนอหลักการนิเทศการศึกษาโดยเน้นถึงหลักประชาธิปไตย 3 ประการ คือ การเคารพและยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การกำหนดหน้าที่แต่ละฝ่ายให้ชัด และการแบ่งงานควรคำนึงถึงความสามารถและความพอใจของแต่ละบุคคล

เบอร์ตันและบรูกเนอร์ (Burton and Bruekner. 1965 : 71-72) ได้เสนอ

หลักการนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษา ควรมีความถูกต้องตามหลักวิชา (Theoretically sound) คือเป็นไปตามค่านิยม ความเป็นจริง ตามกฎเกณฑ์ ควรจะมีวิวัฒนาการทั้งทางด้านเครื่องมือ และกลวิธีโดยมีจุดมุ่งหมายและนโยบายที่แน่นอน
2. การนิเทศการศึกษาควรจะเป็นวิทยาศาสตร์ (Scientific Approach) คือเป็นไปอย่างมีลำดับ เป็นระเบียบในกระบวนการทำงาน มีการรวบรวมและสรุปผลจากข้อมูล อย่างถูกต้องเชื่อถือได้
3. การนิเทศการศึกษาควรเป็นประชาธิปไตย (Democratic Approach) คือเคารพในตัวบุคคล คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้มีความร่วมมือและใช้อำนาจน้อยที่สุด
4. การนิเทศการศึกษาควรจะเป็นการสร้างสรรค์ (Creative Approach) คือแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล ส่งเสริมให้แสดงออก และพัฒนาปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงสภาพสิ่งแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการทำงานให้มากที่สุด

สรุปได้ว่า หลักการนิเทศการศึกษาเป็นการดำเนินงานของบุคลากรทางการศึกษายึดหลักประชาธิปไตย มุ่งสร้างสรรค์ สร้างความเข้าใจอันดี สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

ความหมาย ความจำเป็นและความสำคัญของโครงการสุขภาพในโรงเรียน

ทวีสิทธิ์ ลิทธิกร (2531 : 12) อธิบายว่า ก่อนที่จะทำความเข้าใจกับความหมายของโครงการสุขภาพในโรงเรียน จำเป็นที่จะต้องรู้ความเป็นมาของชื่อวิชานี้ก่อน โครงการสุขภาพในโรงเรียนมีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน เช่น สุขศึกษาในโรงเรียน หรือสุขศาสตร์ในโรงเรียน ซึ่งตรงกับคำว่า School Health Education เป็นวิชาที่ว่าด้วยการสุขภาพในโรงเรียน การบริการอนามัยและการสอนสุขศึกษาในโรงเรียน ส่วนในวงการสาธารณสุขเรียกวิชานี้ว่า อนามัยโรงเรียน (School Health หรือ School Hygiene) ปัจจุบันวิชานี้ได้มีการวิวัฒนาการมากขึ้น

คำว่า สุขศึกษาในโรงเรียน หรือสุขศาสตร์ในโรงเรียนหรืออนามัยโรงเรียน จึงเป็นส่วนหนึ่งของวิชาทั้งหมดนี้ ซึ่งมีชื่อว่า School Health Program หรือโครงการสุขภาพในโรงเรียน

สุชาติ โสมประยูร (2525 : 2) กล่าวว่า โครงการสุขภาพในโรงเรียน หมายถึงการดำเนินงานเพื่อช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสุขภาพ ได้แก่ทางความรู้ทัศนคติและการปฏิบัติ เพื่อการดำรงไว้และการปรับปรุงส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน โดยเน้นการจัดกิจกรรมที่สำคัญ 3 ประการ คือ การจัดสิ่งแวดล้อม การบริการสุขภาพ และการสอนสุขศึกษา

นอกจากนี้ พญญา สมบูรณ์ศิลป์ (2523 : 10) กล่าวว่า โครงการสุขภาพในโรงเรียน คือ กิจกรรมนานาประการในโรงเรียนที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อป้องกัน ส่งเสริมและรักษาสุขภาพของนักเรียน ตลอดจนครู เจ้าหน้าที่ คนงาน ภารโรงและบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยโครงการนี้อาจแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน คือ การสอนสุขศึกษา การจัดสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องเหมาะสม และการบริการสุขภาพ

บูด (Good. 1973 : 177) อธิบายว่า โครงการสุขภาพในโรงเรียน หมายถึง การวางโครงการใช้แหล่งทรัพยากรของโรงเรียน บ้านและชุมชน เพื่อส่งเสริมสุขภาพโดยวิธีให้ความรู้ การปฏิบัติ และทัศนคติที่ดีให้แก่นักเรียน จัดสภาวะสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน รวมทั้งการดำเนินการให้มีการตรวจสุขภาพ การจัดการเรียนการสอนเรื่องสุขภาพ และโครงการโภชนาการ การวางแผนหลักการปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน

และ ฮาก (Hagg. 1975 : 5) กล่าวว่า โครงการสุขภาพในโรงเรียน เป็นการร่วมงานและประสานงานด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน ประกอบด้วยการบริการสุขภาพ การสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม โภชนาการ แหล่งทรัพยากรในชุมชน สุขภาพของบุคลากรในโรงเรียน การให้ความรู้ด้านสวัสดิศึกษา และการบริหารโครงการสุขภาพในโรงเรียนและองค์การที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ ทวีสิทธิ์ ลิทธิกร (2531 : 13) กล่าวว่า ในความหมายทางวิชาการ มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการด้วยกัน ดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ถูกต้องเหมาะสม (School Health Environment)

หรือความเป็นอยู่ที่ถูกสุขลักษณะในโรงเรียน (Health School Living)

2. การบริการสุขภาพในโรงเรียน (School Health Service)

3. การสอนสุขศึกษาในโรงเรียน (School Health Instruction)

ทริลทิธิ ลิทธิกร (2531 : 14) ยังกล่าวถึงความหมายในลักษณะงานว่า โครงการสุขภาพในโรงเรียน หมายถึง กิจกรรมหรือการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ การป้องกัน การรักษา การแก้ไขปรับปรุง และการส่งเสริมสุขภาพของบุคคลทุกคนในโรงเรียนให้มีสุขภาพดี ดำรงชีพอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และเป็นความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน บ้านและชุมชน โดยการเน้นการจัดกิจกรรมร่วมกัน 3 ลักษณะคือ การจัดสิ่งแวดล้อม การบริการสุขภาพและการสอนสุขศึกษา

โครงการสุขภาพในโรงเรียน จัดเป็นโครงการที่สำคัญอย่างหนึ่งในบรรดาโครงการศึกษาทั้งหมดของโรงเรียน การที่โรงเรียนจะช่วยสร้างเสริมความเป็นผู้มีสุขภาพดีทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคมให้กับนักเรียน จึงเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับหลักการศึกษาย่างยิ่ง การจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน ให้ประสบความสำเร็จได้นั้น จำเป็นจะต้องจัดกิจกรรมดังกล่าวทั้ง 3 ลักษณะไปพร้อม ๆ กัน แต่ละลักษณะงานต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

ความจำเป็นในการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน

ทริลทิธิ ลิทธิกร (2531 : 14) กล่าวถึงความจำเป็นในการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน ดังนี้

1. ป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดต่อ โรงเรียนมีความจำเป็นจะต้องจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนขึ้น เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดต่อ เนื่องจากโรงเรียนเป็นแหล่งรวมของเด็กที่มาจากที่ต่าง ๆ กัน บางคนมาจากสิ่งแวดล้อมที่ดี และบางคนมาจากสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี โอกาสที่จะแพร่กระจายของโรคติดต่อในโรงเรียนก็จะเกิดขึ้นได้ง่ายหากไม่มีการป้องกัน

2. เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพ โดยทั่วไปเชื่อว่า เด็กจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอยู่เสมอ เด็กจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมง่ายกว่าผู้ใหญ่ และมีช่วงระยะเวลาของการเปลี่ยนแปลงได้นานกว่า ดังนั้น การทำให้เด็กเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสุขภาพ จึงทำได้ง่าย คุ่มค่าด้วย

เด็กในวัยเรียนจึงพร้อมที่จะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสุขภาพอยู่เสมอ

3. ขจัดโรคในวัยเด็ก โรคหลายชนิดเป็นอันตรายต่อเด็กมาก เช่น โรคคอตีบ โรคไอกรน และโปลิโอ เป็นต้น การจัดการป้องกันโรคเหล่านี้เสียแต่วัยเด็ก จึงเป็นการขจัดโรคเหล่านี้ให้ลดลง โดยการจัดบริการสุขภาพในการสร้างภูมิคุ้มกันโรคให้แก่เด็กในโรงเรียน

4. ความสะดวกในการทำงาน การจัดกิจกรรมโครงการสุขภาพในโรงเรียนทำได้สะดวก รวดเร็ว และประหยัดกว่าการจัดในชุมชน เพราะชุมชนมีสภาพการต่าง ๆ แตกต่างกัน เช่น การศึกษา อาชีพ สุขภาพ ความเชื่อ ศาสนา ตลอดจนขนบธรรมเนียมและประเพณี เป็นต้น

5. เด็กมีสุขภาพดี ผลที่ได้รับ การจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน เป็นการส่งเสริมสุขภาพให้แก่เด็กในเยาว์วัย ทำให้เด็กมีสุขภาพดี เป็นพื้นฐานของชีวิต ซึ่งจะ เป็นหลักประกันต่อสังคม และพลเมืองของชาติในอนาคต

ความสำคัญของโครงการสุขภาพในโรงเรียน

ทริลท์ ลีทธีกร (2531 : 15) ได้อธิบายถึง ความสำคัญของโครงการสุขภาพในโรงเรียนว่า โรงเรียนเป็นสถานที่รวมของเด็กในชุมชนจำนวนมาก เด็กเหล่านี้กำลังอยู่ในวัยที่กำลังเจริญเติบโต เพื่อเป็นพลเมืองอันเป็นกำลังของชาติ จึงสมควรที่โรงเรียนจะต้องให้ความคุ้มครองต่อเด็ก เพื่อให้ปลอดภัยจากการเจ็บป่วย และอุบัติเหตุต่าง ๆ พร้อมทั้งช่วยส่งเสริมให้มีสุขภาพดี ทั้งทางร่างกายและจิตใจ รวมทั้งความเจริญงอกงามในด้านอื่น ๆ ให้สมบูรณ์ตามความมุ่งหมายของการศึกษา ดังนั้น การจัดดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน จึงมีความสำคัญอย่างมากโดย

1. ช่วยให้เกิดมีสุขภาพสมบูรณ์ การช่วยให้เด็กมีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคม เป็นการสร้างพลเมืองที่แข็งแกร่งให้แก่ชาติ ชีวิตในวัยเยาว์ย่อมเป็นทางนำของชีวิตในอนาคต ถ้าหากเริ่มต้นชีวิตด้วยสุขภาพทรุดโทรม เจ็บป่วยบ่อย ๆ ก็จะกลายเป็นคนอมโรค ไม่แข็งแรง หรืออาจกลายเป็นคนพิการ เมื่อเติบโตขึ้นแล้วแทนที่จะประกอบกิจการงาน หรือสร้างความเจริญให้แก่ประเทศชาติ แต่จะกลับกลายเป็นภาระแก่สังคม

2. ประหยัดงบประมาณในการป้องกันโรค ช่วยทำให้ประเทศชาติมีความมั่นคงปลอดภัย

ในอนาคต หากประชาชนได้รับการฝึกฝนปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องทางสุขภาพแต่เยาว์วัย จะทำให้ประเทศชาติมีประชาชนที่มีประสิทธิภาพ เป็นการประหยัดงบประมาณในการป้องกันโรคและสามารถพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแก่ประเทศชาติได้อย่างมาก

3. **ปลูกฝังสุขนิสัย** ช่วยปลูกฝังสร้างเสริมสุขนิสัยให้แก่นักเรียน การจัดทำให้นักเรียนได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ ให้นักเรียนได้เห็นตัวอย่างการปฏิบัติ และได้ลงมือปฏิบัติทางด้านสุขภาพด้วยตนเองอยู่เสมอ จะติดตัวนักเรียนไปจนโต เมื่อเป็นผู้ใหญ่ ก็จะเป็นผู้มีพฤติกรรมทางสุขภาพที่ดีและถูกต้อง เป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม

4. **ประสานงานเสริมสร้างสุขภาพ** ช่วยให้ผู้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้ทำงานร่วมกันในอันที่จะสร้างเสริมสุขภาพที่ดีให้แก่เด็กเรียน ครูและเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ภายในโรงเรียน การจัดงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้การสาธารณสุขของประเทศเจริญก้าวหน้ารวดเร็วยิ่งขึ้น

บทบาทและหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ในงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน

ศึกษานิเทศก์มีตำแหน่งเป็นผู้นำทางวิชาการและต้องเป็นผู้ทำหน้าที่แสวงหาวิธีที่จะปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น เป็นผู้นำทางวิชาการ จำเป็นที่จะต้องแสดงออกซึ่งความสามารถซึ่งเปรียบเสมือนผู้รอบรู้เชิงวิชาการทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ

ซาร์ มณีสร์ (2523 : 28) ได้แบ่งฐานะหรือจุดยืนของศึกษานิเทศก์ไว้ 4 ประการ คือ

1. เป็นนักวิชาการ ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของกระทรวงศึกษาธิการ ช่วยเหลือศึกษาธิการจังหวัด และศึกษาธิการอำเภอส่งเสริมควบคุมมาตรฐานการศึกษา

2. เป็นผู้บริหาร เมื่อได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้บริหารการศึกษาตรวจตราสถานศึกษาในด้านบริหาร

3. เป็นผู้ประสานงานระหว่างผู้บริหารเบื้องต้นกับคณะครู เพื่อให้เข้าใจปัญหาการศึกษา

4. เป็นวิทยากรที่จะต้องศึกษา ค้นคว้า ไขข้อการเคลื่อนไหวทางการศึกษา รู้จริง ทำจริง แสดงได้จริง เป็นต้น

กวินน์ (Gwynn. 1961 : 27-37) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ว่ามีความรับผิดชอบที่ถือเป็นหลักสำคัญ 3 ประการคือ

1. ความรับผิดชอบในการให้ความช่วยเหลือครูเป็นรายบุคคล
2. ความรับผิดชอบในด้านประชาสัมพันธ์ และช่วยบริหารด้านการสอนของครูให้เป็นไป

ด้วยดีและได้ผลที่สุด

3. ความรับผิดชอบในฐานะวิทยากรของศึกษานิเทศก์และผู้บริหารการศึกษาในระดับอื่น ๆ และทำหน้าที่อบรมครูประจำการ เผยแพร่โครงการการศึกษาให้แก่ครูและประชากรได้ทราบทั่วกัน

นอกจากนี้ กวินน์ ยังได้กล่าวถึงงานหลักของศึกษานิเทศก์ไว้ 10 ประการ คือ

1. ช่วยเหลือครูและครูใหญ่ให้เข้าใจเกี่ยวกับเรื่อง เด็กดีขึ้น เช่น ความต้องการความพร้อม การเจริญเติบโต และพัฒนาเด็กวัยต่าง ๆ

2. ให้ความช่วยเหลือครูในการพัฒนาและปรับปรุงตนเอง พร้อมทั้งช่วยให้เกิดความร่วมมือของหมู่คณะครูในโรงเรียน

3. ส่งเสริมให้ครูสนใจและใช้อุปกรณ์การสอน

4. ช่วยครูให้ปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้น

5. ส่งเสริมและให้โอกาสครูที่เชี่ยวชาญตามสาขาวิชาที่มีอยู่ในโรงเรียนได้ช่วยเหลือ

เพื่อนครูตามความสามารถ

6. ให้ความช่วยเหลือครูในการประเมินผลพัฒนาการของเด็กได้อย่างถูกต้อง

7. ส่งเสริมยั่วยู่ให้ครูรู้จักประเมินผลโครงการปฏิบัติงาน และความก้าวหน้าของตนเอง

8. ช่วยให้ครูประสบความสำเร็จ รู้สึกมั่นคงในการปฏิบัติงาน และการดำรงชีวิตในสังคม

9. ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงหลักสูตร และนำผลไปเสนอแนะให้ครูเข้าใจ นำไปใช้สอน

ได้จริง

และกรมพลศึกษา (กรมพลศึกษา หน่วยงานศึกษานิเทศก์. 2531 : 28) ได้กำหนดหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ประจำจังหวัด ดังนี้

1. เป็นผู้แทนกรมพลศึกษาไปปฏิบัติหน้าที่ เพื่อสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

2. นิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร วิชาพลศึกษา สุขศึกษา ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นันทนาการ และศูนย์ฝึกกีฬาภายในจังหวัดให้ได้มาตรฐาน

3. จัดประชุม อบรม สัมมนา วิชาพลศึกษา สุขศึกษา ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นันทนาการ และศูนย์ฝึกกีฬาภายในจังหวัดให้ได้มาตรฐาน

4. ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย วิทยาศาสตร์การกีฬา การเรียนการสอนวิชา พลศึกษา สุขศึกษา ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นันทนาการ กีฬาและกิจกรรมเยาวชน และนำไปพัฒนาให้มีมาตรฐานสูงขึ้น

5. จัดทำเอกสาร คู่มือ ตำรา นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิชาพลศึกษา สุขศึกษา ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นันทนาการ กีฬาและกิจกรรมเยาวชน เผยแพร่ให้กับครู ผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำไปพัฒนาการเรียนการสอน

6. ปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาจังหวัดและโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกรมพลศึกษาตามที่ จังหวัดมอบหมาย

7. ประสานงานและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของกรมพลศึกษา และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

8. จัดและดำเนินการแข่งขันกีฬา และส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพมวลชน

9. จัดทำข้อมูล และสถิติทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานของกรมพลศึกษา

10. ติดตาม ประเมินผล สรุปรายงานผลการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ต่อกรมพลศึกษา

ตามที่นักวิชาการทั้งหลายได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ไว้ สอดคล้องกัน คือ ศึกษานิเทศก์ มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน แนะนำ ร่วมมือกับผู้บริหารทางการศึกษา ผู้บริหารในโรงเรียนและครูให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียน การสอน และ เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคต

วรารักษ์ เทพสุนทร (2531 : 62) กล่าวว่า ศึกษานิเทศก์ทางสุขศึกษา ก็มีบทบาท และหน้าที่เช่นเดียวกับที่ นักวิชาการทั้งหลายได้กล่าวไว้ จะแตกต่างหรือคล้ายคลึงกันตรงที่ ศึกษา นิเทศก์ทางสุขศึกษานั้น จะเน้นในการให้ความช่วยเหลือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูสุขศึกษา

ำให้เข้าำใจใน เรื่องหลักสูตร เนื้อหาวิชาสุศึกษา กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล วิชาสุศึกษา ตลอดจนการบริหารงานสุศึกษาอื่น ๆ ในโรงเรียนให้ เป็นไปด้วยดีและถูกต้องทั้งทาง ทฤษฎีและปฏิบัติ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสุภาพของนัก เรียนและ เป็นตัวอย่างที่ดีของชุมชน

การวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยต่างประเทศ

วิลสัน (Wilson. 1977 :1858-A) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับข้อสังเกตของศึกษานิเทศก์ ในเรื่อง การสังเกตของศึกษานิเทศก์ในการนิเทศครูประถมศึกษา (A Study of Supervisors by selected Elementary Teachers) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ข้อหนึ่งว่า เพื่อทราบความต้องการ นิเทศของ ครูประถมศึกษา โดยำใช้แบบสอบถามกับกลุ่มศึกษานิเทศก์ ผลการวิจัยพบว่า ครูใน โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้จัดการนิเทศแบบนิเทศภายในโรงเรียนและยังพบว่าบุคลิก ลักษณะของครูไม่มีผลต่อกระบวนการนิเทศแต่อย่างใด

คาร์ตัน (Carlton. 1974:4406-A) ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ที่เป็นจริงตามทัศนะของครูประถมศึกษาในฟลอริดา (Role of Instructional Supervision by Teachers and Principals in Selected Florida Elementary School) โดยส่ง แบบสอบถามถึงครูประถมศึกษา จำนวน 1044 คน และครูใหญ่จำนวน 52 คน ผลปรากฏว่า ครู ประถมศึกษาและครูใหญ่ มีความคิดเห็นว่ บทบาทของศึกษานิเทศก์ที่เป็นจริงนั้น ได้แก่ การพัฒนา โครงการสอน ช่วยงานประจำการเกี่ยวกับการบริหาร กำหนดนโยบายของโรงเรียน ร่วมมือใน การประชุมครู ช่วยเหลือครูในการคัดเลือกแบบเรียน จัดเนื้อหาวิชา อุปกรณ์การสอน และทำ โครงการสอน ตรวจเยี่ยมโรงเรียน

โฮเวล และมาร์ติน (Howell and Martin. 1978 : 433-441) ได้ทำการศึกษา เรื่องการประเมินผลรูปแบบของการบริการสุภาพภายในโรงเรียน (An Evaluation Model for School Health Services) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบความจำเป็นระหว่าง นโยบายของรัฐเวอร์จิเนีย กับนโยบายอื่น ๆ ของผู้บริการสุภาพในโรงเรียน ดำเนินการวิจัย โดยสร้างแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เกี่ยวกับนโยบายการจัดโครงการบริการ

สุขภาพในโรงเรียน ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดโครงการบริการสุขภาพในโรงเรียน แล้วส่งแบบสอบถามไปยัง อาจารย์ใหญ่ และครูสุศึกษาจากโรงเรียน 74 แห่ง ในรัฐเวอร์จิเนีย ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการ หลักการ ซึ่งมาจากนโยบายของรัฐและของท้องถิ่น คือ

1. ลักษณะสำคัญและโครงสร้างของความเข้าใจโครงการสุขภาพในโรงเรียน เกี่ยวกับการบริการสุขภาพได้มาจากข้อเสนอแนะของข้อมูลภายนอก

2. พยาบาลประจำโรงเรียนควรจะได้เรียนเกี่ยวกับโครงการสุขภาพในโรงเรียน

3. ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับ โครงการสุขภาพแก่บุคคลต่อไปนี้ คือ ครู ผู้บริหาร โรงเรียน พยาบาลประจำโรงเรียน แพทย์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เรย์มอน (Raymond. 1981:3437-A) ทำการศึกษาเรื่อง โปรแกรมการสอนสุขภาพในโรงเรียนรัฐบาลแห่งรัฐจอร์เจีย (A Descriptive Study of Health Instruction Program in Georgia Public School Grade 8-12) โดยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียน ที่ทำการสุ่มตัวอย่างไว้ 100 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูสุศึกษา ครูพลศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทางด้านพลศึกษา ควรมีส่วนร่วมในการวางแผนและการสอนสุขภาพมากที่สุด โรงเรียนควรจัดทำโครงการอาหารกลางวัน โครงการสวัสดิภาพ และคณะกรรมการสุขภาพไว้เป็นกิจกรรมนอกชั้นเรียน เพื่อเป็นการช่วยส่งเสริมความรู้ และความเป็นผู้นำของนักเรียนที่เกี่ยวกับกิจกรรมสุขภาพ สำหรับการ จัดหลักสูตรสุขภาพในโรงเรียน ควรจัดให้รัดกุมโดยมีคณะกรรมการหลักสูตรในโรงเรียน ครูสุศึกษาและคณะกรรมการการศึกษาในโรงเรียน ควรเป็นผู้มีหน้าที่ในเรื่องนี้

กริฟฟิธ และ วิคเกอร์ (Griffith and Whicker. 1981:428-432) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ครูผู้สังเกตปัญหาสุขภาพของนักเรียน (Teacher-Observer of Student Health Problem) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของโครงการสุขภาพในโรงเรียน การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐในสหรัฐอเมริกา กลุ่มประชากร คือ ครู ประถมศึกษา จำนวน 18 คน นักเรียนประถมศึกษา จำนวน 400 คน นอกจากนี้ มีผู้บริหาร โรงเรียน ผู้นิเทศงานพยาบาลโรงเรียน พยาบาลโรงเรียน ทันตแพทย์ นักโภชนาการและผู้ช่วยแพทย์ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบเพื่อประเมินผล ก่อนเริ่มโครงการและหลังจากเสร็จโครงการ

การดำเนินงานโครงการ โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างครูและพยาบาลโดยให้ความรู้
 สาธิตการตรวจสุขภาพโดยครูและเน้นในบทบาทของครู ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูส่วนใหญ่ไม่เห็น
 ด้วยที่ำให้ตนเป็นผู้รับผิดชอบ ในการตรวจสุขภาพนักเรียน และผู้บริหารโรงเรียนไม่เห็นด้วยกับความ
 รับผิดชอบการตรวจสุขภาพโดยครู จึงทำให้ครูที่สนใจไม่ยอมเข้าไป เกี่ยวข้องกับการตรวจสุขภาพ
 นักเรียน

การวิจัยในประเทศ

บุญขึ้น เดชะกัมพูช (2519 :67-74) ทำการศึกษาเรื่อง โครงการสุขภาพในโรงเรียน
 ประถมศึกษาของสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงการสุขภาพในโรงเรียน
 ระดับประถมศึกษา ดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบสำรวจส่งไปยังครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในเขต
 การศึกษา 2 รวมทั้งสิ้น 190 ฉบับ และได้รับแบบสำรวจคืน 144 ฉบับ ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้อง
 ของสรุปได้ดังนี้

โรงเรียนประชาบาลส่วนใหญ่ ครูประจำชั้นเป็นผู้สอนวิชาสุขศึกษา ครูส่วนใหญ่ไม่เคยศึกษา
 หรืออบรมวิชาสุขศึกษามาเลย ในด้านการนิเทศการสอนวิชาสุขศึกษา ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ
 76.70 โรงเรียนไม่เคยได้รับการนิเทศเลย สำหรับโรงเรียนที่เคยได้รับการนิเทศนั้น มีเพียง
 ร้อยละ 11.00 ได้รับการนิเทศปีละครั้ง และร้อยละ 9.60 ได้รับการนิเทศเทอมละครั้ง

ทิพา จันทราคม (2525:108-122) ทำการศึกษาเรื่อง โครงการสุขภาพในโรงเรียน
 ประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหา
 การจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
 การดำเนินการวิจัย ได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูใหญ่ หรือผู้รับผิดชอบโครงการสุขภาพในโรงเรียน
 ประถมศึกษา ขนาดใหญ่ กลาง เล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำนวน 414 คน
 ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้

การสอนสุขศึกษาในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีปัญหาในเรื่องการจัดทำแผนการสอนของครู
 การจัดหาเอกสารประกอบการค้นคว้าเกี่ยวกับวิชาสุขศึกษาให้แก่ครูและนักเรียน การจัดกิจกรรม
 พิเศษอื่น ๆ ที่ส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพ การจัดให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับเด็กที่ผู้ปกครองควร

ทราบแก่ผู้ปกครอง โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็กมีปัญหาปานกลาง ในเรื่องการจัดครูสอน
 สุขศึกษาในระดับชั้นต่าง ๆ และการได้รับการนิเทศการสอนจากหน่วยศึกษานิเทศก์ ส่วนโรงเรียน
 ขนาดกลางมีปัญหามากในเรื่องการได้รับการนิเทศการสอนจากหน่วยศึกษานิเทศก์

การจัดและดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน โรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีปัญหามาก
 ในเรื่องงบประมาณ และมีปัญหาปานกลางในเรื่องความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น โรงเรียนขนาด
 กลางและขนาดเล็กมีปัญหามากในเรื่องอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และมีปัญหาปานกลาง
 ในเรื่องความสนใจ ความร่วมมือจากครูและผู้ปกครอง ในการดำเนินงานทางโรงเรียนต้องการให้
 หน่วยงานระดับจังหวัดช่วยเหลือในเรื่องเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การจัดอบรมครู
 สัมมนาครู ตลอดจนทั้งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสุขภาพนักเรียนประจำปี และต้องการให้จัดหน่วยศึกษานิเทศก์
 ออกไป เสนอแนะครูและนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

กาญจนา บุญมี (2527:148-166) ทำการศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาและความคิดเห็น
 เกี่ยวกับการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพ
 มหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดโครงการสุขภาพ
 ในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครและ เพื่อ เปรียบเทียบปัญหา
 และความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน โดยจำแนก
 ตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารโรงเรียน ขนาดโรงเรียนและ เขตที่ตั้ง
 โรงเรียน การดำเนินการวิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
 กรุงเทพมหานคร จำนวน 275 คน เป็นชาย 170 คน และหญิง 105 คน ผลการวิจัยในส่วนที่
 เกี่ยวข้องสรุปได้ดังนี้

การสอนสุขศึกษาพบว่า ยังขาดครูที่มีวุฒิทางสุขศึกษา ส่วนใหญ่โรงเรียนทั้ง 3 ขนาด
 ยังขาดแคลนหนังสือ เอกสารเกี่ยวกับสุขภาพสำหรับครูและนักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม จาก
 การสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าโรงเรียน ควรจัด
 โครงการสุขภาพในโรงเรียนให้เหมาะสมและโรงเรียนควรจัดให้มีการนิเทศการสอนวิชาสุขศึกษา
 เช่นเดียวกับวิชาอื่น

อรุณี พุกประเสริฐ (2529:89-92) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินผลโครงการ
 สุขศึกษาสายการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่ง
 ชาติ เขตการศึกษา 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะ
 กรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ที่อยู่ในโครงการสุขศึกษาสายการศึกษาตั้ง
 แต่ พ.ศ.2522-2528 จำนวน 103 โรงเรียน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่
 กลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง และกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องปรากฏว่า

ในด้านการพัฒนาบุคลากรสุขศึกษาของโรงเรียน ทั้งโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาด
 กลาง โรงเรียนขนาดเล็ก ไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ด้านสุขศึกษาโดยตรง และมีข้อเสนอแนะว่าหน่วย
 งานที่เกี่ยวข้องควรส่งเอกสาร สิ่งพิมพ์เกี่ยวกับสุขศึกษาเพื่อให้ครูได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และ
 ส่งครูไปเข้ารับการอบรม

ในด้านการเรียนการสอนสุขศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรง
 เรียนขนาดเล็กมีวิทยากรวัสดุอุปกรณ์ ที่ใช้เป็นสื่อในการสอนสุขศึกษา ครูผู้สอนไม่มีความรู้ทางสุข
 ศึกษาโดยตรง ทำให้การถ่ายทอดความรู้ไม่ดีเท่าที่ควร ครูสอนโดยใช้วิธีบรรยาย และเสนอแนะ
 ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปนิเทศ เกี่ยวกับสุขศึกษาในโรงเรียนอย่างน้อยเดือนละครั้ง

ชาญศึก มีพร้อม (2530 : 71-93) ทำการศึกษาเรื่อง ความต้องการการนิเทศโครง
 การสุขภาพในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 11 โดยมีวัตถุประสงค์
 เพื่อศึกษาความต้องการการนิเทศโครงการสุขภาพในโรงเรียน และ เพื่อ เปรียบเทียบความต้องการ
 การนิเทศโครงการสุขภาพในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
 บริหารในระยะเวลาที่แตกต่างกัน ได้ส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 357 ชุด
 ได้รับคืน 351 ชุด ผลการศึกษาพบว่า

ผู้บริหารโรงเรียน มีความต้องการการนิเทศโครงการสุขภาพในโรงเรียนโดยส่วนรวมอยู่
 ในระดับมาก และมีความต้องการในระดับมากที่สุดในเรื่องการวางแผนการจัดดำเนินงานโครงการ
 สุขภาพในโรงเรียน การจัดสนามเด็กเล่นให้ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย การจัดบริการตรวจสุขภาพ
 พันโดยทันตแพทย์และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ศึกษาพิเศษก็ควรมีคุณสมบัติเป็นผู้มีความรับผิดชอบ และ
 ตั้งใจทำงาน สามารถช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการสุขภาพใน

โรงเรียน

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการ การนิเทศโครงการสุขภาพในโรงเรียน ของผู้บริหาร โรงเรียน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานบริหารในระยะเวลาระหว่าง 1-5 ปี 6-10 ปีและ 11 ปีขึ้นไป โดยส่วนรวมพบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องการจัด บริเวณโรงเรียนให้สวยงาม และปลอดภัย การจัดโครงการอาหารกลางวัน และอาหารเสริมใน โรงเรียน การจัดบริการส่งเสริมสุขภาพจิตแก่นักเรียนในโรงเรียน การจัดบริการเรียนการสอน ประสบการณ์ชีวิตเกี่ยวกับสุขภาพ และศึกษานิเทศก์ควรมีวุฒิทางด้านสุขศึกษา

อุบล สุขสบาย (2533.87-89) ทำการศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาในการจัด และ ดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ภาคตะวันออก กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร โรงเรียนในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล รวมทั้งสิ้น 421 คน ได้รับแบบสอบถามคืน 409 ฉบับ พบว่า

นักเรียนทั้งในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล ต้องดื่มน้ำตาม แม่ป้าล่าคล่อง ร้อยละ 10.40 และ 10.50 ตามลำดับ โรงเรียนที่จัดให้มีการทดสอบสายตาค้นักเรียนปีละครั้ง เพียงร้อยละ 37.18 โรงเรียนที่ไม่เคยทดสอบสายตาค้นักนักนักเรียน ร้อยละ 17.36 โรงเรียนที่ไม่มีวัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอนสุขศึกษาเลย 3.91 และระบุว่าไม่เพียงพอ ร้อยละ 75.31 จึงมีผลตามมาคือ การสอนสุขศึกษาหรือกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเกี่ยวกับ สุขภาพ ครูส่วนใหญ่จึงมักสอนโดยวิธีบรรยายมากที่สุดถึงร้อยละ 36.73

สรุปรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นว่า โรงเรียนประถมศึกษามีปัญหาการดำเนินงานโครงการ สุขภาพในโรงเรียน เช่น การขาดแคลนอุปกรณ์การสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิสุขศึกษา ส่วนใหญ่ ครูประจำชั้นเป็นผู้สอนวิชาสุขศึกษา ซึ่งไม่เคยได้รับการอบรมมาเลย ครูผู้สอนจึงต้องการให้มีการ อบรมด้านสุขศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการสอนสุขศึกษาในโรงเรียน โรงเรียนจำนวนมากไม่ได้

รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียนมีความต้องการรับการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนมากในทุก ๆ ด้าน และมากที่สุดในเรื่องการวางแผนจัดดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน การจัดสนามเด็กเล่นให้ถูกสุขลักษณะ และปลอดภัย การจัดและบริการสุขภาพพันโดยทันตแพทย์และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข นอกจากนี้ ยังต้องการให้ศึกษานิเทศก์มีความรับผิดชอบ ตั้งใจทำงาน สามารถช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะนำการดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราดที่มีวิถีทางการศึกษาต่างกันมีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนแตกต่างกัน
2. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราดที่ศึกษาวิชาเอกต่างกัน มีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนแตกต่างกัน
3. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราดที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนแตกต่างกัน
4. ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ที่มีวิถีทางการศึกษาต่างกัน มีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนแตกต่างกัน
5. ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ที่ศึกษาวิชาเอกต่างกัน มีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนแตกต่างกัน
6. ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนแตกต่างกัน
7. ผู้บริหารและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สังกัดสำนักงานการประถม

ศึกษาจังหวัดตราด ที่มีวิถีทางการศึกษาต่างกัน มีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพใน
โรงเรียนแตกต่างกัน

8. ผู้บริหารและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สังกัดสำนักงานการประถม

ศึกษาจังหวัดตราด ที่ศึกษาวิชาเอกต่างกัน มีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพใน
โรงเรียนแตกต่างกัน

9. ผู้บริหารและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สังกัดสำนักงานการประถม

ศึกษาจังหวัดตราด ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความต้องการการนิเทศงานโครงการ
สุขภาพในโรงเรียนแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด จำนวน 129
โรงเรียน มีผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 159 คน ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
จำนวน 1354 คน

กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราดได้
มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) ดังนี้

1.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามาเน (Yamane.
1967 : 886)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ	n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	จำนวนประชากร
	e	แทน	ความคลาดเคลื่อนของการสุ่ม (.05)

ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา

จังหวัดตราด 113 คน

1.2 สุ่มกลุ่มตัวอย่างอำเภอ โดยวิธีสุ่มแบบเอากลุ่ม (Cluster Random Sampling) ใช้อำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 ใน 2 ของอำเภอทั้งหมด ในจังหวัด กล่าวคือ จากอำเภอทั้งหมด 5 อำเภอ 1 ถึงอำเภอ จะได้อำเภอที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง 3 อำเภอ คือ อำเภอเมืองตราด อำเภอเขาสมิง อำเภอแหลมงอบ

1.3 ใน 3 อำเภอนี้ มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 95 โรงเรียน มีผู้บริหาร รวม 111 คน จึงนับเป็นกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารทั้งหมด รายละเอียด ดังตาราง 1

ตาราง 1 กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด

อำเภอ	โรงเรียน	ผู้บริหาร
อำเภอเมืองตราด	47	56
อำเภอเขาสมิง	27	32
อำเภอแหลมงอบ	21	23
รวมทั้งสิ้น	95	111

ที่มา : ข้อมูลและสารสนเทศ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ปีการศึกษา 2535

2. กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) ดังนี้

2.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane, 1967: 88)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N แทน จำนวนประชากร
 e แทน ความคลาดเคลื่อนของการสุ่ม (0.05)

ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 309 คน

2.2 สุ่มกลุ่มตัวอย่างอำเภอโดยวิธีสุ่มแบบเอากลุ่ม (Cluster Random Sampling) ใช้อำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 ใน 2 ของอำเภอทั้งหมดในจังหวัด กล่าวคือ จากอำเภอทั้งหมด 5 อำเภอ 1 ถึงอำเภอ จะได้อำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 3 อำเภอ คือ อำเภอเมืองตราด อำเภอเขาสมิง อำเภอแหลมงอบ (ใช้อำเภอเหมือนกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด)

2.3 สุ่มโรงเรียนโดยวิธีสุ่มแบบเอากลุ่ม (Cluster Random Sampling) ในอำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ใช้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 ใน 3 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมดในแต่ละอำเภอที่โรงเรียนสังกัดอยู่ จะได้โรงเรียนในอำเภอเมืองตราด จำนวน 15 โรงเรียน โรงเรียนในอำเภอเขาสมิง จำนวน 9 โรงเรียน โรงเรียนในอำเภอแหลมงอบ จำนวน 7 โรงเรียน รวมทั้งหมด 31 โรงเรียน มีจำนวนครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ที่เป็นประชากรย่อย จำนวน 400 คน

2.4 สุ่มครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด จากจำนวน 400 คน ให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 309 คน โดยวิธีสุ่มแบบเป็นชั้นตามสัดส่วน (Proportional stratified random sampling) ตามจำนวนประชากร ดังตาราง 2

ตาราง 2 กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด

โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
อำเภอเมืองตราด		
1. โรงเรียนชุมชนวัดอ่าวซ่อ	13	10
2. โรงเรียนบ้านเป็ดใน	7	5
3. โรงเรียนวัดหนองคันทร้ง	10	8
4. โรงเรียนวัดห้วยน้ำขาว	14	11
5. โรงเรียนวัดแหลมหิน	17	13
6. โรงเรียนวัดอ่าวใหญ่	9	7
7. โรงเรียนคลองขวาง	7	5
8. โรงเรียนชุมชนวัดท่าพริก	15	12
9. โรงเรียนบ้านทุ่งไก่อัดัก	7	5
10. โรงเรียนบ้านเนินโพธิ์	7	5
11. โรงเรียนบ้านหนองปรือ	6	5
12. โรงเรียนวัดเนินทราย	7	5

ตาราง 2 (ต่อ)

โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
13. โรงเรียนวัดวรุณดิตถาราม	12	9
14. โรงเรียนอนุบาลตราด	58	45
15. โรงเรียนบ้านท่าเรือจ้าง	37	29
อำเภอเขาสมิง		
1. โรงเรียนชุมชนบ้านเขาสมิง	19	15
2. โรงเรียนบ้านชุมแสง	8	6
3. โรงเรียนบ้านควมาง	9	7
4. โรงเรียนบ้านโป่ง	13	10
5. โรงเรียนบ้านห้วยพัฒนา	8	6
6. โรงเรียนวัดผ้อ	6	5
7. โรงเรียนวัดลำภูราษ	7	6
8. โรงเรียนบ้านเกษมสุข	6	5
9. โรงเรียนบ้านเจียรพัฒนา	12	9
อำเภอแหลมงอบ		
1. โรงเรียนชุมชนแหลมงอบ	19	15
2. โรงเรียนบ้านคลองใหญ่	12	9
3. โรงเรียนบ้านเนินดินแดง	6	5
4. โรงเรียนวัดน้ำเขียว	25	19
5. โรงเรียนวัดแหลมมะขาม	7	5
6. โรงเรียนชุมชนวัดบางกระดาน	10	8

ตาราง 2 (ต่อ)

โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
7. โรงเรียนบ้านธรรมชาติล่าง	7	5
รวมทั้งสิ้น	400	309

ที่มา : ข้อมูลและสารสนเทศ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ปีการศึกษา 2535

หน้า 19 - 25

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และปลายเปิด (Open Ended)

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา งานโครงการสุขภาพในโรงเรียน จากหนังสือ เอกสาร ตำรา และรายงานการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งคำแนะนำจากผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ และบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการนิเทศการศึกษา และงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน มาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

ซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน ด้านการสอนสุขภาพในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ภายใต้คำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมทำปริญญานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำและปรับปรุงให้ดีขึ้น

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้คณะกรรมการที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงคตินิจ (Face Validity) และพิจารณาข้อความให้ชัดเจนเหมาะสม และนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมทำปริญญานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์อีกครั้ง

2. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Tryout) กับผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในโรงเรียนที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ด้วยการทดสอบค่า t (t-test) เทคนิคร้อยละ 25 ของเอ็ดเวิร์ด (Edwards. 1970 : 152) ข้อที่มีค่าตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ถือว่าใช้ได้ มีจำนวน 65 ข้อ

3. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 16) หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตั้งแต่ 0.95 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูง เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการศึกษาครั้งนี้

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอลงชื่อจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดตราดในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ขอลงชื่อจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดตราด ไปยังผู้บริหาร _____

โรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เพื่อขอความอนุเคราะห์กรอกแบบสอบถามโดยจัดส่งแบบสอบถามพร้อมทั้งแนบใบอนุญาตจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดตราดติดแสดงไปรษณีย์ ไปยังผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนแบบสอบถามสำหรับครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยนำไปส่งด้วยตนเอง พร้อมทั้งนัดหมายวัน เวลาในการเก็บแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัย เดินทางไปเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองในโรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และเก็บแบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนเดียวกันด้วย

วิธีจัดการกับข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ
2. นำแบบสอบถามมาแยกออกตามตัวแปรที่ต้องศึกษา
3. ตรวจให้คะแนนแบบสอบถาม โดยการให้คะแนนตาม เกณฑ์ประมาณค่า โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ความต้องการที่เลือก	ให้คะแนน
ความต้องการมากที่สุด	5
ความต้องการมาก	4
ความต้องการปานกลาง	3
ความต้องการน้อย	2
ความต้องการน้อยที่สุด	1

4. วิเคราะห์ความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน โดยวิธีหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) โดยใช้เกณฑ์ประเมินค่าเฉลี่ยของเบสท์ (Best. 1970 : 174 - 178) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.50 - 5.00	หมายความว่า	มีความต้องการมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50 - 4.49	หมายความว่า	มีความต้องการมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายความว่า	มีความต้องการปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50 - 2.49	หมายความว่า	มีความต้องการน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.49	หมายความว่า	มีความต้องการน้อยที่สุด

5. ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย ของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) โดยการทดสอบค่า เอฟ (F-test) เพื่อทดสอบค่าสมมติฐานข้อ 1 - 9

6. ดำเนินการประเมินผลข้อมูล เพื่อนำเสนอในรูปตาราง และค่าสถิติต่าง ๆ โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS^(*) : Statistical Package for The Social Science, Version 10)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพแบบสอบถาม

1.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงหน้า (Face Validity) โดยใช้สูตร (นางรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 124)

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ
ลักษณะความต้องการ
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้สูตรสถิติค่า t (t - test) เทคนิคร้อยละ 25 ของเอ็ดเวิร์ด (Edwards, 1957: 152)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S^2_H}{n_H} + \frac{S^2_L}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละข้อของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_H$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของคะแนนในกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของคะแนนในกลุ่มต่ำ
	S^2_H	แทน	ค่าความแปรปรวนของการกระจายคะแนนในกลุ่มสูง
	S^2_L	แทน	ค่าความแปรปรวนของการกระจายคะแนนในกลุ่มต่ำ
	n_H	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
	n_L	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

1.3 การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach, 1970 : 16) โดยใช้สูตร

$$\alpha = \frac{K}{K - 1} \left[1 - \frac{\sum S^2_i}{S^2_t} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	K	แทน	จำนวนข้อสอบของแบบสอบถาม
	$\sum S^2 i$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนในแต่ละข้อของแบบสอบถาม
	$S^2 t$	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 สถิติพื้นฐาน

2.1.1 หาค่าร้อยละ

2.1.2 หาค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (Ferguson. 1981 : 49)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2.1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร (Ferguson.

1981 : 68)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2.2 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) หรือ ทดสอบค่า เอฟ (F - test) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1 - 9 โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2534 : 249)

$$F = \frac{MS_B}{MS_W}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
	MS_B	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกยกกำลังสองระหว่างกลุ่ม
	MS_W	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกยกกำลังสองภายในกลุ่ม

ถ้าพบว่าการทดสอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของนิวแมน-คูลส์ (Newman - Keuls Method) (Winer. 1971 : 210-218)

$$q = \sqrt{\frac{MS_W}{n}}$$

เมื่อ	q	แทน q - Statistic ที่ได้จากราง
	MS_W	แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกยกกำลังสอง (Mean Square)
	$\tilde{n}$	แทน จำนวนคะแนนในกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เท่ากัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาสืบคว้า

ข้อตกลง เกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

S.D. แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

F แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution

df แทน Degree of freedom

MS แทน Mean of Square

SS แทน Sum of Square

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวโดยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยแจกแจงความคิดเป็นร้อยละ และเสนอเป็นตาราง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน

2.1 วิเคราะห์คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จำแนกตามรายด้าน รายข้อและสรุปรวมทั้งหมดของแบบสอบถามโดยใช้

เกณฑ์ประเมินค่าเฉลี่ยของเบสต์ (Best. 1970 : 174-178) เพื่อตรวจสอบความมุ่งหมาย

ข้อที่ 1

2.2 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย ความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยทดสอบค่า เอฟ (F-Test) ถ้าพบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของ นิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls Method) ดังนี้

2.2.1 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน เพื่อตรวจสอบสมมติฐานข้อที่ 1

2.2.2 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนที่ศึกษาวิชาเอกต่างกัน เพื่อตรวจสอบสมมติฐานข้อที่ 2

2.2.3 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน เพื่อตรวจสอบสมมติฐานข้อที่ 3

2.2.4 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน เพื่อตรวจสอบสมมติฐานข้อที่ 4

2.2.5 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่ศึกษาวิชาเอกต่างกัน เพื่อตรวจสอบสมมติฐานข้อที่ 5 .

2.2.6 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน เพื่อตรวจสอบสมมติฐานข้อที่ 6

2.2.7 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความต้องการการนิเทศ

งานโครงการสุภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน เพื่อตรวจสอบสมมติฐานข้อที่ 7

2.2.8 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความต้องการ การนิเทศ งานโครงการสุภาพในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่ศึกษาวิชาเอกต่างกัน เพื่อตรวจสอบสมมติฐานข้อที่ 8

2.2.9 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความต้องการ การนิเทศ งานโครงการสุภาพในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน เพื่อตรวจสอบสมมติฐานข้อที่ 9

ผลการศึกษาค้นคว้า

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 3 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา
สาขาวิชาเอก ประสบการณ์ในการทำงาน แหล่งที่ได้รับประสบการณ์งานโครงการสุขภาพใน
โรงเรียน

ตัวแปร		ผู้บริหาร		ครูผู้สอน	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่งหน้าที่		111	100	309	100
วุฒิทางการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	15	13.50	83	26.90
	ปริญญาตรี	88	79.30	224	72.50
	สูงกว่าปริญญาตรี	8	7.20	2	0.60
รวม		111	100	309	100
สาขาวิชาเอก	สุขศึกษา	1	.90	43	13.90
	พลศึกษา	3	2.70	29	9.40
	อื่น ๆ	107	96.40	237	76.70
รวม		111	100	309	100

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวแปร		ผู้บริหาร		ครูผู้สอน	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการ ทำงาน	ต่ำกว่า 5 ปี	-	-	20	6.50
	5 - 10 ปี	17	15.30	43	13.90
	มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	94	84.70	246	79.60
รวม		111	100	309	100
ได้รับประสบการณ์ งานโครงการ สุขภาพในโรงเรียน จาก	ไม่เคยได้รับ	13	11.70	40	12.90
	ได้รับจากสถาบันการ ศึกษา	26	23.40	115	37.20
	จากเอกสาร หนังสือ	41	36.90	95	30.70
	ทัศนศึกษาดูงาน	7	6.30	13	4.20
	ได้รับการอบรม	24	21.60	46	14.90
	รวม	111	100	309	100

จากตาราง 3 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาส่วนใหญ่
อยู่ในระดับปริญญาตรี คือร้อยละ 79.30 สาขาวิชาเอกที่ศึกษาสำเร็จมา มีสาขาวิชาสุขศึกษา
เพียงร้อยละ 0.90 พลศึกษาร้อยละ 2.70 สาขาอื่น ๆ ร้อยละ 96.40 ประสบการณ์ในการ
ทำงานส่วนใหญ่มากกว่า 10 ปีขึ้นไปร้อยละ 84.70 และได้รับประสบการณ์งานโครงการสุขภาพใน

โรงเรียนจากเอกสาร หนังสือร้อยละ 36.90 ไม่เคยได้รับร้อยละ 11.70 และเคยได้รับจากสถาบันร้อยละ 23.40

ส่วนกลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอน ที่มีวุฒิทางการศึกษา ระดับปริญญาตรีร้อยละ 72.50 สาขาวิชาเอกที่สำเร็จ มีสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ร้อยละ 13.90 พลศึกษาร้อยละ 9.40 สาขาวิชาอื่น ๆ ร้อยละ 76.70 ประสบการณ์ในการทำงานส่วนใหญ่มากกว่า 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 79.60 และได้รับประสบการณ์งานโครงการสุขภาพในโรงเรียนจากสถาบันการศึกษาร้อยละ 37.20 จากเอกสารหนังสือร้อยละ 30.70 ไม่เคยได้รับเลยร้อยละ 12.90

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน

2.1 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยใช้เกณฑ์ประเมินค่าเฉลี่ยของเบสท์ ดังปรากฏผลตามตาราง 4 - 8

ตาราง 4 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกด้านการบริหารงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน

รายด้าน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การวางแผนและเขียนโครงการสุขภาพในโรงเรียน	3.57	0.85	มาก
2. การจัดบุคลากรเพื่อรับผิดชอบงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน	3.61	0.88	มาก
3. การจัดตั้งคณะกรรมการสุขภาพในโรงเรียน	3.45	0.87	ปานกลาง
4. การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน	3.63	1.11	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

รายด้าน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
8. การใช้แหล่งวิทยากร หน่วยงานภาครัฐและเอกชนในงานโครงการ การสุขภาพในโรงเรียนหรือโครงการกิจกรรมย่อยในงานโครงการ สุขภาพในโรงเรียน	3.48	0.94	ปานกลาง
9. การดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนให้สอดคล้องกับการ จัดบริการสาธารณสุขของกระทรวงสาธารณสุขหรือหน่วยงานอื่นๆ	3.68	0.84	มาก
รวม	3.60	0.68	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่าความต้องการการนิเทศ งานโครงการสุขภาพในโรงเรียน
ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ด้านการบริหารงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนอยู่ในระดับ
มาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าความต้องการการนิเทศงานในเรื่องการแต่งตั้งคณะ
กรรมการสุขภาพในโรงเรียน และการใช้แหล่งวิทยากรหน่วยงานภาครัฐและเอกชน
อยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับมาก

ตาราง 5 คะแนนเฉลี่ย ความเพียงพอเป็นมาตรฐาน และระดับความต้องการการการนิเทศงานโครงการ
การสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกด้านการจัดสิ่งแวดล้อมใน
โรงเรียน

รายด้าน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การจัดและควบคุมดูแลบริเวณโรงเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบต่าง ๆ	3.88	0.82	มาก
2. การจัดและควบคุมดูแลสนามกีฬา	3.50	0.81	มาก
3. การจัดและควบคุมดูแลสนามเด็กเล่น	3.45	0.93	ปานกลาง
4. การตกแต่งบริเวณโรงเรียน จัดสถานที่พักผ่อนหย่อนใจหรือสถานที่ ที่สันทนากการที่เหมาะสมและปลอดภัย	3.80	0.90	มาก
5. การจัดสถานที่สำหรับน้ำดื่มน้ำใช้ให้เหมาะสมและเพียงพอ	3.94	0.88	มาก
6. การจัดน้ำดื่มน้ำใช้ภายในโรงเรียนให้เพียงพอและสะอาด	3.97	0.89	มาก
7. การจัดส้วมและที่ปัสสาวะให้เพียงพอ	3.86	0.89	มาก
8. การกำจัดขยะมูลฝอย น้ำโสโครก	3.86	0.91	มาก
9. การจัดห้องเรียนให้อื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน	3.85	0.82	มาก
10. การแก้ปัญหาจากแสงสว่างไม่เพียงพอ	3.46	0.99	ปานกลาง
11. การแก้ปัญหาจากเสียงรบกวน	3.14	1.07	ปานกลาง
12. การแก้ปัญหาจากกลิ่นรบกวน	3.14	1.10	ปานกลาง
13. การจัดโต๊ะและม้านั่งให้เพียงพอเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน	3.44	1.06	ปานกลาง
14. การจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือดับเพลิง และสาธิตวิธีการใช้เครื่องมือ ดับเพลิง	3.35	0.95	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

รายด้าน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
15. วิธีการจัดโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียนหรือโครงการอื่น ๆ	3.54	0.83	ปานกลาง
รวม	3.61	0.64	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่าความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าความต้องการการนิเทศงานในเรื่อง การจัดและควบคุมดูแลสนามเด็กเล่น การแก้ปัญหาจากแสงสว่างไม่เพียงพอ การแก้ปัญหาจากเสียงรบกวน การแก้ปัญหาจากกลิ่นรบกวน การจัดโต๊ะและม้านั่งให้เพียงพอเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน การจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือดับเพลิง และสาธิตวิธีการใช้เครื่องมือดับเพลิง วิธีการจัดโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียนหรือโครงการอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับมาก

ตาราง 6 คะแนนเฉลี่ย ความพึงพอใจเป็นมาตรฐานและระดับความต้องการการดำเนินงาน
โครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกด้านการจัด
บริการสุขภาพในโรงเรียน

รายด้าน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การจัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพนักเรียนโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข	3.95	0.87	มาก
2. การตรวจสอบสุขภาพนักเรียนโดยครู	3.63	0.80	มาก
3. การตรวจวัดสายตานักเรียนโดยครู	3.41	0.86	ปานกลาง
4. การทดสอบการได้ยินของนักเรียนโดยครู	3.35	0.89	ปานกลาง
5. การชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงของนักเรียนโดยครู	3.65	0.96	มาก
6. การจัดและใช้บัตรสุขภาพนักเรียน	3.77	0.92	มาก
7. การจัดทำสถิติและอุบัติเหตุในโรงเรียน	3.25	0.96	ปานกลาง
8. การจัดห้องห้องพยาบาล เวชภัณฑ์และอุปกรณ์ปฐมพยาบาล	3.80	0.96	มาก
9. การจัดหาอาสาสมัครไว้ประจำห้องพยาบาล	3.83	0.97	มาก
10. การจัดบุคลากรประจำห้องพยาบาล	3.57	1.01	มาก
11. การปฐมพยาบาลแก่นักเรียน	3.72	0.88	มาก
12. การส่งนักเรียนที่เจ็บป่วยไปยังสถานอนามัยหรือโรงพยาบาล	3.64	0.94	มาก
13. การติดตามผลการรักษานักเรียนที่เจ็บป่วย	3.61	0.84	มาก
14. การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อในโรงเรียน	3.82	0.85	มาก
15. การจัดบริการอาหารกลางวันแก่นักเรียน	3.88	0.91	มาก
16. การบริการแนะนำสุขภาพแก่นักเรียน	3.75	0.82	มาก
17. การช่วยเหลือเด็กบกพร่องทางสุขภาพ	3.69	0.90	มาก
18. การส่งเสริมสุขภาพจิตนักเรียน	3.73	0.83	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

รายด้าน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
19. การขอความร่วมมือทันตแพทย์ตรวจรักษาฟันนักเรียน	3.91	0.93	มาก
รวม	3.68	0.63	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่าความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ด้านการบริการสุขภาพในโรงเรียนอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีความต้องการการนิเทศในเรื่อง การตรวจวัดสายตาให้นักเรียนโดยครู การทดสอบการได้ยินของนักเรียนโดยครู การจัดทำสถิติและอุบัติเหตุในโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับมาก

ตาราง 7 คะแนนเฉลี่ย ความเพียงพอมาตรฐานและระดับความต้องการการนิเทศงาน
โครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกด้านการสอน
สุขภาพในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

รายด้าน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรประถมศึกษา(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)	3.68	0.75	มาก
2. การกำหนดจุดประสงค์ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา	3.71	0.74	มาก
3. การปรับปรุงเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	3.69	0.78	มาก
4. การจัดทำแผนการสอน	3.75	0.78	มาก
5. การสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจ เกิดทัศนคติ ที่ดีทางสุขภาพและสามารถนำไปปฏิบัติจนเป็นสุขนิสัย	3.87	0.76	มาก
6. การนำทักษะกระบวนการมาใช้ในการเรียนการสอน	3.78	0.76	มาก
7. การเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหา	3.74	0.75	มาก
8. การเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับวัยของ นักเรียน	3.79	0.76	มาก
9. การเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กับชีวิตประจำ วันของนักเรียน	3.79	0.76	มาก
10. การจัดหาเอกสาร ตำราต่าง ๆประกอบการเรียนการสอน	3.84	0.83	มาก
11. การผลิตสื่อการเรียนการสอนขึ้นเองจากวัสดุในท้องถิ่น	3.67	0.82	มาก
12. การเก็บรักษาและซ่อมแซมสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน	3.55	0.78	มาก
13. การใช้สื่ออุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรม บทเรียน และวัยของนักเรียน	3.67	0.79	มาก
14. การเลือกวัสดุวัสดุให้เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้	3.69	0.78	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

รายด้าน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
15. การสร้างแบบทดสอบวัดพฤติกรรมด้านความรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้	3.74	0.80	มาก
16. การสร้างแบบทดสอบวัดพฤติกรรมด้านเจตคติตามจุดประสงค์การเรียนรู้	3.68	0.83	มาก
17. การสร้างแบบทดสอบวัดพฤติกรรมด้านการปฏิบัติตามจุดประสงค์การเรียนรู้	3.67	0.81	มาก
18. การวิเคราะห์ข้อสอบและปรับปรุงข้อสอบ	3.58	0.84	มาก
19. การบันทึกการประเมินผลการเรียน	3.61	0.82	มาก
20. การจัดสอนซ่อมเสริม	3.57	0.79	มาก
21. การจัดการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและการบริการสุขภาพในโรงเรียน	3.64	0.75	มาก
22. การใช้โรงเรียนเป็นตัวอย่างภาคปฏิบัติในการสอนสุขศึกษาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	3.51	0.83	มาก
รวม	3.69	0.60	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่าความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของ
ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ด้านการสอนสุขศึกษาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตอยู่
ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความต้องการอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ตาราง 8 คะแนนเฉลี่ย ความพึงพอใจมาตรฐานและระดับความต้องการการนิเทศงานโครงการ
การสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามรายด้าน

รายด้าน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การบริหารงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน	3.60	.68	มาก
2. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	3.61	.64	มาก
3. การบริการสุขภาพในโรงเรียน	3.68	.63	มาก
4. การสอนสุขภาพในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ ชีวิต	3.69	.60	มาก
รวม	3.66	.52	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน รวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนแต่ละด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

2.2 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยการทดสอบค่าเอฟ (F- test) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 - 9 ถ้าพบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls Method) ดังปรากฏตามตาราง 9 - 17

ตาราง 9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาดังกัน

รายด้าน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการบริหารงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	26.71	13.35	0.47
	ภายในกลุ่ม	108	3006.65	27.83	
	รวม	110	3033.36		
ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	254.47	127.23	1.51
	ภายในกลุ่ม	108	9082.60	84.09	
	รวม	110	9337.07		
ด้านการบริการสุขภาพในโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	424.45	212.22	1.60
	ภายในกลุ่ม	108	14267.88	132.11	
	รวม	110	14692.33		

ตาราง 9 (ต่อ)

รายด้าน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการสอนศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	329.28	164.64	1.29
ในกลุ่มสร้างเสริม	ภายในกลุ่ม	108	13741.64	127.23	
ประสบการณ์ชีวิต	รวม	110	14070.92		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	3058.58	1529.29	1.78
	ภายในกลุ่ม	108	92470.35	966.20	
	รวม	110	95528.93		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F_{2, 108} = 3.09$)

จากตาราง 9 แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน รวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนในแต่ละด้าน พบว่าไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ที่มีวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกันมีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนแตกต่างกัน

ตาราง 10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพใน
โรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนที่ศึกษาวิชาเอกต่างกัน

รายด้าน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการบริหารงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	21.80	10.90	0.39
โครงการสุขภาพใน	ภายในกลุ่ม	108	3011.56	27.88	
โรงเรียน	รวม	110	3033.36		
ด้านการจัดสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	2	130.31	65.15	0.76
ในโรงเรียน	ภายในกลุ่ม	108	9206.76	85.24	
	รวม	110	9337.07		
ด้านการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	328.32	164.16	1.23
สุขภาพในโรงเรียน	ภายในกลุ่ม	108	14364.01	133.00	
	รวม	110	14692.33		
ด้านการสอนสุขภาพ	ระหว่างกลุ่ม	2	253.07	126.53	0.98
ในกลุ่มสร้างเสริม	ภายในกลุ่ม	108	13817.86	127.94	
ประสบการณ์ชีวิต	รวม	110	14070.93		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	1831.84	915.92	1.05
	ภายในกลุ่ม	108	93697.09	867.56	
	รวม	110	95528.93		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F_{2, 108} = 3.09$)

จากตาราง 10 แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ศึกษาวิชาเอกต่างกันมีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนในแต่ละด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดคราดศึกษาวิชาเอกแตกต่างกัน มีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนแตกต่างกัน

ตาราง 11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน

รายด้าน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการบริหารงาน	ระหว่างกลุ่ม	1	4.63	4.63	0.16
โครงการสุขภาพในโรงเรียน	ภายในกลุ่ม	109	3028.73	27.78	
	รวม	110	3033.36		
ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	1	51.55	51.55	0.60
	ภายในกลุ่ม	109	9285.52	85.18	
	รวม	110	9337.07		
ด้านการบริการสุขภาพในโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	1	3.99	3.99	0.02
	ภายในกลุ่ม	109	14688.34	134.75	
	รวม	110	14692.33		

ตาราง 11 (ต่อ)

รายด้าน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F.
ด้านการสอนสู่ศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1	.26	.26	0.00
ในกลุ่มสร้างเสริม	ภายในกลุ่ม	109	14070.67	129.08	
ประสบการณ์ชีวิต	รวม	110	14070.93		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	1	140.37	140.37	0.16
	ภายในกลุ่ม	109	95388.55	875.12	
	รวม	110	95528.93		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F_{1, 109} = 3.94$)

จากตาราง 11 แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความต้องการ การนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน รวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาความต้องการ การนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนในแต่ละด้าน พบว่าไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 ว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมีความต้องการ การนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนแตกต่างกัน

ตาราง 12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพใน
โรงเรียนของครูผู้สอนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน

รายด้าน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการบริหารงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	108.50	54.25	1.30
โครงการสุขภาพใน	ภายในกลุ่ม	306	12754.50	41.68	
โรงเรียน	รวม	308	12863.00		
ด้านการจัดสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	2	359.40	179.70	1.89
ในโรงเรียน	ภายในกลุ่ม	306	29063.20	94.97	
	รวม	308	29422.60		
ด้านการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	136.89	68.44	0.47
สุขภาพในโรงเรียน	ภายในกลุ่ม	306	44539.67	145.55	
	รวม	308	44676.56		
ด้านการสอนสุขภาพศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	287.66	143.83	0.76
ในกลุ่มสร้างเสริม	ภายในกลุ่ม	306	57582.77	188.17	
ประสบการณ์ชีวิต	รวม	308	57870.43		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	2358.98	1179.49	0.93
	ภายในกลุ่ม	306	386205.99	1262.11	
	รวม	308	388564.97		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F_{2, 306} = 3.02$)

จากตาราง 12 แสดงว่าครูผู้สอน ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนในแต่ละด้าน พบว่าไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4 ว่า ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ที่มีวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกันมีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนแตกต่างกัน

ตาราง 13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของครูผู้สอนที่ศึกษาวิชาเอกต่างกัน

รายด้าน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการบริหารงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	4.23	2.11	0.05
โครงการสุขภาพใน	ภายในกลุ่ม	306	12858.77	42.02	
โรงเรียน	รวม	308	12863.00		
ด้านการจัดสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	2	138.27	69.13	0.72
ในโรงเรียน	ภายในกลุ่ม	306	29284.33	95.70	
	รวม	308	29422.60		
ด้านการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	315.26	157.63	1.08
สุขภาพในโรงเรียน	ภายในกลุ่ม	306	44361.29	144.97	
	รวม	308	44676.55		

ตาราง 13 (ต่อ)

รายด้าน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการสอนผู้ศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	187.37	93.68	0.49
ในกลุ่มสร้างเสริม	ภายในกลุ่ม	306	57683.07	188.50	
ประสบการณ์ชีวิต	รวม	308	57870.44		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	1879.39	939.69	0.74
	ภายในกลุ่ม	306	386685.57	1263.67	
	รวม	308	388564.96		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F_{2, 306} = 3.02$)

จากตาราง 13 แสดงว่าครูผู้สอน ที่ศึกษาวิชาเอกต่างกัน มีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน รวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนในแต่ละด้าน พบว่าไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 5 ว่า ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ที่ศึกษาวิชาเอกแตกต่างกัน มีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนแตกต่างกัน

ตาราง 14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพใน
โรงเรียนของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน

รายด้าน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการบริหารงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	44.73	22.36	0.53
โครงการสุขภาพใน	ภายในกลุ่ม	306	12818.27	41.88	
โรงเรียน	รวม	308	12863.00		
ด้านการจัดสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	2	127.95	63.97	0.66
ในโรงเรียน	ภายในกลุ่ม	306	29294.65	95.73	
	รวม	308	29422.60		
ด้านการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	92.24	46.12	0.31
สุขภาพในโรงเรียน	ภายในกลุ่ม	306	44584.32	145.70	
	รวม	308	44676.56		
ด้านการสอนสุขภาพศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	20.13	10.06	0.05
ในกลุ่มสร้างเสริม	ภายในกลุ่ม	306	57850.31	189.05	
ประสบการณ์ชีวิต	รวม	308	57870.44		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	80.14	40.07	0.03
	ภายในกลุ่ม	306	388484.83	1269.55	
	รวม	308	388564.97		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F_{2, 306} = 3.02$)

จากตาราง 14 แสดงว่าครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนในแต่ละด้าน พบว่าไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 6 ว่า ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนแตกต่างกัน

ตาราง 15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน

รายด้าน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการบริหารงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	67.64	33.82	0.89
โครงการสุขภาพในโรงเรียน	ภายในกลุ่ม	417	15847.06	38.00	
	รวม	419	15914.70		
ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	526.00	263.00	2.86
	ภายในกลุ่ม	417	38250.95	91.72	
	รวม	419	38776.95		
ด้านการบริการสุขภาพในโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	195.64	97.82	0.68
	ภายในกลุ่ม	417	59223.88	142.02	
	รวม	419	59419.52		

ตาราง 15 (ต่อ)

รายด้าน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการสอนสุศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	407.16	203.58	1.18
ในกลุ่มสร้างเสริม	ภายในกลุ่ม	417	71550.02	171.58	
ประสบการณ์ชีวิต	รวม	419	71957.18		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	4130.35	2065.17	1.79
	ภายในกลุ่ม	417	479972.64	1151.01	
	รวม	419	484102.99		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F_{2,417} = 3.02$)

จากตาราง 15 แสดงว่าผู้บริหาร และครูผู้สอน ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน รวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาความต้องการ การนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนในแต่ละด้าน พบว่าไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 7 ว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ที่มีวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกันมีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนแตกต่างกัน

ตาราง 16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพใน
โรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่ศึกษาวิชาเอกต่างกัน

รายด้าน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการบริหารงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	8.90	4.45	0.11
โครงการสุขภาพใน	ภายในกลุ่ม	417	15905.80	38.14	
โรงเรียน	รวม	419	15914.70		
ด้านการจัดสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	2	79.52	39.76	0.42
ในโรงเรียน	ภายในกลุ่ม	417	38697.43	92.79	
	รวม	419	38776.95		
ด้านการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	290.51	145.25	1.02
สุขภาพในโรงเรียน	ภายในกลุ่ม	417	59129.02	141.79	
	รวม	419	59419.53		
ด้านการสอนสุขภาพ	ระหว่างกลุ่ม	2	264.155	132.078	0.76
ในกลุ่มสร้างเสริม	ภายในกลุ่ม	417	71693.034	171.925	
ประสบการณ์ชีวิต	รวม	419	71957.190		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	1828.52	914.26	0.79
	ภายในกลุ่ม	417	482274.46	1156.53	
	รวม	419	484102.98		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F_{2,417} = 3.02$)

จากตาราง 16 แสดงว่าผู้บริหาร และครูผู้สอน ที่ศึกษาวิชาเอกต่างกัน มีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนในแต่ละด้าน พบว่าไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 8 ว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ที่ศึกษาวิชาเอกแตกต่างกันมีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนแตกต่างกัน

ตาราง 17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน

รายด้าน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการบริหารงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	28.42	14.21	0.37
โครงการสุขภาพในโรงเรียน	ภายในกลุ่ม	417	15886.28	38.09	
	รวม	419	15914.70		
ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	73.85	36.92	0.39
	ภายในกลุ่ม	417	38703.11	92.81	
	รวม	419	38776.96		
ด้านการบริการสุขภาพในโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	111.50	55.75	0.39
	ภายในกลุ่ม	417	59308.07	142.22	
	รวม	419	59419.57		

ตาราง 17 (ต่อ)

รายด้าน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการสอนสู่ศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	16.06	8.03	0.04
ในกลุ่มสร้างเสริม	ภายในกลุ่ม	417	71941.12	172.52	
ประสบการณ์ชีวิต	รวม	419	71957.18		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	53.72	26.86	.02
	ภายในกลุ่ม	417	484049.27	1160.78	
	รวม	419	484102.99		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F_{2,417} = 3.02$)

จากตาราง 17 แสดงว่าผู้บริหาร และครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความต้องการ การนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน รวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนในแต่ละด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 9 ว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนแตกต่างกัน

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายในการค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาระดับความต้องการ การนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด

2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการ การนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ตามตัวแปร ดังนี้ คือ วุฒิทางการศึกษา วิชาเอก ประสบการณ์ในการทำงาน

3. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการ การนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ตามตัวแปรดังนี้ คือ วุฒิทางการศึกษา วิชาเอก ประสบการณ์ในการทำงาน

4. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการ การนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ตามตัวแปรดังนี้ คือ วุฒิทางการศึกษา วิชาเอก ประสบการณ์ในการทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา ปีการศึกษา 2535 จำนวน 111 คนและจำนวน 309 คน ตาม

ลำดับ ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) โดยการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างมาจากสูตรของยามาเน (Yamane)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามตัวแปรอิสระ ได้แก่ วัตถุประสงค์ทางการศึกษา สาขาวิชาเอก ประสบการณ์ในการทำงาน และข้อมูลเพิ่มเติม คือ แหล่งที่ได้รับประสบการณ์งานโครงการสุขภาพในโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการ การนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ในด้านการบริหารงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน การสอนสุขภาพในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 65 ข้อ และแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้นักกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ตอบแบบสอบถามได้ระบุปัญหาต่าง ๆ และข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นประโยชน์ในการอภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยการแจกแจงความถี่คิดเป็นร้อยละ และเสนอเป็นตาราง

2. หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนและระดับความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จำแนกตามรายด้านทั้งสี่ด้าน คือ ด้านการบริหารงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน และด้านการสอนสุขภาพในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และรวมทุกด้านของแบบสอบถาม โดยใช้เกณฑ์ประเมินค่าเฉลี่ยของเบสท์ (Best)

3. ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ย ความต้องการการนิเทศงานโครงการ

สุขภาพในโรงเรียน ของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 1 ตัวประกอบ (One-Way Analysis of Variance) และถ้าพบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเป็นรายคู่ โดยวิธีของนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls Method)

สรุปผลการค้นคว้า

1. ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก
2. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน ศึกษาวิชาเอกต่างกันมีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน
3. ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน ศึกษาวิชาเอกต่างกัน มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน
4. ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน ศึกษาวิชาเอกต่างกัน มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด มีดังนี้ .

1.1 ด้านการบริหารงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีความต้องการการนิเทศด้านการบริหารงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ชาวยุค มีพร้อม (2530 : 71) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการการนิเทศโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหาร

โรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 11 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความต้องการการนิเทศโครงการสุขภาพในโรงเรียน ด้านการบริหารงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตตระหนักและเห็นความสำคัญของการบริหารงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ดังที่ ทวีสิทธิ์ ลิทธิกร (2531 : 14) กล่าวว่า โครงการสุขภาพในโรงเรียนหมายถึง กิจกรรมหรือการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ การป้องกัน การรักษา การแก้ไขปรับปรุง และการส่งเสริมสุขภาพของบุคคลทุกคนในโรงเรียนให้มีสุขภาพดี ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน ชุมชนและชุมชน โดยเน้นการจัดกิจกรรมร่วมกันสามลักษณะ คือ การจัดสิ่งแวดล้อม การบริการสุขภาพ และการสอนสุขศึกษา ประกอบกับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ประสบปัญหาในการดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ศึกษาได้จากความต้องการการนิเทศในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้

1.1.1 ความต้องการการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในเรื่องการดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ให้สอดคล้องกับการจัดบริการสาธารณสุขของกระทรวงสาธารณสุขหรือหน่วยงานอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก ศึกษาแล้วจะเห็นได้ว่า ถึงแม้ว่าโรงเรียนจะให้ความสำคัญในโครงการสุขภาพในโรงเรียน เป็นอย่างมาก และได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังเช่น การศึกษาของ อุบลสุขสบาย (2533 : 57) พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงใต้ได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดี จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวนร้อยละ 65.28 แต่ก็มีโรงเรียนที่ไม่ได้รับความช่วยเหลือ จำนวนร้อยละ 33.01 และไม่ได้รับความช่วยเหลือเลยจำนวนร้อยละ 1.71 ซึ่งข้อบกพร่องต่าง ๆ อาจเกิดจากสาเหตุด้วยข้อจำกัด ด้านงบประมาณและจำนวนบุคลากร ทั้งในส่วน of สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด อีกประการหนึ่ง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ตราดมีผู้บริหารโรงเรียน ที่สำเร็จสาขาวิชาเอกสุขศึกษา จำนวนเพียงร้อยละ 0.90 และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่สำเร็จสาขาวิชาเอกสุขศึกษา จำนวนเพียงร้อยละ 13.90 เท่านั้น จึงอาจประสบปัญหาความรู้ และความชำนาญในทางปฏิบัติ นอกจากนี้อาจมีข้อบกพร่องใน

ด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

1.1.2 ความต้องการการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในเรื่อง การวางแผนและเขียนโครงการสุขภาพในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะโรงเรียนยังไม่ได้จัดดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนอย่างเป็นกิจจะลักษณะ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อุบล สุขสบาย (2533 : 58) พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการวางแผนและเขียนโครงการแผนอนตลอดปี จำนวนร้อยละ 52.32 เขียนโครงการเป็นครั้งคราวจำนวนร้อยละ 37.16 ไม่ได้มีการวางแผนจำนวนร้อยละ 9.05 ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตจึงประสงค์ให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในจุดเริ่มต้นคือการวางแผนดำเนินงานมีความสำคัญมากที่จะต้องดำเนินการอย่างรอบคอบและรัดกุม

1.1.3 ความต้องการการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในเรื่องการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชาญศึก มีพร้อม (2530 : 31) พบว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเขตการศึกษา 11 มีความต้องการการนิเทศในเรื่องการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับการดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก และจากการศึกษาของ อุบล สุขสบาย (2533 : 58) พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีปัญหาด้านงบประมาณ โดยโรงเรียนได้รับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนเพียงพอต่อความต้องการจำนวนเพียงร้อยละ 8.80 เท่านั้น ส่วนโรงเรียนที่ได้รับงบประมาณเล็กน้อย จำนวนร้อยละ 50.61 โรงเรียนที่ไม่ได้รับงบประมาณจำนวนร้อยละ 40.59 สอดคล้องกับการศึกษาของ ทิพา จันทระคามิ (2525 : 113-114) พบว่าโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีปัญหามากในเรื่องงบประมาณดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด มีงบประมาณจำนวนจำกัด และจำเป็นต้องเฉลี่ยใช้จ่ายดำเนินงานในเรื่องอื่น ๆ ที่สำคัญเช่นเดียวกัน ประกอบกับจำนวนโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดมีจำนวนมาก

1.1.4 ความต้องการการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่ม

สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในเรื่องที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การควบคุมการดำเนินงานโครงการ
สุขภาพในโรงเรียน ให้บังเกิดประสิทธิภาพ การจัดบุคลากรเพื่อรับผิดชอบงาน โครงการสุขภาพ
ในโรงเรียน การประเมินผลการดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน การประสานงานกับผู้
ปกครองนักเรียน ให้มีส่วนร่วมในงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ
ชาวยุค มีพร้อม (2530 : 31-33) พบว่า ความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพใน
โรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนเขตการศึกษา 11 เรื่องที่อยู่ในระดับมากได้แก่ เรื่องการควบคุม
และติดตามการจัดดำเนินงาน การจัดบุคลากรเพื่อรับผิดชอบกิจกรรมโครงการสุขภาพในโรงเรียน
การประเมินผลการจัดดำเนินงาน อาจเป็นเพราะโรงเรียนประสบปัญหาในการดำเนินงานโครง
การสุขภาพในโรงเรียน ดังผลการศึกษาของ อุบล สุขสบาย (2533 : 59) พบว่า โรงเรียน
ประถมศึกษาในภาคตะวันออก ที่มีการประเมินผลโครงการสุขภาพในโรงเรียน เป็นประจำทุกปี
จำนวนร้อยละ 49.39 และโรงเรียนที่มีการประเมินบ้างเป็นครั้งคราว จำนวนร้อยละ 42.79
นอกนั้น ไม่เคยประเมินเลย จำนวนร้อยละ 7.82 ส่วนความต้องการการนิเทศที่อยู่ในระดับ
ปานกลาง ได้แก่ การใช้แหล่งวิทยากรหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนในงานโครงการสุขภาพใน
โรงเรียน การจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน อาจเป็นเพราะผู้
บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตประสบปัญหาในการดำเนินงานและ
ต้องการรับความรู้ความเข้าใจ และแนวปฏิบัติอย่างถูกต้องแท้จริง ซึ่งจากการศึกษาของ ทิพา
จันทร์คามิ (2525 : 113-114) พบว่า การจัดดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ของ
โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีปัญหามานกลางในเรื่องความ
ร่วมมือกับหน่วยงานอื่น และทางโรงเรียนต้องการให้หน่วยงานต้นสังกัดระดับจังหวัด ช่วยเหลือใน
การเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดอบรมสัมมนาครูอาจารย์เพื่อส่งเสริมสุขภาพ
นักเรียน

จากปัญหาอุปสรรคและความต้องการการนิเทศในเรื่องต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นเป็นเหตุ
ผลสำคัญของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่ทำให้มีความต้อง
การการนิเทศด้านการบริหารงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ดังนั้น เพื่อเป็น
การส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ได้ดำเนินการ

บริหารงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนบรรลุเป้าหมาย บังเกิดประสิทธิภาพ อันที่จะส่งผลต่อสุขภาพนักเรียน การจัดการนิเทศจึงควรให้ความสำคัญด้านนี้ให้มาก

1.2 ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีความต้องการการนิเทศด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาค้นคว้านี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ชาวยุค มีพร้อม (2530 : 72) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 11 มีความต้องการการนิเทศด้านการจัดสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตระหนักดีว่า โรงเรียนเป็นสถานที่ที่สำคัญมากที่จะต้องดำเนินการจัดสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะ เพราะสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนและมีผลกระทบต่อสุขภาพของนักเรียน ดังที่ ทวีสิทธิ์ สิทธิกร (2531 : 52) กล่าวว่า โรงเรียนเป็นที่รวมของเยาวชนวัยต่าง ๆ ตั้งแต่เด็กเล็กจนเด็กโต สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ถูกสุขลักษณะย่อมมีอิทธิพลต่อสุขภาพของเด็กมาก โรงเรียนจำเป็นต้องส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนให้มีความสมบูรณ์แข็งแรง เด็กนักเรียนสามารถจะมีประสบการณ์การเรียนรู้จากเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมได้ตลอดเวลา การจัดสิ่งแวดล้อมและความเป็นอยู่ต่าง ๆ ในโรงเรียนได้ถูกสุขลักษณะ จัดเป็นอุปกรณ์การสอนที่สำคัญมากในการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สุชาติ โสมประยูร (2526 : 32) ที่ว่า สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ทั้งสิ่งแวดล้อมทางด้านกายภาพหรือวัตถุและสิ่งแวดล้อมทางด้านจิตใจ ย่อมมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่หรือสุขภาพทางด้านร่างกายและทางด้านจิตใจของนักเรียนเป็นอันมาก ทั้งนี้ เพราะการศึกษาจัดได้ว่าเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกันระหว่างผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม ตลอดเวลาที่อยู่ในโรงเรียนนั้น นักเรียนจะต้องประสบกับสิ่งแวดล้อมและจะต้องสนองต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ อยู่เสมอ แต่เนื่องจากสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนแต่ละแห่งมีอยู่มากมายหลายชนิด โดยสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ อาจมีทั้งคุณและโทษปะปนกัน และในขณะที่เรา ก็สามารถเรียนจากเหตุการณ์ และสิ่งแวดล้อมได้ตลอดเวลา ด้วยเหตุนี้ การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ จึงนับว่าเป็นสิ่งสำคัญมากประการหนึ่งในการจัดการศึกษาแก่เด็ก อีกประการหนึ่งผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต อาจประสบปัญหาในการดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน พิจารณาได้จาก ความต้องการการนิเทศในเรื่อง

ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.2.1 ความต้องการการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในเรื่องที่ต้องการมาก คือ การจัดน้ำดื่ม น้ำใช้ภายในโรงเรียนให้เพียงพอและสะอาด การจัดสถานที่สำหรับน้ำดื่ม น้ำใช้ให้เหมาะสมและเพียงพอ การจัดและควบคุมดูแลบริเวณโรงเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบต่าง ๆ การจัดสวนและที่บัสสาวะให้เพียงพอ การกำจัดขยะมูลฝอย น้ำโสโครก การจัดสวนและที่บัสสาวะให้เพียงพอ การจัดห้องเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน การตกแต่งบริเวณโรงเรียน จัดสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ หรือสถานที่สันทนาการที่เหมาะสมและปลอดภัย การจัดและควบคุมสนามกีฬา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชาญศึก มีพร้อม (2531 : 36) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเขตการศึกษา 11 มีความต้องการการนิเทศในระดับมากในเรื่องการจัดน้ำดื่ม น้ำใช้ในโรงเรียนให้เพียงพอและถูกสุขลักษณะ การจัดอาคารประกอบ ห้องประชุม โรงฝึกงาน โรงอาหาร ให้เหมาะสมถูกสุขลักษณะ การจัดสวนและที่บัสสาวะให้เพียงพอ และถูกหลักสุขาภิบาล การกำจัดขยะมูลฝอย น้ำโสโครกให้ถูกหลักสุขาภิบาล การจัดห้องเรียนให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน การจัดที่พักผ่อนและสถานที่สันทนาการภายในโรงเรียน ให้เหมาะสมและปลอดภัย การจัดสนามกีฬาให้ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะโรงเรียนประสบปัญหาหลายประการ ดังผลการศึกษาของ ทิพา-จันทร์คามิ (2525 : 87) พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ห้องเรียน ม้านั่ง สวน ที่บัสสาวะส่วนใหญ่ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก ร้อยละ 79.53 ไม่มีที่บัสสาวะ การกำจัดขยะส่วนใหญ่ยังไม่ถูกสุขลักษณะ และจากการศึกษาของ อุบล สุขสบาย (2533 : 87) พบว่านักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขตเทศบาลต้องดื่มน้ำในแม่ น้ำลำคลองร้อยละ 10.40 และนักเรียนนอกเขตเทศบาลต้องดื่มน้ำในแม่ น้ำลำคลองร้อยละ 10.50

1.2.2 ความต้องการการนิเทศผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในเรื่องที่ต้องการปานกลาง คือ วิธีการจัดโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียน การแก้ปัญหาจากแสงสว่างไม่เพียงพอ การจัดและควบคุมดูแลสนามเด็กเล่น การจัดโต๊ะและม้านั่งให้เพียงพอเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน การจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือดับเพลิงและสาธิตการใช้เครื่อง

มีข้อขัดแย้ง การแก้ปัญหาจากเสียงและกลิ่นรบกวน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะโรงเรียนประสบปัญหาในการดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ดังผลการศึกษาของ อุบล สุขสบาย (2533 : 61-62) พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาภาคตะวันออก มีปัญหากลางในเรื่องการจัดห้องเรียนให้สนองความต้องการทางสุขภาพของนักเรียน การจัดสนามและเครื่องเล่นเด็กให้เพียงพอ การจัดกิจกรรมที่น่าสนใจเพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตนักเรียน การจัดมุมนันทนาการหรือสถานที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับนักเรียน

สรุปได้ว่าผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ำให้ถูกสุขลักษณะ เพื่อส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน ประกอบกับประสบปัญหาในการจัดดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ดังกล่าวข้างต้น จึงมีความต้องการการนิเทศด้านการจัดสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษาประจำจังหวัด ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ศึกษาพิเศษสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรให้ความช่วยเหลือเรื่องนี้อย่างจริงจัง

1.3 ด้านการบริการสุขภาพในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีความต้องการการนิเทศด้านการบริการสุขภาพในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ ชาวยุค มีพร้อม (2530 : 72) ที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเขตการศึกษา 11 มีความต้องการการนิเทศในเรื่องการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตระหนักในหน้าที่ที่จะต้องจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนให้แก่เด็กเรียน ดังที่ ทวีสิทธิ์ ลิทธิกร (2531 : 142) กล่าวว่า การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน เป็นกิจกรรมทางการศึกษาที่สำคัญมากอย่างหนึ่งของโรงเรียน ที่จะช่วยให้เด็กเรียนได้เจริญงอกงามไปในทางที่ถูกต้องและเหมาะสม เป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างแพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล ครูและบุคลากรอื่น ๆ เพื่อดำรงรักษาไว้ การปรับปรุงส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน ำให้อยู่ในสภาพดีสุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยจัดในรูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อสุขภาพเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สุชาติ โสมประยูร (2526 : 36) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนนี้ จัดได้ว่าเป็นกิจกรรมทางการศึกษาที่สำคัญมากอย่างหนึ่งของโรงเรียน เพราะสามารถช่วยให้เด็กเรียนเจริญ

งอกงามไปในทางที่ถูกต้องและเหมาะสม ตรงตามความต้องการทางการศึกษา (Educational needs) และความต้องการทางการแพทย์หรือการรักษายาบาล (Medical needs) ไปด้วยพร้อม ๆ กับ การที่นักเรียน และรวมถึงทุก ๆ คนในโรงเรียนมีโอกาสได้รับบริการอย่างสมบูรณ์ครบถ้วน จะช่วยทำให้ทุกคนมีสุขภาพดี หากจะมีโรคภัยไข้เจ็บหรือความพิการบกพร่องต่าง ๆ เกิดขึ้น ก็ยังมีโอกาสได้รับการตรวจรักษาและแก้ไขได้อย่างถูกต้องและทันทางที่ นอกจากนั้น ยังเป็นการช่วยสร้างสุขนิสัยที่ดีในการสำรวจตรวจสอบร่างกายตนเอง เพื่อให้พ้นจากโรคภัยไข้เจ็บอยู่อย่างสม่ำเสมออีกด้วย การจัดการบริการสุขภาพในโรงเรียนนี้ ปัญหาสำคัญอยู่ที่การเอาใจใส่และการเห็นคุณค่าในการจัดการบริการสุขภาพของโรงเรียนหรือคณะครูในโรงเรียน ด้วยเหตุนี้โรงเรียนจึงควรให้ความสำคัญในการจัดการบริการสุขภาพในโรงเรียนให้กับนักเรียน อีกประการหนึ่งผู้บริหารและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต อาจประสบปัญหาในการดำเนินงาน พิจารณาได้จากความต้องการการนิเทศในเรื่องต่อไปนี้

1.3.1 ความต้องการการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในเรื่องที่ต้องการมาก คือ การจัดทำมีการตรวจสอบสุขภาพนักเรียนโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข การขอความร่วมมือทันตแพทย์ตรวจรักษาฟันนักเรียน การตรวจสอบสุขภาพนักเรียนโดยครู การชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงของนักเรียนโดยครู การจัดและใช้บัตรสุขภาพนักเรียน การจัดห้องพยาบาล เวชภัณฑ์และอุปกรณ์ปฐมพยาบาล การจัดหยาสามัญประจำห้องพยาบาล การจัดบุคลากรประจำห้องพยาบาล การปฐมพยาบาลนักเรียน การส่งนักเรียนที่เจ็บป่วยไปยังสถานอนามัยหรือโรงพยาบาล การติดตามผลการรักษาพยาบาลนักเรียนที่เจ็บป่วย การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อในโรงเรียน การบริการแนะแนวสุขภาพแก่นักเรียน การช่วยเหลือเด็กบกพร่องทางสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพจิตนักเรียน การจัดการอาหารกลางวันแก่นักเรียน ผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ ชาวยุค มีพร้อม (2530 : 38-39) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 11 มีความต้องการการนิเทศอยู่ในระดับมากในเรื่อง การจัดการบริการตรวจรักษาสุขภาพฟันโดยทันตแพทย์และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข การจัดห้องพยาบาล เวชภัณฑ์และอุปกรณ์ปฐมพยาบาล การให้บริการปฐมพยาบาลในโรงเรียน การจัดโครงการอาหารกลางวันและอาหารเสริมในโรงเรียน การจัดการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อในโรงเรียน การติดตามผลการ

เจ็บป่วยของนักเรียน การตรวจสอบสุขภาพนักเรียนตอนเช้าโดยครู การจัดทำและการใช้บัตรบันทึกสุขภาพของนักเรียน การจัดการบริการส่งเสริมสุขภาพจิตแก่บุคลากรในโรงเรียน ทั้งนี้ โรงเรียนอาจมีปัญหาด้านการดำเนินงาน ดังผลการศึกษายของ ทิพา จันทรคามิ (2525 : 87-91) พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โรงเรียนขนาดใหญ่ร้อยละ 20 โรงเรียนขนาดกลางร้อยละ 23.08 และโรงเรียนขนาดเล็กร้อยละ 39.93 นักเรียนไม่เคยได้รับการตรวจสอบสุขภาพจากแพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล โรงเรียนขนาดใหญ่ร้อยละ 40 มีห้องพยาบาล มีเวชภัณฑ์และอุปกรณ์บ้างเล็กน้อย โรงเรียนขนาดกลางร้อยละ 43.08 และโรงเรียนขนาดเล็กร้อยละ 33.56 ยังขาดเวชภัณฑ์และอุปกรณ์ที่จำเป็น โรงเรียนขนาดเล็กร้อยละ 50.33 ยังไม่มียาสามัญประจำบ้าน โรงเรียนที่มีบัตรสุขภาพนักเรียนในบางชั้นเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ร้อยละ 25 โรงเรียนขนาดกลางร้อยละ 46.15 โรงเรียนขนาดเล็กร้อยละ 51.84 โรงเรียนที่ไม่มีบัตรสุขภาพนักเรียนเลย เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ร้อยละ 10 โรงเรียนขนาดกลางร้อยละ 20.00 โรงเรียนขนาดเล็กร้อยละ 14.72 และจากการศึกษาของ กาญจนา บุญมี (2527 : 94-95) พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร มีการทำบัตรบันทึกสุขภาพนักเรียนเป็นประจำ ร้อยละ 42.18 แต่บันทึกบ้างเป็นบางครั้งร้อยละ 53.82 นักเรียนได้รับการตรวจสอบสุขภาพโดยแพทย์ พยาบาล หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเพียงร้อยละ 7.27 การตรวจสอบสุขภาพนักเรียนตอนเช้า โรงเรียนที่กระทำเป็นบางวันมีถึงร้อยละ 32.00 และจากการศึกษาของ อรุณี พุกประเสริฐ (2529 : 104-105) พบว่าโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 1 มีปัญหาการจัดบริการสุขภาพในเรื่องขาดงบประมาณในการดำเนินงาน ขาดเวชภัณฑ์ต่าง ขาดงบประมาณในการจัดอาหารกลางวัน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีน้อยให้บริการไม่ทั่วถึงขาดความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียน กล่าวคือบุคลากรส่วนใหญ่ไม่สนใจเรื่องสุขภาพนักเรียน สอนแต่หนังสืออย่างเดียว ครูรับผิดชอบงานด้านการบริการสุขภาพไม่เต็มที่ เพราะต้องทำหน้าที่สอนหนังสือด้วย เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและครูที่รับผิดชอบงานสุขภาพ ไม่ได้ติดตามผลการตรวจสอบอย่างจริงจัง ผู้บริหารให้ความสำคัญงานด้านนี้น้อยเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษายของ วิลาวัลย์ วรณศิริ (2528 : 79-80) ที่ว่า โรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 8 มีปัญหาขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในงานบริการสุขภาพ ขาดเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่จะมาทำหน้าที่ในงานสุขภาพในโรงเรียน

และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิลาศ จันทร์รัตน์ (2524 : 87-88) ที่พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา มีปัญหาการขาดแคลนผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงาน และความไม่เพียงพอด้านเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับความไม่เพียงพอของเวชภัณฑ์อนามัยโรงเรียน หรือยาชุดปฐมพยาบาลและการติดตามช่วยเหลือนักเรียนเจ็บป่วย

1.3.2 ความต้องการการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในเรื่องที่ต้องการอยู่ในระดับปานกลาง คือ การตรวจวัดสายตา นักเรียนโดยครู การทดสอบการได้ยินโดยครู การจัดทำสถิติและอุบัติเหตุในโรงเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะโรงเรียนประสบปัญหาในการดำเนินงาน ดังผลการศึกษาของกาญจนา บุญมี (2527 : 96) ที่พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีการตรวจสายตา นักเรียนเพิ่มเติมครั้งเพียงร้อยละ 13.82 โรงเรียนที่ไม่เคยตรวจสายตา นักเรียนจำนวนร้อยละ 27.27 โรงเรียนที่มีการทดสอบการได้ยินของนักเรียนเพิ่มเติมครั้งเพียงร้อยละ 10.91 และโรงเรียนที่ไม่เคยตรวจวัดสายตา นักเรียนเลย จำนวนร้อยละ 27.27 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิลาศ จันทร์รัตน์ (2524 : 49) ที่พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลาที่อยู่นอกเขตเทศบาล ไม่มีการตรวจวัดสายตาและทดสอบการได้ยินร้อยละ 36.12 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ทิพา จันทร์คามิ (2525 : 49) ที่พบว่าโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารจังหวัดขอนแก่น ส่วนใหญ่ไม่เคยมีการทดสอบการได้ยินและทดสอบสายตาเลย สำหรับการจัดทำสถิติอุบัติเหตุในโรงเรียน ครูสามารถกระทำตัวเอง โดยศึกษาในเทศกควราให้คำแนะนำบ้าง

จากปัญหาดังกล่าวมาข้างต้น และการที่ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมีความตระหนักในความสำคัญ ด้านการบริการสุขภาพในโรงเรียน จึงมีความต้องการการการนิเทศอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศึกษาในเทศกกรมพลศึกษาประจำจังหวัด และศึกษาในเทศกสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ศึกษาในเทศกสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรให้การนิเทศในด้านนี้อย่างมากด้วย

1.4 ด้านการสอนสุขศึกษาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีความต้องการการนิเทศด้านการสอนสุขศึกษาในกลุ่ม

สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ชาญศึก นิพรอม (2530 : 71) ที่ทำศึกษาเรื่องความต้องการการนิเทศโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 11 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความต้องการการนิเทศโครงการสุขภาพในโรงเรียน ด้านการสอนประสบการณ์ชีวิตเกี่ยวกับสุขภาพอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตระหนักในความสำคัญในเรื่องนี้ ดังคำกล่าวของ ชาวลิต พุทธวงศ์ (2528: 28) ที่ว่า การสอนสุขศึกษาเป็นงานส่วนที่สำคัญของการดำเนินการสุขภาพในสถานศึกษา การที่นักเรียนจะมีสุขภาพดีได้นั้น จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการปรับปรุงรักษาตัวเองเพื่อให้มีสุขภาพดี ทั้งทางร่างกายและจิตใจ และอยู่ในสังคมได้ดี ตลอดจนมีความเข้าใจพอที่จะมองเห็นประโยชน์ของการมีสุขภาพดี โดยนำความรู้ความเข้าใจนั้นไปปฏิบัติจนกลายเป็นสุขนิสัยขึ้นในตัวเอง การสอนสุขศึกษาจึงเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจและวิธีปฏิบัติ เพื่อป้องกันแก้ไขตัวเอง อันเป็นการกันมากกว่าแก้ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ สุชาติ โสมประยูร (2526 : 39) ที่ว่า การที่นักเรียนมีโอกาสเรียนวิชาสุขศึกษาตรงตามหลักการของวิชาี้ จะช่วยให้นักเรียนได้มีการเปลี่ยนแปลงความรู้และทัศนคติ และมีสุขปฏิบัติไปในทางที่ดี อันจะเป็นทางนำไปสู่ความมีสุขภาพดีได้ในที่สุด อีกประการหนึ่ง โรงเรียนอาจประสบปัญหาในการดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ซึ่งพิจารณาได้จาก ความต้องการการนิเทศในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1.4.1 ความต้องการการนิเทศของผู้บริหาร และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในเรื่องที่ต้องการมาก คือ การสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจ เกิดทัศนคติที่ดีทางสุขภาพและสามารถนำไปปฏิบัติจนเป็นสุขนิสัย การจัดหาเอกสาร ตำราต่าง ๆ ประกอบการเรียนการสอน การเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กับวัยของนักเรียน การเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของนักเรียน การนำทักษะกระบวนการมาใช้ในการเรียนการสอน การจัดทำแผนการสอน การเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหา การกำหนดจุดประสงค์ให้เหมาะสมกับเนื้อหา การสร้างแบบทดสอบวัดพฤติกรรมด้านความรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ การปรับปรุงเนื้อหาให้เหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น การเลือกวิธีวัดผล ให้เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรประถม

ศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) การผลิตสื่อการเรียนการสอนขึ้นเองจากวัสดุในท้องถิ่น การใช้สื่ออุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรม บทเรียนและวัยของนักเรียน การสร้างแบบทดสอบวัดพฤติกรรมด้านเจตคติ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ การสร้างแบบทดสอบวัดพฤติกรรมด้านการปฏิบัติ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน ให้สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและการบริการสุขภาพในโรงเรียน การบันทึกการประเมินผลการเรียน การวิเคราะห์ข้อสอบและการปรับปรุงข้อสอบ การเก็บรักษาและซ่อมแซมสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน การจัดสอนซ่อมเสริม การใช้โรงเรียนเป็นตัวอย่างภาคปฏิบัติ ในการสอนสุขศึกษา ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ ชาญศึก มีพร้อม (2530 : 41-43) ที่พบว่าความต้องการการการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนในเขตการศึกษา 11 ในเรื่องที่ต้องการอยู่ในระดับมาก คือ การเลือก และจัดหาหนังสือเอกสารประกอบการเรียน การเลือกกิจกรรมการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของนักเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ การเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของนักเรียน การเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหา การสร้างแบบทดสอบวัดพฤติกรรมด้านความรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ การผลิตสื่อการเรียนขึ้นใช้เองจากวัสดุในท้องถิ่น การเลือกวิธีวัดผลให้เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ การสร้างแบบทดสอบวัดพฤติกรรมด้านการปฏิบัติ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ การวิเคราะห์และปรับปรุงแบบทดสอบ การสร้างแบบทดสอบวัดพฤติกรรมด้านเจตคติตามจุดประสงค์การเรียนรู้ การเลือกวิธีวัดผล ให้เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ การใช้และการจัดสิ่งแวดล้อมทางสุขภาพ การบริการสุขภาพเพื่ออำนวยความสะดวกการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนซ่อมเสริม การเก็บรักษาและซ่อมแซมสื่อการเรียน นอกจากนี้ทางโรงเรียนอาจประสบปัญหา ในการดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ดังผลการศึกษาของ วิลาศ จันทรัตน์ (2524 : 62) พบว่า . โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ประสบปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน และขาดแคลนเอกสารเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพอนามัยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ กาญจนา บุญมี(2527 : 106-107) ที่ว่า โรงเรียนประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครที่มีหนังสือหรือเอกสารเกี่ยวกับสุขภาพสำหรับครู และนักเรียนสำหรับค้นคว้าเพิ่มเติมมากอย่างเพียงพอร้อยละ 23.63 เท่านั้น

โรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเกี่ยวกับสุขศึกษา เช่น ฉายภาพยนตร์ จัดนิทรรศการ และอื่น ๆ โดยจัดทุกภาคเรียนร้อยละ 40.36 โรงเรียนที่จัดทุกปีร้อยละ 41.82 โรงเรียนที่จัดเป็นประจำทุกสัปดาห์ร้อยละ 4.00 โรงเรียนที่ไม่เคยจัดเลยร้อยละ 13.82 นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ อรุณี ทุกประเสริฐ (2529 : 105-106) ดังนี้คือ โรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 1 ขาดวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้เป็นสื่อในการสอนสุขศึกษา ครูผู้สอนไม่มีความรู้ทางสุขศึกษาโดยตรง ทำให้การถ่ายทอดความรู้ไม่ได้ดีเท่าที่ควร โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านนี้มาก โรงเรียนบางแห่งไม่มีครูที่มีวุฒิทางการศึกษาเลย ครูใช้วิธีสอนแบบบรรยาย ทำให้นักเรียนเบื่อหน่าย

จากปัญหาการดำเนินงานต่าง ๆ และการที่ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตระหนักถึงความสำคัญของโครงการสุขภาพในโรงเรียนด้านการสอนสุขศึกษาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ดังกล่าวข้างต้น จึงมีความต้องการการการนิเทศอยู่ในระดับมาก ผู้เกี่ยวข้องทุก ๆ ฝ่ายจึงควรให้ความสำคัญในเรื่องนี้และให้ความช่วยเหลือต่อไป

2. จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกันมีความต้องการการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนมีแนวทางในการบริหารโรงเรียนไม่ต่างกัน ดังที่ ประเสริฐ วิเศษชา (2535 : 111) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียนต่างก็ได้รับคู่มือการบริหารโรงเรียน ซึ่งคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติแจกจ่ายให้เหมือนกัน การกำหนดบทบาทและภารกิจของโรงเรียนจึงเป็นไปในแนวเดียวกัน ดังผลการศึกษาของ ประดิษฐ์ ระลิदानนท์ (2528 : 87) ได้ศึกษาเรื่องกระบวนการบริหารงานของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ที่มีคุณวุฒิต่างกัน บริหารงานด้านการวางแผนไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อมร เลือคำ (2531 : 55) ที่ศึกษา เรื่องการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ที่มีคุณวุฒิต่างกัน ปฏิบัติงานด้านการวางแผนไม่แตกต่างกัน

ดังนี้ จากการที่ผู้บริหารโรงเรียนมีแนวทางการวางแผนงาน บริหารงานไม่แตกต่างกัน จึงน่าจะเป็นสาเหตุให้ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนไม่ต่างกัน

3. จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ที่ศึกษาวิชาเอกต่างกันมีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ โรงเรียนประสบปัญหาต่าง ๆ คล้าย ๆ กัน เช่น โครงการพิเศษปฏิบัติไม่ต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา ไม่สามารถรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการนิเทศได้อย่างละเอียด วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือนิเทศยังไม่พร้อม ผู้นิเทศไม่ได้เข้าสังเกตด้วยตนเอง ส่วนใหญ่ใช้แบบสอบถามเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สมจิตร อุดม (2532 : 154) ที่ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง พบว่า โครงการนิเทศภายในโรงเรียนไม่ปฏิบัติต่อเนื่องตลอดปีการศึกษาไม่บรรลุวัตถุประสงค์ โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนไม่สามารถจัดเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการได้อย่างละเอียดและถูกต้อง ประกอบกับผู้บริหารโรงเรียนส่วนมากไม่ได้ศึกษาวิชาเอกสุขภาพ ดังข้อมูลในตารางที่ 3 จากการที่ผู้บริหารโรงเรียนประสบปัญหาต่าง ๆ ดังที่กล่าวมา จึงอาจเป็นสาเหตุให้มีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

4. จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3 ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ช่างศึก มีพร้อม (2530 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเขตการศึกษา 11 มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ปัจจุบันเทคโนโลยีทางการศึกษาใหม่ ๆ เปิดโอกาสให้ผู้บริหารโรงเรียนได้เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ได้หลายทาง เช่น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จัดอบรมหลักสูตรเข้มหรือการประชุมเชิงปฏิบัติการแก่ผู้บริหารเป็นระยะ ๆ อีกประการหนึ่ง น่าจะมีเหตุผลดังที่ ประเสริฐ ทัศนา (2535 : 113) กล่าวในการศึกษาเรื่องการศึกษาปัญหาการวางแผนบริหาร

โรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลาว่า นับตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2528 เป็นต้นมา ผู้บริหารโรงเรียนทุกคนได้รับการพัฒนา ตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยจัดให้มีการอบรมแบบเข้มข้นเป็นเวลาถึง 7 วันเต็ม ด้วยการใช้สื่อหลายอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คู่มือการฝึกอบรมด้วยตนเองสำหรับผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 20 เล่ม อีกทั้งมีวิดีโอให้ศึกษา เพิ่มพูนความรู้ ทักษะแก่ผู้บริหาร ด้วยเหตุนี้ ผู้บริหารโรงเรียน จึงมีความรู้ความสามารถใกล้เคียงกัน ดังผลการศึกษาของ อมร เสือคำ (2531 : 51) ที่ได้ศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของ สมบัติ ไกรนรา (2532 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการปฏิบัติงานวางแผนบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานวางแผนบริหารไม่แตกต่างกัน ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นผลให้ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุภาพในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

5. จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่มีวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกัน มีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุภาพในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 4 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ความเจริญทางเทคโนโลยีทางการศึกษามีมากขึ้น ครูผู้สอนสามารถศึกษาได้จากสื่อเหล่านี้ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ดังนั้น ครูผู้สอนไม่ว่าจะมีวุฒิการศึกษาระดับใด ก็มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรและการสอนหรืองานโครงการสุภาพในโรงเรียนใกล้เคียง ซึ่งการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ปราณี วันธงชัย (2530 : 56) ที่ศึกษาเรื่องความต้องการการนิเทศของครูสุศึกษาโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูสุศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่าง

กับมีความต้องการการนิเทศด้านหลักสูตร ด้านการสอน ด้านกิจกรรมการนิเทศต่าง ๆ ไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับการศึกษาของ ดิเรก คชชะ (2515 : 107) ที่ศึกษาเรื่องความต้องการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่ว่า ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาดำกว่าปริญญาตรี กับครูที่มีวุฒิทางการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการการนิเทศการสอนการสอนไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับการศึกษาของ ชัยพงษ์ สุวรรณรักษ์ (2526 : 52-60) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องความต้องการช่วยเหลือแนะนำของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาจากผู้นิเทศสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่พบว่า ครูที่มีวุฒิทางการศึกษานุปริญญา กับครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป มีความต้องการช่วยเหลือแนะนำจากผู้นิเทศในเรื่องการใช้หลักสูตร สื่อการเรียนการสอน การปฏิบัติงานและสวัสดิการ การประเมินผลการเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ด้วยสาเหตุต่าง ๆ ดังกล่าวนั้น จึงน่าจะเป็นผลให้ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

6. จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่ศึกษาวิชาเอกต่างกัน มีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เข้าไปตามสมมติฐานข้อ 5 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตประสบปัญหาเหมือน ๆ กัน เช่น ความจำกัดในเรื่องเวลาและเนื่องจากครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ต้องปฏิบัติหน้าที่หลาย ๆ อย่างในโรงเรียน ชั่วโมงการสอนก็มาก อีกทั้งจะต้องปฏิบัติงานที่โรงเรียนมอบหมาย เช่น งานธุรการ งานการเงินและบัญชี งานพัฒนาโรงเรียน งานประสานกับชุมชน ดังผลการศึกษาของ สมจิตร อุทุม (2532 : 144) ที่ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง พบว่าโรงเรียนประสบปัญหาไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศให้เกิดประสิทธิภาพ ปัญหาที่ประสบมากที่สุดก็คือ ครูประถมศึกษาต้องทำการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ มีชั่วโมงสอนมาก สอนตลอดวัน บางคนสอนหลายระดับชั้น หลายห้องเรียน จะต้องเตรียมการสอนและกิจกรรมและสื่อการสอนมากมาย ด้วยสาเหตุดังกล่าว จึงเป็นผลให้ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่ศึกษาวิชาเอกต่างกัน มีความรู้ความชำนาญในงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนใกล้เคียงกัน ความต้อง

การการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนจึงไม่แตกต่างกัน

7. จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 6 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ หน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียน เช่น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ มีการจัดประชุมอบรม สัมมนาทางวิชาการ เจริญคุณภาพการเรียนการสอนให้ครูผู้สอนโรงเรียนต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอและเท่าเทียมกัน และจัดเอกสารคู่มือ ตำรา อุปกรณ์ต่าง ๆ บริการครูเหมือนกัน ประกอบกับปัจจุบันการปฏิบัติการเรียนการสอนในโรงเรียน มีการบริหารงานแบบระบบกลุ่มโรงเรียน โดยมีกลุ่มโรงเรียนเป็นผู้ประสานงานด้านวิชาการ มีการประชุมครู แต่ละกลุ่มประสบการณ์ทุกระยะ เพื่อจะได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ พร้อมทั้งร่วมกันแก้ปัญหา เสนอแนะซึ่งกันและกันตลอดเวลา ดังนั้น ครูผู้สอนถึงแม้จะมีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน แต่ก็ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดดังกล่าวข้างต้นในเรื่องต่าง ๆ ใกล้เคียงกัน จึงมีความรู้ความชำนาญในงานของโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ดังผลการศึกษาของ สมจิตร อุดม (2532 : 153) ที่ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง พบว่า ผู้รับการนิเทศคือครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการรับราชการต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ด้วยเหตุต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นี้ ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน จึงมีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

8. จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 7 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตประสบปัญหา ในการดำเนินงานใกล้เคียงกัน คล้าย ๆ กัน เช่น ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญด้านนี้ เนื่องจากบุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ศึกษาในสาขาวิชาเอกสุขภาพ ดังผลจากการค้นคว้าของวิลาศ จันทร์รัตน์ (2524 : 88) ที่พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา มีปัญหาขาด

แคลนครู ที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการดำเนินงานสุขภาพอนามัยและสอดคล้องกับการศึกษาของ กิพาจันทรคามิ (2525 : 114) พบว่าโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีปัญหาขาดแคลนบุคลากร อัตราค่าจ้างครูน้อย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กาญจนา บุญมี (2527 : 175-176) ที่ว่า โรงเรียนประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร มีปัญหาเรื่อง ครูที่มีวุฒิทางสุขศึกษาไม่เพียงพอมากที่สุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ วิลาวัลย์ วรรณศรี (2528 : 79) พบว่าโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 8 ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในงานบริการสุขภาพ ผลการศึกษาค้นคว้านี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ วราภรณ์ เทพสุนทร (2531 : 84) ที่พบว่า ความต้องการการนิเทศสุขศึกษาของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาพลานามัยในสังกัดกรมสามัญศึกษารุงเทพมหานคร ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความต้องการการนิเทศสุขศึกษาไม่แตกต่างกัน ดังนั้นผลการศึกษาค้นคว้านี้จึงไม่พบความแตกต่าง

9. จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่ศึกษาวิชาเอกแตกต่างกัน มีความต้องการ การนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 8 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ประสบปัญหาในการดำเนินงานคล้าย ๆ กัน ใกล้เคียงกับ กล่าวคือ นอกจากบุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่ได้ศึกษาวิชาเอกสุขศึกษาแล้ว ยังอาจมีปัญหา ขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินงาน ดังผลการศึกษาของ วิลาศ จันทรรัตน์ (2524 : 87) ที่พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลามีปัญหาความไม่เพียงพอด้านงบประมาณในการดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด สอดคล้องกับการศึกษาของ กิพาจันทรคามิ (2525 : 114) ที่ว่าโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ประสบปัญหาที่แก้ไขได้ยากคือ ขาดทุนทรัพย์ในการดำเนินการและสอดคล้องกับการศึกษาของ กาญจนา บุญมี (2527 : 176) ที่พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร และ วิลาวัลย์ วรรณศรี (2528 : 79) พบว่าโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 8 มีปัญหาขาดงบประมาณในการดำเนินการ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ อรุณี พุกประเสริฐ (2529 : 107-108) ที่พบว่า โรงเรียน

ประถมศึกษาในเขตการศึกษา 1 มีปัญหามากที่สุด คือ การขาดงบประมาณในการจัดสิ่งแวดล้อม
ที่ถูกสุขลักษณะและการบริการสุขภาพในโรงเรียน ด้วยสาเหตุต่าง ๆ ดังกล่าวจึงส่งผลให้ความ
ต้องการในการนิเทศข้อนี้ไม่แตกต่างกัน

10. จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิตที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมีความต้องการการนิเทศงานโครงการ
สุขภาพในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 9 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ทั้งผู้
บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ประสบปัญหาในการดำเนินงาน
ต่าง ๆ คล้าย ๆ กัน หรือมีระดับของปัญหาใกล้เคียงกัน เช่น ปัญหาการติดต่อประสานงานกับ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังผลการศึกษาของ วิลาศ จันทร์ดัม (2524 : 89) ที่พบว่าโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา มีปัญหาด้านการประสานงานและการ
ติดต่อขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ทิพา จันทร์คามิ
(2525 : 113-114) ที่พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
มีปัญหา ในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ
กาญจนา บุญมี (2527 : 177) ที่พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร และ
วิลาวัลย์ วรรณศรี (2528 : 80-81) พบว่าโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 8 มีปัญหา
ด้านการประสานงาน และการติดต่อขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เหตุผลอีกประการ
หนึ่งอาจมีปัญห ในเรื่องขาดการนิเทศและติดตามผลจากศึกษานิเทศก์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ดังผลการศึกษาของ ทิพา จันทร์คามิ (2525 : 113-114) ที่พบว่าโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด
องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีปัญหาในเรื่องการรับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์ ต้อง
การให้ศึกษานิเทศก์ออกไปเสนอแนะครูอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับการศึกษาของ วิลา
วัลย์ วรรณศรี (2528 : 80) ที่พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 8 มีปัญหาด้าน
การติดตามผล เจ้าหน้าที่สาธารณสุขไม่มีการติดตามผลการตรวจสุขภาพ ศึกษานิเทศก์ก็มีการ
นิเทศงานด้านบริการสุขภาพน้อยเกินไป สาเหตุอื่น ๆ นอกจากนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้บริหาร
โรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ต่างก็ได้รับการสนับสนุนงบประมาณและ
วัสดุอุปกรณ์ภายใต้ระเบียบ กฎเกณฑ์ การบริหาร การนิเทศที่เหมือนกัน ใกล้เคียงกัน ด้วย

สาเหตุต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ไม่พบความแตกต่างความต้องการการนิเทศในข้อนี้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุง แก้ไข พัฒนาการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ดังนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียนประถมศึกษาทุกแห่งในประเทศไทย เพื่อดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนโดยเฉพาะ

2. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมพลศึกษา ควรร่วมกันจัดประชุม อบรม สัมมนา ศึกษา นิเทศกรมพลศึกษาและศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด อำเภอ ที่รับผิดชอบงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน เพื่อเพิ่มพูนความรู้และเทคนิควิธีการนิเทศใหม่ ๆ ที่ทันสมัย เพื่อให้งานนิเทศมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษาประจำจังหวัด ควรร่วมกันจัดอบรม สัมมนาเกี่ยวกับงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนแก่ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต บุคลากรอื่น ๆ ที่รับผิดชอบงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน โดยแบ่งระยะเวลาการอบรมหลาย ๆ รุ่น เพื่อให้ได้นำความรู้ ไปดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

4. ศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษาประจำจังหวัด ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด อำเภอ ควรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนร่วมกับ ผู้บริหารโรงเรียน ครูที่รับผิดชอบงานนี้และบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้ปกครองนักเรียน เพื่อวางแผนการดำเนินงาน ติดตามผลการดำเนินงาน ตลอดจนการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ

5. ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด อำเภอ ควรให้ความช่วยเหลือโรงเรียนในการประสานงานกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด มาให้การแนะนำ อบรม ด้านการบริการสุขภาพ การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนมีความคล่องตัวและสามารถดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

6. ศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษาประจำจังหวัด ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษา

จังหวัด อำเภอกว๊านประสาธน์งานวิทยานิเทศน์เยี่ยมเยียน และติดตามการนิเทศให้บ่อยครั้งขึ้น

7. ศึกษานิเทศน์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและศึกษานิเทศน์กรมพลศึกษา ประจำจังหวัดควรร่วมกันจัดประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการการนิเทศงาน โครงการสุขภาพในโรงเรียน โดยเชิญผู้แทนนักวิชาการสุขภาพ ผู้แทนศึกษานิเทศน์กรมพลศึกษา ผู้แทนศึกษานิเทศน์สำนักงานการประถมศึกษา ผู้แทนผู้บริหารโรงเรียน และผู้แทนครูผู้รับผิดชอบงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน เข้าร่วมประชุมสัมมนา เพื่อระดมภูมิปัญญาในการดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนให้รอบคอบในทุก ๆ ด้าน ส่งผลให้งานยังเกิดประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความต้องการ การนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ของผู้บริหารและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในจังหวัดอื่น ๆ เพื่อเป็นการศึกษาให้กว้างขวางขึ้น ทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา รวมทั้งในโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนอาชีวศึกษาด้วย เพื่อจะนำผลการศึกษามาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน และปรับปรุงแก้ไขให้งานนิเทศมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาความต้องการ การนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตามตัวแปรอื่น ๆ เช่นลักษณะที่ตั้งของโรงเรียน ระดับอายุ

3. ควรมีการศึกษา สภาพปัญหาในการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ของศึกษานิเทศน์กรมพลศึกษาประจำจังหวัด ศึกษานิเทศน์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด อำเภอกว๊านจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อจะได้ทราบปัญหาตลอดจนแนวทางแก้ไข อันจะส่งผลต่อการดำเนินงานนิเทศมีประสิทธิภาพอย่างยิ่งต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

การประถมศึกษาจังหวัดตราด, สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาและคำขอตั้งงบประมาณ. ตราด :

ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด, 2535.

..... ข้อมูลและสารสนเทศ. ตราด : ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด, 2535.

กาญจนา บุญมี. สภาพปัญหาและความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

กิตติมา ปรีดีติลล. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. ระเบียบและแนวปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2524. สน. 2/2524. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2524.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. กระบวนการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์, 2526.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การจัดทำแผนงาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2530.

ชัชพงษ์ สุวรรณรัตน์. ความต้องการช่วยเหลือแนะนำของผู้บริหารและครูประถมศึกษาจากผู้นิเทศ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

ชาญศึก มีพร้อม. ความต้องการการนิเทศโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.

ชาญชัย อาจีนสมาจาร. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : พัทธอักษร, ม.ป.ป.

চারী মন্দির. การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์, 2523.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2534.

ชวลิต พุทธวงศ์. การบริหารโครงการสุภาพในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเอสพริ้นติ้งเฮาส์, 2528.

ศิริเรก คชชะ. ความต้องการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2515. จัดสำเนา.

ทิพา จันทราคม. โครงการสุภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. จัดสำเนา.

ทวีสิทธิ์ สิทธิกร. หลักและการจัดโครงการสุภาพในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ์, 2531.

บุญขึ้น เตชะกัมพูช. โครงการสุภาพในโรงเรียนประถมศึกษาของสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. จัดสำเนา.

ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์. หลักการจัดโครงการสุภาพในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2523.

ประดิษฐ์ ระสิตานนท์. การศึกษากระบวนการบริหารงานของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2528. จัดสำเนา.

ประเสริฐ โติชะ. การศึกษาปัญหาการวางแผนบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา.

ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2528.

จัดสำเนา.

ปราณี วันธงชัย. ความต้องการการนิเทศของครูสุศึกษาโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาใน
เขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ประสานมิตร, 2530. ๒๑๓ หน้า.

พรสวัสดิ์ เพชรแดงและนิติกร เพิ่มพูนศิลป์. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ฟิลลิปส์เซ็นเตอร์, ม.ป.ป.

พลศึกษา, กรม. คู่มือศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา. กรุงเทพฯ : ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา,
2531.

พลศึกษา, กรม. การสัมมนาศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษาทั่วประเทศประจำปี 2528. กรุงเทพฯ :
ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา, 2528.

ทวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
เจริญผล, 2531.

ปิยะ สาธร. "ผู้นำกับศึกษานิเทศ," วิทยาสาร. 79(1): 46-47 ; กรกฎาคม - กันยายน
2523.

รุ่ง พูลสวัสดิ์. หลักการนิเทศการศึกษา. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหา
วิทยาลัยเชียงใหม่, 2528.

รองรัตน์ อิศรภักดี. "การนิเทศการศึกษา," ศูนย์การศึกษา. 6(24) ; 7 พฤศจิกายน 2521.

วราภรณ์ เทพสุนทร. ความต้องการการนิเทศของครูของผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวด
วิชาพลานามัยในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. ปริญญาพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. ๒๑๓ หน้า.

_____ "บุคลากรทางการนิเทศศึกษา," ในเอกสารคู่มือศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษาลำดับที่
1/2531. หน้า 60-64. กรุงเทพฯ : ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา, 2531.

วินัย เกษมเศรษฐ "บทบาทและหน้าที่ของศึกษานิเทศก์," ในประมวลบทความนิเทศการศึกษา
บทความนิเทศการศึกษา ปี 2521. กรุงเทพฯ : ศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา,
2521.

วิลาวัลย์ วรรณศรี. การบริการสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 8.

ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
 จัดสำเนา.

วิลาศ จันทร์คณี. การบริหารสุขภาพอนามัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. จัดสำเนา.

วิลาวัลย์ วรรณศรี. การบริการสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 8. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.
 จัดสำเนา.

วิไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา, 2527.

ศิริรัตน์ บุญตานนท์. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. จัดสำเนา.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533).
 กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2532.

_____. คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2534.

สังัด อุทรานันท์. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2529.

_____. การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2530.

สันต์ ธรรมบำรุง. หลักการนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : อักษรพิมพ์ดีด, 2526.

สาธารณสุข, สำนักงาน. ผลการสำรวจภาวะสุขภาพนักเรียน. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตราด, 2535.

สามัญศึกษา, กรม. คู่มือนิเทศการศึกษา ภาคปฏิบัติ. พระนคร : แผนกเอกสารการพิมพ์ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, 2512.

_____. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2519.
 โรงพิมพ์ศาสนา, 2519.

สามัญศึกษา, กรม. งานนิเทศการศึกษา. เอกสารอันดับที่ 36/2520 กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2521.

สุชาติ โสมประยูร. การบริหารงานสุขศึกษาในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2526.

สุพิชญา ธีระกุลและคนอื่น ๆ. การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิทยากร, 2524.

สมจิตร อุดม. สภาพปัญหาและการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. ชัดสำเนา.

สมบัติ ไกรนรา. การศึกษาการปฏิบัติงานวางแผนบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. ชัดสำเนา.

อัจฉราลักษณ์ ปิ่นทับทิม. ความต้องการการนิเทศของครูสุขศึกษาโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาเขตการศึกษา 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. ชัดสำเนา.

อมร เลือคำ. การปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2531. ชัดสำเนา.

อนามัย, กรม. การศึกษาภาวะสุขภาพของนักเรียนในประเทศไทย ปีการศึกษา 2533-2534. กรุงเทพฯ : กองอนามัยโรงเรียน กรมอนามัย, 2534.

อรุณี พุกประเสริฐ. การประเมินผลโครงการสุขศึกษาสายการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. ชัดสำเนา.

อุบล สุขสบาย. สภาพและปัญหาในการจัดและดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533. อัดสำเนา.

Burton, William H. and Leo Brueckner. Supervision : A Social Process. New York : Appleton-Century Co. , 1965.

Briggs Thomas H. and Joseph Justman. Improving Instruction through Supervision. New York : Macmillan publishing Co, 1952.

Best, John W. Research in Education. 2 nd ed. New Jersey : Prentice Hall Inc. Englewood Cliffs, 1970.

Cronbach, Lee Joseph. Essentials of Psychology Testing. 3rd ed. New York: Harper and Row. 1970.

Calton, Glover Cecil. "Role of Instruction Supervisors as Percieve by Teachers and Principals in Selected Florida Elementary School," Dissertation Abstracts International. 36(4) : 4406-A ; october, 1971.

Edwards, Allen L. Statistical Analysis. New York : Rinehart and Company, 1957.

Eye, Glen. , Lamore A. Netzer and Robert D. Krey. Supervision of Instruction. 2nd ed. New York : Harper and Row Publisher, 1971.

Franseth, Jane. Supervision as Leadership. New York : Row, 1961.

Ferguson, Geroage A. Statistical Analysis in Psychilogy and Education. 5th ed. Tokya : McGraw-Hill International Book, 1981.

Gwynn, Minor. Theory and Practice of Supervision. New York : Dodd and Mead Company, Inc. , 1961.

- Good, Carter V. Diction of Education : Prepare under the Auspices of
ed. 3rd. New York : Phi Delta Kappa. Winfred R. Merkel, Assistant
McGraw-Hill, 1973.
- Griffith, Betty B. and Pancy H. Whicker. "Teacher-observe Student
Health Problem," The Journal of School Health. 6 : 428-432 ;
August, 1981.
- Haag, Jessie Helen. School Health Program. 3rd.ed. Philadelphia, Lea
and Febeger, 1973.
- Harris, Ben M. Supervisory Behavior in Education. 3 rd ed. Englewood
Cliff, New Jersey : Prentice-Hall, Inc. ,1985.
- Howell, Keith A. and,Jeanne E.Martin "An Evaluation Model for School
Health Services," The Journal of School Health. 433-441;
September, 1978.
- Mark, James R., Emerry Stoops and Joice King Stoops. Handbook of
Education Supervision : A Guide for the Practitioner. 2nd ed.
Boston : Allyn and Bacon, Inc. , 1978.
- Raymond, Radovich Frank. "A Descriptive Study of Health Instruction
Program in Georgia Public School . Grade 8-12," Dissertation
Abstract International. 41: 3437-A ; February, 1981.
- Spear, Harold. Improving the Supervision of Instruction. Englewood
Cliff, New York : Prentice-Hall, Inc., 1967.
- Wilson. "A Study of The Perception of Supervisors by Selected Elementary
Teacher," Dissertation Abstract International. 28 : 1858-A ;
September, 1977 .
- Winner, B.J. Statistical Principles in Experimental Design. 2nd ed. New
York : McGraw-Hill Book Company, 1971.

Yamane, Taro. Statistical : An Introduction Analysis. 2nd ed. New York :
Harper and Row, 1967.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

(หนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร สุขุมวิท 23

กรุงเทพฯ 10110

5 มีนาคม 2536

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดตราด

บัณฑิตวิทยาลัยขอรับรองว่า นายมานิชย์ เขียวขจี เป็นนิสิตปริญญาโท วิชาเอก
สุศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง ความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหาร
และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดตราด

ทั้งนี้อยู่ในความดูแลของ

ผศ.ทวีสิทธิ์ สิทธิกร ประธาน

อาจารย์เสถียร สภาพงศ์ กรรมการ

สิ่งที่นิสิตฯ ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอหนังสือราชการเพื่ออำนวยความสะดวกในการขอ
ความร่วมมือจากโรงเรียนในสังกัดการประถมศึกษาจังหวัดตราด โดยให้ผู้บริหารและครู
ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนมีนาคม-พฤษภาคม 2536 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำ
วิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้และ
ขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร บัวทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาควิชาสุศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

มีนาคม 2536

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

เรียน อาจารย์ใหญ่/ครูผู้สอน โรงเรียน.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วยกระผมกำลังทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ความต้องการการนิเทศงานโครงการสุภาพในโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด" ในการนี้จะเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูใหญ่/อาจารย์ใหญ่/ครูผู้สอน ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านและครูอาจารย์ในสังกัดของท่านตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ทางวิชาการและการพัฒนางานโครงการสุภาพในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี และในโอกาสต่อไป หากข้าพเจ้าได้มีโอกาสช่วยท่านในการเขียนผลงานทางวิชาการบ้าง ขอให้โปรดอย่าเกรงใจ กระผมมีความเต็มใจเป็นอย่างมาก และขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายมานิชย์ เวียวยง)

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาสุศึกษา ภาควิชาสุศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ภาคผนวก ข
(เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล)

แบบสอบถาม

เรื่อง

ความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอน
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา
จังหวัดตราด

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. ผู้ตอบแบบสอบถามนี้ คือ

1.1 ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียนและ
ผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน และครูที่รักษาการแทน

1.2 ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

2. แบบสอบถามชุดนี้มีทั้งหมด 12 หน้า แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบ เลือกตอบและ เติมข้อความ เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบ

สอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพใน
โรงเรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนด้าน
การบริหารงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน จำนวน 9 ข้อ

2.2 ความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนด้าน
การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน จำนวน 15 ข้อ

2.2 ความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนด้าน
การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน จำนวน 19 ข้อ

2.2 ความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนด้าน
การจัดสอนสุขศึกษาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จำนวน 22 ข้อ

3. โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ เพื่อจะได้นำไป เป็นข้อมูลในการวิจัย

ตอนที่ 1

สถานภาพของผู้ตอบ

คำชี้แจง โปรดให้รายละเอียดเกี่ยวกับตัวท่าน โดยเขียนเครื่องหมายถูก และเติมข้อความลงในช่อง.....ที่กำหนดให้

ลงในช่อง []

1. เพศ [] ชาย

 [] หญิง

2. ระดับการศึกษาที่สำเร็จ

 [] ต่ำกว่าปริญญาตรี

 [] ปริญญาตรี

 [] สูงกว่าปริญญาตรี

3. วิชาเอกของวุฒิสูงสุดที่ศึกษา

 [] สุขศึกษา

 [] พลศึกษา

 [] อื่น ๆ (ระบุ)

4. ปัจจุบันท่านปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง

 [] ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน

 [] ผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน

 [] ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

5. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในโรงเรียนระดับประถมศึกษา

 [] ต่ำกว่า 5 ปี

 [] 5 - 10 ปี

 [] มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

6. ผู้รับผิดชอบงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของท่าน

- ☐ ผู้บริหารโรงเรียน
- ☐ ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
- ☐ คณะกรรมการ
- ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

7. ท่านได้รับความรู้งานโครงการสุขภาพในโรงเรียนหรือโครงการสุขภาพสายการศึกษาหรืองานอนามัยโรงเรียนอย่างไร

- ☐ ไม่เคยได้รับความรู้ทางด้านนี้เลย
- ☐ เคยศึกษาจากสถาบันการศึกษา
- ☐ ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร หนังสือต่าง ๆ
- ☐ เคยทัศนศึกษาและดูงานด้านโครงการสุขภาพในโรงเรียน
- ☐ เคยได้รับการอบรมจากสถาบัน.....

ตอนที่ 2

ความต้องการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน

คำชี้แจง การตอบแบบสอบถาม ให้จำแนกระดับความต้องการนิเทศเรื่องต่าง ๆ ออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งขอความอนุเคราะห์ท่านตอบให้ตรงกับระดับความต้องการการนิเทศของท่าน ดังนี้

1. ความต้องการการนิเทศด้านการบริหารงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน

ท่านต้องการรับการนิเทศเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

การบริหารงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การวางแผนและเขียนโครงการสุขภาพในโรงเรียน.....					
2. การจัดบุคลากรเพื่อรับผิดชอบงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน.....					
3. การจัดตั้งคณะกรรมการสุขภาพในโรงเรียน					
4. การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน.....					
5. การควบคุมการดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนให้บังเกิดประสิทธิภาพ.....					

การบริหารงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6. การประเมินผลการดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน...					
7. การประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนให้มีส่วนร่วมในงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนหรือโครงการกิจกรรมย่อยในงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน					
8. การให้แหล่งวิชาการ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนในงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนหรือโครงการกิจกรรมย่อยในงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน.....					
9. การดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนให้สอดคล้องกับการจัดบริการสาธารณสุขของกระทรวงสาธารณสุขหรือหน่วยงานอื่น.					

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการบริหารงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน

1.
2.
3.
4.
5.
6.
-
-
-

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ความต้องการการนิเทศด้านการจัดสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะ

การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การจัดและควบคุมดูแลบริเวณโรงเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบต่าง ๆ					
2. การจัดและควบคุมดูแลสนามกีฬา.....					
3. การจัดและควบคุมดูแลสนามเด็กเล่น.....					
4. การตกแต่งบริเวณโรงเรียน จัดสถานที่พักผ่อนหย่อนใจหรือสถานที่สันทนาการที่เหมาะสมและปลอดภัย.....					
5. การจัดสถานที่สำหรับน้ำดื่มมาใช้ให้เหมาะสมและเพียงพอ.....					
6. การจัดน้ำดื่มมาใช้ภายในโรงเรียนให้เพียงพอและสะอาด.....					
7. การจัดสุขุมและที่ปัสสาวะให้เพียงพอ					
9. การจัดห้องเรียนให้อ่านวยต่อการเรียนการสอน					
10. การแก้ปัญหาจากแสงสว่างไม่เพียงพอ.....					
11. การแก้ปัญหาจากเสียงรบกวน.....					
12. การแก้ปัญหาจากกลิ่นรบกวน.....					
13. การจัดโต๊ะและม้านั่งให้เพียงพอเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน ..					
14. การจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือตัดปะเพลง และสาธิตวิธีการใช้เครื่องมือตัดปะเพลง.....					
15. วิธีการจัดโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียนหรือโครงการอื่น ๆ ..					

3. ความต้องการการนิเทศด้านการจัดการสุขภาพในโรงเรียน

การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การจัดให้มีการตรวจสุขภาพนักเรียนโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข					
2. การตรวจสุขภาพนักเรียนโดยครู					
3. การตรวจวัดสายตานักเรียนโดยครู.....					
4. การทดสอบการได้ยินของนักเรียนโดยครู.....					
5. การชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงของนักเรียนโดยครู.....					
6. การจัดและใช้บัตรสุขภาพนักเรียน.....					
7. การจัดทำสถิติและอุบัติเหตุในโรงเรียน.....					
8. การจัดห้องพยาบาล เวชภัณฑ์และอุปกรณ์ปฐมพยาบาล					
9. การจัดหาอาสาสมัครไว้ประจำห้องพยาบาล.....					
10. การจัดบุคลากรประจำห้องพยาบาล.....					
11. การปฐมพยาบาลแก่นักเรียน.....					
12. การส่งนักเรียนที่เจ็บป่วยไปยังสถานอนามัยหรือโรงพยาบาล.....					
13. การติดตามผลการรักษานักเรียนที่เจ็บป่วย.....					
14. การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อในโรงเรียน.....					
15. การจัดบริการอาหารกลางวันแก่นักเรียน.....					
16. การบริการแนะนำสุขภาพแก่นักเรียน.....					
17. การช่วยเหลือกบฏ่องทางสุขภาพ.....					
18. การส่งเสริมสุขภาพจิตนักเรียน.....					
19. การขอความร่วมมือทันตแพทย์ตรวจรักษาฟันนักเรียน.....					

4. ความต้องการการนิเทศด้านการสอนผู้ศึกษาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

การสอนผู้ศึกษาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1. ความรู้ความเข้าใจในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2563).....					
2. การกำหนดจุดประสงค์ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา.....					
3. การปรับปรุงเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น.....					
4. การเขียนจัดทำแผนการสอน.....					
5. การสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถเข้าใจ เกิด ทัศนคติที่ดีและสามารถนำไปปฏิบัติจนเป็นนิสัย.....					
6. การนำทักษะกระบวนการมาใช้ในการสอน.....					
7. การเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหา.....					
8. การเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับวัยของ นักเรียน.....					
9. การเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กับชีวิตประจำ วันของนักเรียน.....					
10. การจัดหาเอกสาร ตำราต่าง ๆ ประกอบการเรียนการสอน.....					
11. การผลิตสื่อการเรียนการสอนขึ้นเองจากวัสดุในท้องถิ่น.....					
12. การเก็บรักษาและซ่อมแซมสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน.....					
13. การใช้สื่ออุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรม บทเรียน และวัยของนักเรียน.....					
14. การเลือกวิธีวัดผลให้เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้.....					
15. การสร้างแบบทดสอบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ การเรียนรู้.....					

การสอนสุขศึกษาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
16. การสร้างแบบทดสอบวัดพฤติกรรมด้านเจตคติตามจุดประสงค์การเรียนรู้.....					
17. การสร้างแบบทดสอบวัดพฤติกรรมด้านการปฏิบัติตามจุดประสงค์การเรียนรู้.....					
18. การวิเคราะห์ข้อสอบและปรับปรุงข้อสอบ.....					
19. การบันทึกการประเมินผลการเรียน.....					
20. การจัดสอนซ่อมเสริม.....					
21. การจัดการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและการบริการสุขภาพในโรงเรียน.....					
22. การใช้โรงเรียนเป็นตัวอย่างภาคปฏิบัติในการสอนสุขศึกษาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต.....					

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับความต้องการรับการนิเทศด้านการจัดบริการสุขภาพ

ในโรงเรียน

1.
2.
3.
4.
5.
6.
-
-

This image shows a full page of primary-ruled paper. It features multiple sets of horizontal lines designed to guide handwriting. Each set consists of three lines: two solid horizontal lines forming the top and bottom boundaries, and a dashed horizontal line centered between them. These sets are repeated vertically down the entire page, providing a template for practicing letter formation and alignment. The paper is otherwise blank, with no text or other markings.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นายมาโนชชัย เขียวขจี

เกิด เมื่อวันที่ 21 เดือนเมษายน พุทธศักราช 2495

สถานที่เกิด อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 30/7 ซอยสุขุมวิท ตำบลบางพระ อำเภอเมืองตราด
จังหวัดตราด

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน ศึกษาพิเศษระดับ 6 กรมพลศึกษาประจำสำนักงาน
ศึกษาธิการจังหวัดตราด

สถานที่ทำงานปัจจุบัน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตราด ศาลากลางจังหวัด
ตราด ตำบลบางพระ อำเภอเมืองตราด
จังหวัดตราด

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2512 มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนตราษตระการคุณ
จังหวัดตราด

พ.ศ. 2515 มัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนตราษตระการคุณ
จังหวัดตราด

พ.ศ. 2519 กศ.บ. (พลศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร

พ.ศ. 2536 กศ.ม. (สุขศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร

ความต้องการการนิเทศงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอน

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดตราด

บทคัดย่อ

ของ

มานิชย์ เขียวขจี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ความหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกสุขภาพศึกษา

กันยายน 2536

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาระดับและ เปรียบเทียบความต้องการการการนิเทศงานโครงการสุภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ตามตัวแปร คือ ภูมิทางการศึกษา สาขาวิชาเอก และประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด จำนวน 420 คน เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 111 คน ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จำนวน 309 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบตรวจรายการ และมาตราส่วนประมาณค่า การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตความต้องการการนิเทศงานโครงการสุภาพในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก
2. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาค้างกัน ศึกษาวิชาเอกต่างกัน มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุภาพในโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน
3. ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่มีวุฒิทางการศึกษาค้างกัน ศึกษาวิชาเอกต่างกัน มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุภาพในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน
4. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่มีวุฒิทางการศึกษาค้างกัน ศึกษาวิชาเอกต่างกัน มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความต้องการการนิเทศงานโครงการสุภาพในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

NEEDS OF SUPERVISION FOR SCHOOL HEALTH PROGRAMS OF ADMINISTRATORS
AND LIFE EXPERIENCE GROUP SUBJECT TEACHERS IN PRIMARY SCHOOLS
UNDER THE PRIMARY EDUCATION OFFICE OF TRAT PROVINCE

AN ABSTRACT

BY

MARNOTHE KYOKAJEE

Presented in partial fulfillment of requirements for the
Master of Education degree in Health Education
at Srinakharinwirot University

September 1993

The objectives of this study were to investigate level and compare needs of supervision for school health programs of school administrators and life experience group subject teachers in primary schools of the primary education office of Trat province. The variables were education degree, major subject and Tasking experience of school administrators and life experience group subject teachers.

The samples of study were 420 persons of the school administrators and life experience group subject teachers in primary schools and the primary education office of Trat Province ; they were 111 school administrators and 309 life experience group subject teachers, obtained from multistage sampling. The instrument, used for collecting the data were a set checklist and rating scales questionnaires. The analysis was made by percentile, mean, standard deviation one-way analysis of variance.

The results reveal that :

1. Needs of supervision for school health programs of administrators and life experience group subject teachers at a high level.
2. The school administrators with the differences in their education degrees, major subject and Tasking experience showed their similar needs of supervision for school health programs.
3. The life experience group subject teachers with the differences in their education degrees, major subject and Tasking experience showed their similar needs of supervision for school health programs.
4. The schools administrators and the life experience group

subject teachers with the differences in their education degree, major subject and Tasking experience showed their similar needs of supervision for school health programs.